

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

S splavom se začne nespoštovanje do življenja Ustanovljena nova stranka

Temeljna banka Gorenjske

ljubljska banka

GORENJC IN BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Glasova preja: Viktor Žakelj z dr. Boštjanom Zupančičem in Igorjem Torkarjem

Pravna država ne obsoja nedolžnih

Kranj, 17. februarja - Magister Viktor Žakelj, voditelj Glasovih prej, je tokrat na temo Sodniki in žrtve slačil dva sogovornika. Igorja Torkarja ali inženirja kemije Borisa Fakina, dramatika, pesnika, pisatelja, publicista, kraševsko korenino, ki je lani dopolnil 75 let, in dr. Boštjana Zupančiča, profesorja kazenskega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani, ki je doktoriral na Harvardu v Ameriki, razen tega pa tudi veliko piše, tudi pesmi, in s tem nadaljuje svetlo tradicijo slovenskih pravnikov.

Mene zanimajo sodniki danes. Tisti sodniki, ki so sodili, razsojali in usmerjali, ki so nas vodili, kdo so bili to. To so tisti, ki so imeli 45 let oblasti. Ti so tudi krivi za našo katastrofo, je dejal med drugim Igor Torkar. Čas je, da tem sodnikom postane sodnik svobodna, demokratična, dialoška družba. Dr. Zupančič pa je dejal, da moramo strogo ločevati med neodvisnostjo in nepristranskostjo sodstva. Neodvisnost je stvar vmešavanja drugih v njihovo delo, nepristranskost pa je sodnikova neodločenost. Tisti sodnik, ki pride v sodno dvorano in že vnaprej ve, koga bo obsodil, je pristranski. V pravni in politični sistem, v katerem posameznik, ki se protivi obtožbi države, ni enakovredna in enakomočna stranka, tako v policijski fazi kot na glavni obravnavi, ni pravnega reda. Sodnika potrebujejo vsi ljudje, ki so v sporu. Pravo je veda o sporu in pravniški so ne-

ke vrste zdravniki za medicinsko razmerja, je dejal dr. Boštjan Zupančič. Popoln sodnik je tisti sodnik, ki je neopredeljen kar najdlje. Strokovnost je pomembna, ampak sodnik ni inženir prava. Sodnik mora biti človeško moder, imeti mora ljubezen do človeka, biti mora človek in se ne sme prenehati. Za obsojenega četverico v Ljubljani je edina pot pomilostitev, so dejali na preji. Morali bi imeti strokovno in neodvisno ustavno sodstvo, ki bi razsojalo v takih primerih, takega ustavnega sodstva pa nimamo. Igor Torkar je dejal, da je proti postavitvi spomenika žrtvam dachauskega procesa, v katerem je bil tudi sam obsojen. Postavimo spomenik vsem žrtvam slovenskega stalinizma. Več o preji v petkovih Odprtih straneh.

J. Košnjek
slika F. Perdan

Nizke plače ustavile delo

Škofja Loka, 20. februarja - V petek je v Jelovčinem obratu Montani objekti 40 delavcev ustavilo delo. Kot smo izvedeli na škofojloškem sindikalnem svetu, je bilo prekinitev krivo nizko februarjsko izplačilo, zaradi česar so se delavci dopoldne zbrali pred upravno stavbo in zahtevali za 50 odstotkov višje plače.

Povprečna plača v Jelovici je ob zadnjem izplačilu znašala 1,15 milijona, najnižja 800 tisočakov, vendar so delavci očitno pričakovali večje izplačilo. V petek so zahtevali, da se jim februarjska plača (ki bo izplačana 15. marca) poveča za 50 odstotkov, saj s sedanjimi prejemki vsaj v najnižjih plačilnih razredih ni moč shajati. Ob prekinitvi dela pa niso izpostavljali le dohodkov, temveč tudi številne težave v proizvodnji, kot denimo slaba kakovost surovin, zaradi česar so tudi terjali pogovor z vodjo tehničnega sektorja.

Danes dopoldne se je na redni seji sestal delavski svet, ki je dodatno obravnaval tudi petko-

ve zanteve. Kot nam je povedal predsednik DS Srečko Peklaj, so sklenili, da ta mesec delavcem izplačajo nekakšen draginski dodatek, ki naj bi bil za tiste z manj kot 1,25 milijona zadnje plače 400 tisočakov, za one nad tem zneskom pa 200 tisočakov. Čeprav je vodstvo tovarne pred zasedanjem delavskega sveta dvakrat pretresalo zahtevo po 50-odstotnem povečanju plač, za kaj takega niso uspeli najti finančnega pokritja, zato so delavcem ponudili, da se jim februarjska plača poveča za 30 odstotkov. Potem ko so predstavniki obratov, ki so prekinili delo, pristali na kompromis, je odločitev potrdil tudi delavski svet. D. Ž.

Prvi BIO sejem pri nas

Celje, februarja - Zavod ŠRC Golovec Celje bo na svojem sejamskem prostoru od 18. do 21. aprila pripravil zanimivo sejamsko prireditve "BIO 89". Zajela bo naslednja glavna področja: pridelavo in predelavo bio hrane, čebelarstvo in njegove proizvode, alternativno medicino - priznana in mejno, tradicionalno medicino - kneipanje, savnanje, storitve naravnih zdravilšč, pridelavo zelišč za zdravila in kozmetiko, storitve frizerjev in kozmetičarjev, proizvode in storitve, ki so namenjene javnostim na navedenih področjih ter na področju športa in rekreacije. V teh okvirih bodo lahko razstavljavci prikazali najrazličnejše načine proizvodnje bio hrane, opremo za takšno proizvodnjo, opremo za savne in podobno.

Organizatorji tega prvega BIO sejma pri nas vabijo k sodelovanju vse, ki se z naštetimi področji ukvarjajo sami, da svoja razmišljanja, izdelke, izkušnje in ideje tudi javno predstavijo. Vabijo pa tudi gostince, ki se že ali pa se bodo šele pričeli ukvarjati z gostinstvom na osnovi bio hrane, da se s svojimi kuhinjami predstavijo obiskovalcem. Prijave pošljite na Zavod ŠRC Golovec, 63000 Celje, Dečkova 1.

D. D.

Olimpijada prihodnosti

V nedeljo so v Beljaku na Koroškem predsedniki vlad dežele Koroške dr. Peter Ambrozy, dežele Furlanije in Julijske Krajine Adriano Biasutti in republike Slovenije Dušan Šinigoj podpisali izjavo o skupni organizaciji zimskih olimpijskih iger leta 1998 ali 2002. To je posledica ponovno oživljene ideje v okviru delovne skupnosti Alpe Jadran, katere temelje so pred desetimi leti postavili prav v teh območjih. Prvi koraki so storjeni. Za organizacijo olimpijade so se izrekli v deželi Koroški in v mestu Beljaku, zanjo so se izrekli v Furlaniji in Julijski Krajini ter v mestu Trbižu, z organizacijo soglašajo v Sloveniji, jeseniška občinska skupščina pa je že sprejela odlok o ponovni kandidaturi za soorganizacijo olimpijade. Ugoden veter veje iz nacionalnih olimpijskih komitejev Avstrije, Italije in Jugoslavije, za olimpijado pa se je tudi že izrekla slovenska Zveza telesnokulturnih organizacij.

Pobudniki sveže ideje v mednarodnem olimpijskem gibanju, ki ima za eno temeljnih gesel združevanje in prijateljevanje športne mladine sveta, imajo obilo naprednih argumentov za svojo zamisel. Na stičišču treh dežel, treh kultur, treh narodov, treh političnih

sistemov, je že v času razdvojenosti Evrope zavel veter sodelovanja, ki se danes izraža v mnogih skupnih športnih prireditvah, v odprtih mejah in v mnogih drugih oblikah sodelovanja, ki je postalo del zavesti ljudi tega območja. Vse te države so bile med ustanoviteljicami sodobnega olimpijskega gibanja, povsod so zimske športne panoge doma, v vseh treh deželah imajo obilo organizacijskih izkušenj in objektov, zaloga pa bi tudi finančno zmogli.

Ideji skupne olimpijade se sicer ne obeta lahka pot do uveljavitve. Z argumenti bo treba seznaniti in prepričati glave v mednarodnem olimpijskem komiteju in predsednika Samarancha, ki utegne priti letošnjo pomlad v ta del Evrope, trdni argumenti pa bodo potrebni na zasedanju komiteja v Barceloni. Prvi morebitni poraz pobudniki ne nameravajo vzeti kot smrt ideje. Vztrajali bodo na spremembi olimpijskega pravilnika, in če tega ne bo mogoče, vsaj za izjemno skupno organizacijo iger. Za idejo bo treba navdušiti vlade teh držav, splača se vztrajati, saj njej v prid govorijo tudi sedanje, demokratične spremembe v svetu in v Evropi. Skupna olimpijada bi te procese samo pospešila.

J. Košnjek

Gospodarska zbornica zahteva
razbremenitev gospodarstva

Vsaj začnimo

Ljubljana, 16. februarja - "Razprave o razbremenitvi gospodarstva nismo začeli zaradi akademskih ambicij, tudi ne zaradi neskončne lahkosti bivanja, temveč zato, ker resnično ni več moč pristajati na kontinuiran proces obremenjevanja gospodarstva, ki traja že deset, petnajst let. Zavedamo se, da tega ni moč narediti čez noč, izvršnemu svetu ne očitamo, da ni napravil še nič, toda premalo je radikalen, da bi obrnili trend, ki ga bo težko obrniti, saj smo dvajset let gradili le pravice," je na seji izvršilnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije dejal njen predsednik Marko Bulc.

Gospodarska zbornica Slovenije je ob koncu lanskega leta pripravila obsežno analizo obremenjenosti slovenskega gospodarstva z davki, prispevki in drugimi dajatvami. Obremenjenost se namreč povečuje že petnajst let in gospodarstvu ostaja komaj 40 odstotkov dohodka, kar postaja resnično nevarno. Gospodarstvo se mora boriti za preživetje, namesto da bi snovalo razvoj. Do pozitivnih premikov je doslej prišlo le pri izdvanju za gospodarstvo infrastrukturo in ukinjanju oziroma razpolovitvi uvoznih taks, vendar pa ob slednjem že šepetajo o poslabšanju položaja mednarodnih kooperacij.

Slovenska skupščina bo v sredo, 22. februarja, obravnavala razbremenitev gospodarstva in prav pripravi nanjo je bila namenjena ponovna razprava v Gospodarski zbornici. Kakor je dejal njen predsednik Marko Bulc, gre za to, da trend vsaj obrnemo in da pri tem ne čakamo (se izgovarjamo) na spremembe slovenske ustave.

M. Volčjak

V okviru Tedna slovenske drame bo danes, v torek, 21. februarja ob 18. uri otvoritev razstave Jožeta Logarja »Nekaj gledaliških plakatov in scenografij« v Mali galeriji Kranjske Mešne hiše, zvečer pa se bo ob 19.30 festival nadaljeval s predstavo ljubljanske Koreodrame: De Profundis. (V. B.), Foto: G. Šinik

Pretekli teden so v ljubljanskem Cankarjevem domu ustanovili novo organizacijo — Socialdemokratsko zvezo Slovenije, ki bo pričetek svojega delovanja usmerila predvsem na oblikovanje nove slovenske ustave in delovala na povsem strankarski osnovi. Več na osmi strani. (V. B.), Foto: G. Šinik

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

Ustavni zbor

RK ZSMS, Društvo slovenskih pisateljev, UK ZSMS Ljubljana, Odbor za varstvo človekovih pravic, Kmečka zveza Slovenije, Socialdemokratska zveza Slovenije in Slovenska demokratska zveza pripravljajo v četrtek, 23. februarja ob 16. uri v zbornični dvorani ljubljanske Univerze, zbor za ustavo. Sklicatelji želijo opredeliti skupna izhodišča svojih udeležencev za tako ustavno zgradbo Slovenije in Jugoslavije, ki bo temeljila na doslednem in celovitem spoštovanju temeljnih človekovih pravic in svobod in ter na polnem spoštovanju pravic vsakega naroda do samoodločbe. Gre za obliko prostovoljnega sodelovanja njegovih udeležencev, ki temelji na njihovi popolni samostojnosti in enakopravnosti pri oblikovanju skupnih ustavnih pobud.

V. B.

IGOR GUZELJ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTARPrekletstvo
nad satanskimi stih

Žaliti Jezusa, sina božjega, ni lepo, zbuditi pa lahko tudi srd in razne oblike protestov pri verskih gorečnejših in pobožnjakarskih okoljih. To se je, denimo, zgodilo, ko je Zadnja Kristusova skupščina pisatelja Nikosa Kazantzakisa, spremenjena v filmsko zgodbo, lani začela krožiti po kinematografih Amerike in Evrope: nekaj histerije, nekaj razbitih izločkov pred dvoranami, nekaj prekinjenih predstav in nekaj bušk, dobljenih v prerivanju z redarji, je pospremlilo na pot dokaj solidno delo — in ga seveda povzdignilo v uspešnico.

Vendar si danes, tik pred vstopom v tretje tisočletje, ni mogoče niti v sanjah predstavljati, da bi papež kak literarni ali celodolgi eksperiment uradno preklel ali da bi avtorjem celo obljubljal smrt zaradi blatenja simbolov svetosti. Še sveti oče sam intimno najbrž ni sposoben igranja s takšno možnostjo. Krščanstvo je namreč kljub vsakovrstnim strankam v svoji burni zgodovini le napredovalo, se razvijalo in postalo prilagodljivo zasukom okrog sebe, pri čemer sta bili odločilni reformacija in protireformacija pred petimi stoletji. Danes ni niti po doktrini, po kateri se ravna, niti po vlogi, ki si jo jemlje, skoraj nič podobno agresivni religiji iz časov križarskih vojn.

Pač pa je njen tedanji nasprotnik in tekmeč za prevlado nad dušami prebivalcev našega planeta, islam, v zadnjih tisoč letih zavrgel precej poskusov preobrazbe in ostal neomajno zvest izvornemu oblikam in vsebini. Prerok Mohamed mu je izrisal dokončno vsebinsko in zasedel mesto tik ob Alahu. Islam ne izključuje ne podrejanja posvetne oblasti nad ljudmi in državami, ne nasilja v obrambi lastnih interesov. Ajatola Homeini, fanatični izvrševalec Mohamedovih vizij oziroma Korana, muslimanske inačice Biblije, je posebej šel ene zmagovalne protiofenzive vzhodnjaške religioznosti. Starčev uspeh politologi pripisujejo naravni reakciji na prepotenten in preveč nekritičen vdor zahodnjaške kulture, vrednot in nevednost v Iran, saj je znan, da je šah Reza Pahlavi naftne milijarde vpregel v izgradnjo moderne, posvetne, stehnizirane Perzije po ameriškem civilizacijskem vzorcu. Rogal se je tradiciji in preganjal tradicionaliste, ki so ga nazadnje strmoglavili.

Edino v tej (zgodovinski) luči je tudi moč vsaj približno objektivno tolmačiti novico, da Homeini kot kakšen srednjeveški inkvizitorski sodnik terja glavo britanskega pisatelja arabskega rodu Salmana Rushdieja, avtorja romana Satanski stih. V njem naj bi oskrnil in popačil lik Mohameda, saj ga prikazuje mnogo bolj amoralnega in bolj človeško mesenega, kakor je zasidran v glavah celih pokolenj muslimanov.

Satanski stih so v bistvu prefinjena, v domiselno zgodbo vsajena razčlemba islama, kakršnega Zahod ne pozna. V prevodu naj bi jo zelo kmalu izdale znane založniške hiše v štirih državah (angleški original je že v prodaji). Zaradi groženj z okrutnim maščevanjem so zdaj sklenile počakati. Izjema je samo milanski Mondadori, ki bo za izkazani pogum in tveganje brez dvoma bogato poplačan: bilo bi čudno, če bralci ob tako učinkoviti reklami ne bi v trenutku razgrabili vse naklade.

Zadeva enako glasno odmeva v javnosti, v diplomatskih krogih in v policijah vpletenih dežel. Dodatno olje na ogenj razburjenja je priložnostno sodelavec in visok verski dostojanstvenik Leslam Hassan Sani, ki je dan po ajatolovi razsodbi objavil, da čaka Rushdiejevega morilca, če bo musliman, 2,6 milijona dolarjev, nemuslimanskega eksekutorja pa en milijon dolarjev nagrade. Medtem je britanska varnostna služba 41-letnega pisca vzela pod najstrožjo zaščito, ki je žal več kot nujna. Stokrovniki so mnenja, da nevarnost preži od vsehpusod, kajti Homeini v lov ni vključil profesionalnih morilcev, teroristov, najetih mafijcev ali pustolovcev, marveč neugotovljivo število navadnih, nikjer registriranih ljudi. Možni atentator utegne priti iz vrst mirnih študentov, zvedavih turistov, ponižnih strežnic, smetarjev ali drobnih trgovcev. Pri tem sploh ne bo obvezno Iranec in ne Arabec. Opravljal bo božje poslanstvo, ki ni zločin, marveč plemenito dejanje, zato je tudi obsežna Interpolova kartoteka kriminalcev brez vrednosti. Demokratična, odprta, čeprav dobro organizirana družba se je znašla pred nerešljivim problemom, saj pravila igre določa odmev preteklosti, na katero ni nihče več računal.

Stvarnost je dobesedno neverjetna — v globalu in v šokantnih marginalnostih. Noben domišljjski scenarij ji ni kos. Če bi namreč kdo kdaj prej kaj takšnega spravil na papir, mu kritiki verjetno ne bi oprostili njegove otročjosti. Prav kot Homeini ni odpustil Salmanu Rushdieju, ko se je slednji v televizijske kamere in mikrofone opravičil »zaradi nenamerne žalitve muslimanskih čustev«. Ironija je, da dogodek sovpada z rehabilitacijo žrtet raznoraznih sodobnih »Mohamedov«, ki so za oponente pogubni le, dokler dihaajo in dokler so na tronu. Originalni Mohamed udarja drugače, udarja kot legenda davne minulosti in ne kot živa nadloga, kar sicer preverjeno ni nikdar bil.

Igor Guzelj

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofje Loke in Trbiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnje** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Zalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl-Zlebir** (socialna politika), **Dušan Humer** (šport), **Pelma Stanovnik** (Tržič, turizem), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Nada Prevc** in **Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Volčič** (lektoriranje).

Naročnina za I. tromesečje 32.000 din

NSKov uredništvo in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Kdo bo novi član predsedstva Jugoslavije iz Slovenije

Prvi polčas volilnega postopka je končan

Kranj, 17. februarja - Vse kaže, da bomo v Sloveniji našega člana v predsedstvu Jugoslavije izvolili na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah, ki naj bi bile po programu republiške konference SZDL konec marca ali v začetku aprila. Za takšne volitve se je pretekli teden izrekel tudi centralni komite Zveze komunistov Slovenije. Kdo bo volitve izvedel, še ni povsem znano: ali sama SZDL ali republiška skupščina. O tem bo govora tudi na jutrišnji seji republiške skupščine. Utegne se zgoditi, da jih bosta skupno oba. Po podatkih republiške konference SZDL sta doslej dobila na temeljnih kandidacijskih konferencah največ podpore Marko Bulc in Dušan Šinigoj.

Kandidatov za člana predsedstva Jugoslavije iz Slovenije je šest, prvotno pa je bilo evidentiranih 73 možnih kandidatov za to funkcijo, ki jo sedaj opravlja Stane Dolanc. Šest kandidatov je kasneje pristalo, da bo še naprej kandidiralo. Volilna komisija republiške konference SZDL je v navodila oziroma volilna pravila zapisala, da morajo biti temeljne kandidacijske konference po krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah končane do 20. februarja. Do 25. februarja, torej do konca tega tedna, morajo biti seje občinskih, mestnih in obalnih kandidacijskih konferenc, konec februarja pa bi morala biti prva republiška kandidacijska konferenca, ki pa je tokrat ne bo. To za postopek ne bo nobena škoda, razen tega pa bo republiška konferenca SZDL prihranila kar lep kupček denarja, potrebnega za sklic in organizacijo konference. Kandidati, ki naj bi dobili najmanj na eni od občinskih kandidacijskih konferenc tretjino glasov, bodo šli v razpravo na zvezno konferenco SZDL. V drugi polovici marca bo republiška kandidacijska konferenca, ki bo obravnavala stališča in mnenja zvezne konference SZDL o predlaganih kandidatih iz Slovenije, nato pa bo s tajnim glasovanjem določila dva kandidata za največ glasovi, ki bosta šla na tajno ljudsko glasovanje, ki bo izvedeno na osnovi Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja in po splošnih načelih Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. SZDL nato ugotovi, kdo od kandidatov je na splošnem glasovanju dobil največ glasov in to ime bo šlo v dokočno potrditev v republiško skupščino.

Na zadnji seji predsedstva republiške konference SZDL so dejali, da bodo vztrajali na takšnem postopku, da bodo, če bo treba, predlagali ustrezne spremembe volilne zakonodaje v Sloveniji. Obenem pa so zavrnili očitke, da je kandidacijski postopek nepravilen in da imajo nekateri kandidati prednost pred drugimi. Takšni očitki so bili zelo glasni ob prejšnjih volitvah za člana predsedstva Slovenije, ko se je dogajalo, da kandidati, ki so na temeljnih kandidacijskih konferencah vodili, na koncu, tudi zaradi odstopanj od kandidature tik pred zdajci in odstopanja glasov drugemu, niso bili izvoljeni (Anderlič, Murko, Bavčar).

Kandidatov za to funkcijo v federaciji, ki je združena tudi s prevzemom dolžnosti enoletnega predsednika predsedstva države, je šest. Njihovi programi so bili objavljeni, predstavljani so bili na temeljnih kandidacijskih konferencah, govorili, z izjemo Dušana Šinigoja, so na televiziji, vendar po sodbi predsedstva SZDL še niso dovolj znani in zato jih bo, oziroma njihov program, televizija ponovno predstavila.

Kandidati so: Marko Bulc, rojen leta 1926, inženir kemije, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, Janez Drnovšek, rojen leta 1950, diplomirani ekonomist, slovenski delegat v zboru republik in pokrajin zvezne skupščine, Tomaž Kalin, rojen leta 1936, inženir tehnične fizike in doktor fizikalnih znanosti, direktor Instituta Jožef Stefan v Ljubljani, Gojko Stanič, rojen leta 1940, diplomirani pravnik in doktor politoloških znanosti, profesor na Univerzi v Ljubljani, Dušan Šinigoj, rojen leta 1933, diplomirani ekonomist, sedanjí predsednik izvršnega sveta Slovenije, in Vinko Vasle, rojen leta 1949, novinar Kmečkega glasa iz Ljubljane. Vsak od njih je objavil svoj program. Bulc zagovarja boj zoper inflacijo, uvedbo tržnega gospodarstva, terja demokratično in človekove pravice ter odprtost v svet, tako k razvitem kot neuvrščeni. Je zagovornik dejanj. Drnovškovo geslo je konvertibilnost dinarja,

gospodarska učinkovitost, umik politike iz gospodarstva, stik z Evropo, normalizacija zadolženosti, uvedba realnih ekonomskih kategorij, vloga stroke in demokratizacija ter pravna država. Tomaž Kalin zagovarja uveljavitev vsestranske enakopravnosti Slovenije, demokratično in človekove svoboščine, sodobno tržno gospodarstvo, usmerjenost k Evropi ter načelo, da je član zveznega predsedstva iz Slovenije predstavnik vseh Slovencev in ljudi, ki v tej republiki živijo. Gojko Stanič zagovarja znanje, možnosti napredovanja vsakogar, javno konkurenco za vsako funkcijo ali delovno mesto, podjetništvo, zdravje in varno življenje, uveljavitev človekovih pravic, svoboščin in dolžnosti, vključitev v Evropo in svet ter takojšen razpis predčasnih volitev za vse pomembne dolžnosti v državi. Dušan Šinigoj je za vrnitev ugleda državi, ki ga lahko vrnemo s prenovljenim socializmom, z višjo kvaliteto

Na terenu boljše kot v tovarnah

V petek smo na občinski konference SZDL povprašali o poteku temeljnih kandidacijskih konferenc po krajevnih skupnostih in tovarnah. Splošna slovenska ocena, vsaj pretekli teden, je bila, da potekajo tokrat konference slabše kot v prejšnjih volitvah. Posebej slabo je po tovarnah. V Sloveniji bi morali izpeljati blizu 4000 kandidacijskih konferenc, pretekli teden pa jih je bilo opravljenih pičla desetina. Sedanji podatki so zanesljivo drugačni, saj je bilo veliko temeljnih kandidacijskih konferenc sklicanih konec preteklega tedna in včeraj ter danes, zbiralci podatkov pa tako vseh zapisnikov in obvestil še nimajo. Na Gorenjskem je slika enaka. Tam, kjer so obravnavali še krajevne probleme, je bila udeležba dobra, kjer pa je bila samo gola konferenca, pa je bila udeležba slabša. Slabša udeležba je bila tudi tam, kjer je manj krajevnih problemov oziroma so zadnje čase na tem področju kaj naredili.

Kakšne so opredeljitve do kandidatov. V jeseniški občini sta bila v špiči Bulc in Drnovšek, v kranjski so dobili največ podpore Bulc, Šinigoj, Drnovšek in Stanič, v radovljiški občini o odločitvah konference v petek še niso imeli popolnih podatkov, v škofjeljski občini so na SZDL povedali, da se ljudje različno opredeljujejo in so glasovi zelo razpršeni, v tržiški občini pa očitno najbolj zaupajo Bulcu, Šinigoju in Drnovšku.

Če se ne boš učil, boš - natak

Radovljica, 14. februarja - Če nam zdaj že tudi tuji priznavajo, da smo postali kar dobri mojstri za gradnjo hotelov, restavracij, kavarn in drugih gostinsko-turističnih objektov, potem se kaže bolj zamisliti nad analizami raznih agencij, iz katerih je razvidno, da moramo turistični "jutri" sновati predvsem na ljudeh in na njihovem znanju, kulturnosti, natančnosti...

Ko pregledujemo lanske učni uspeh generacije dijakov in dijakin blejske šole za gostinstvo in turizem, se nam zdi, da "preskok od zidov k ljudem" ne bo lahek. V šoli so namreč doslej iz povsem praktičnih in opravičljivih razlogov bolj poudarjali količino, (zadostno) število vpisanih (ker je to merilo za delitev denarja), manj pa so pazili na kakovost, na učni uspeh šolarjev, ki so se po končani osemletki odločili za enega od gostinstvo-turističnih poklicev. Odkar so na šoli uvedli še izobraževanje za tehnika strežbe, se je kakovost

vpisa vendarle nekoliko popravila. V gostinstvo šolo se vpisujejo tudi učenci in učenke z odličnim in prav dobrim uspehom, kljub temu pa splošna slika ostaja slaba in jo najboljše kaže učni uspeh. V generaciji 143 dijakov in dijakin, ki je lani končala prvi letnik šolanja za gostinstvo dela, je bilo več kot polovico (75) zadostnih in nezadostnih. V drugem letniku strežbe je bilo med triinšestdesetimi tako ocenjenih osemnajst, v tretjem med sedemindvajsetimi petnajst... Veliko povedo tudi podatki o pohvalah, nagradah, priznanjih ter o

Jutri začetek občinskih kandidacijskih konferenc na Gorenjskem

Kaže, da Gorenjska lovi rokovnih volilnih opravil. Ta teden se bodo sestale vse občinske kandidacijske konference. Začenjajo Radovljičani. Njihova kandidacijska konferenca bo jutri, 22. februarja ob 16. uri v veliki sejni dvorani občinske skupščine.

V četrtek bosta dve občinski kandidacijski konferenci. Na Jesenicah se bo konferenca začela ob 13. uri v dvorani občinske skupščine, isti dan in uro za sklic konference pa so izbrali tudi v Trzinu. Seja bo v dvorani občine.

Dve občinski kandidacijski konferenci bosta tudi v petek, 24. februarja. Tako v Kranju kot v Škofji Loki se bosta konferenci začeli ob 13. uri in obe bosta v dvorani občinskih skupščin.

Ni odveč opozoriti na udeležbo, pa na to, naj delegati resnično glasujejo za ljudi, ki so dobili zaupanje na temeljnih kandidacijskih konferencah!

to življenja vseh, vrnitvijo dostojanstva, svobode in varnosti vsem ljudem in narodom, motivacijo za delo, tržno ekonomijo ter sodelovanjem s svetom. Vinko Vasle je za pogum razvojni koncept, za pravno državo, delitev oblasti, neodvisno sodstvo, tržno gospodarstvo in za parlamentarno demokracijo ter novo ustavo, ki bo temeljila na človekovih osebnih in državljskih pravicah in svoboščinah. To so le krajši povzetki iz njihovih programov, več o njih pa bomo pisali, ko bo po končanih temeljnih kandidacijskih konferencah znano, kdo je prišel skozi prvi filter in kdo je še ostal v nadaljnjem volilnem boju.

J. Košnje

Volitve gor — volitve dol

Jasno je vsaj tole — o kandidatih za člana državnega predsedstva bomo letos glasovali neposredno in tajno. Izvolili jih bomo pa posredno. Kot zakleto ne uspmo izvoliti svojih predstavnikov na neposrednih volitvah — ki bi se jim tudi reklo volitve in bi bile neposredne in tajne.

Vendar je treba reči, da se bomo o članih državnega predsedstva vendarle odločali predvsem mi, volilci, da bo šel v Beograd človek, ki bo dobil največ naših glasov — toda, da gre za neposredne volitve, ne bomo mogli reči. Za kakšno uganko gre?

22. februarja se bo slovenska skupščina odločila za eno od dveh inačic volitev člana Predsedstva Jugoslavije iz SRS. Po prvi naj bi ljudje glasovali o kandidatu — na neposrednih volitvah naj bi izbrali enega, ki bi ga potem izvolili (v bistvu pa samo potrdili) delegati slovenske skupščine. Druga varianta prinaša prav tako neposredno izjasnjevanje o kandidatih (in tajno), po njej bi delegati skupščine dobili rezultate glasovanja o vseh kandidatih — koliko so dobili glasov — to pa bi jim služilo kot napotek pri skupščinskem glasovanju.

Pri obeh inačicah je seveda jasno, da

bi se delegati ne smeli odločiti drugače kot volilno telo, saj bi s tem postavili pod vprašaj tudi svojo legitimnost. Kakšen zastopnik ljudi pa je delegat, ki glasuje drugače, kot je izražena ljudska volja.

Na prvi pogled pa je očitno, da imamo pred sabo spet nek ne-tič-ne-miš sistem, ki sicer izpolnjuje temeljno zahtevo po neposrednih volitvah, vendar nujno poraja vprašanje, zakaj se tega ne da opraviti preprosteje. Zaplet se skriva v nastajanju zvezne ustave in lani usklajenih dopolnil. Ko je šlo za določanje volilnih postopkov, so imeli pripravljenci ustavnih besedil pred sabo tri možnosti. Prva bi lahko preprosto zapovedala neposredne volitve po vsej državi. Tako bi ljudje med več predlaganimi kandidati pri (ostanimo pri teh) volitvah članov državnega predsedstva izbrali pač tiste, ki so dobili največ glasov. Toda: kako pri tem zagotoviti, da bo v predsedstvu zastopana vsaka federalna enota. In kako doseči, da bodo, recimo Slovenijo, zastopali ljudje, ki jih hočemo na tem mestu Slovenci, ne pa tisti, ki jih bo izglasovala (s političnimi igracami ali brez njih) večina Jugoslovanov.

Druga možnost je bila, lani zavrnjena varianta, naj bi člane predsedstva volila

Zvezna skupščina. Stvar ne ponuja neposrednih volitev, hkrati pa skriva skoraj vse pasti, ki jih ima tudi prva inačica.

In tretja — varianta je ta, ki jo imamo, da člane državnega predsedstva izvolijo republiške skupščine, in so tudi odgovorni njim. Skratka — že v ustavi se skriva temeljne ovire, da ne pridemo do preproste sistema neposrednih volitev. Tako je pač zato, ker smo si napisali tako ustavo, ki hoče opraviti vse posle — od ustavnih do zakonodajnih. Do preprostejšega volilnega sistema bi prišli, če bi si tudi ustavo napisali preprosteje. Vse volitve v državi bi, denimo, lahko v ustavi opredelili s preprostim členom: »Volitve v vsa telesa odločanja so načeloma neposredne in tajne, vendar take, da ne ogrožajo suverenosti federalnih enot. Načine volitev določajo republiški zakoni.« Preprosto, kaj?

Kakorkoli že obračamo: letos aprila (nadaljevanje 2 aprila) bomo imeli NEPOSREDNO TAJNO IZJASNJEVANJE o kandidatih za člane predsedstva Jugoslavije. Kako bomo temu potem rekli, je sicer postranska stvar. Še vedno se pa lahko najde kak pikolovec, ki bo spraševal, ali smo sploh ravnali po ustavi in zakonu. Potem bo pa spet zanimivo. Gojko Bervar

Miru Rozmanu ob odhodu v pokoj izročili visoko državno odlikovanje

Saj se od zadaj vse vidi

Bled, 17. februarja - Na skromni, a prisrčni svečanosti v Grimščah so Miru Rozmanu, dolgoletnemu direktorju radovljiške tovarne Almira, ki te dni odhaja v pokoj, izročili visoko državno odlikovanje - red dela z rdečo zastavo. Almira je danes uspešna in popularna tovarna, ki je v zadnjih letih z obnovo Grimšč in Pristave prispevala tudi k bogatejši turistični ponudbi Bleda. Veliko zaslug za vse to ima Miro Rozman, ki pa hvale na njegov račun nič kaj rad ne sliši, običajno jo zavrne z besedami: vse to so napravile naše punce.

"S kakšnimi občutki sprejemate visoko državno odlikovanje - red dela z rdečo zastavo?"

"Z velikim zadovoljstvom. Odkar se zavedam, sem hodil za to rdečo zastavo, se boril za njen uspeh. Prepričan, da je to prava pot, čeprav je bila moja krivica kot cesta na Vršič, ne vselej po moji krivdi. Veseli me, da naša družba ceni zvestobo, zvest sem ji bil v lepih in hudih urah."

"Odlikovanje torej sprejemate brez grenkobe, čeprav bi bili do nje upravičeni, saj ste doživeli tudi grenke ure, ko so vas kot 'tehnokrata' metali čez tovarniški prag?"

"Res, brez grenkobe. Človek pač mora vzeti življenje takšno kot je, ne samo družbi naprti vso krivdo, saj gre včasih zgolj za medčloveške odnose. V Bohinju lepo pravijo, saj se od zadaj vse vidi. Všeč mi je, da se je od zadaj to videlo."

"V zadnjih desetih letih ste vodili Almir, ki je danes uspešna, lahko rečem kar slavna tovarna. Pobralla je takorekoč vse nagrade, tudi Prešernovo in Kraigherjevo, kakor ste na današnji slovesnosti sami rekli in tako zasluge pripisali predvsem kolektiv, ne posameznikom oziroma sebi. Poprej pa ste vodili tudi blejske Vezenine, kjer pa delavci danes niso zadovoljni, pred kratkim so celo stavkali..."

"Poslušajte, vse stavke ne zrastejo na delavskem zelniku, zakuhajo jih tudi takšni, ki nimajo kaj početi, da potem lahko pridejo kot osvoboditelji delavskega razreda, borci za delavske interese itd. Poglobiti se je potrebno v psihologijo samega štrajka, nikogar ne zagovarjam, toda za to okolje je bilo vedno značilno, da so napredne ljudi preganjali. Te politične manipulacije so se žal naučili vsi sloji, danes vsakdo poskuša nekaj manipulirati. Bistvo naših prizadevanj pa bi vendar moralo biti ustvarjanje nove vrednosti."

"Hotela sem reči, kako je od vodstva odvisna uspešnost tovarne, zadovoljstvo delavcev?"

"Od vodstva je odvisno, kako se tovarna zoperstavlja slabim zunanjim vplivom in kako uspehe predstavlja in vpliva na javno mnenje. Vedno pravim, da tekstilne tovarne niso samo ustvarjalke narodnega dohodka, temveč tudi kulture kraja, naše 'punce' vendar znajo nekaj narediti, pogledajte, kako se znajo lepo obleči. Tudi Vezenine so dobra tovarna, mogoče tega ne znajo prav pokazati. Res pa je, da naša stranka pošilja v tovarne tudi škodljivce, lenuhe in neumneže, bike v trgovino s steklom, pri tem bi morala biti veliko bolj previdna."

"Ali se vam ne zdi, da tudi ljudje niso več tako pridni delavci kot so bili včasih?"

"Narod je dober, le krivi preroki ga zaradi poceni učinkov nenehno odvračajo od tega. Nekateri pač ne najdejo vsebine političnega dela, pa mislijo, da jo lahko v hujskarnju. Tudi v tovarni se moramo vendar priza-

Miru Rozmanu, dolgoletnemu direktorju radovljiške Almire, je visoko državno odlikovanje izročil Marko Bezjak, predsednik radovljiške občinske skupščine, o njegovem delu pa je spregovoril Pavel Žerovnik, predsednik radovljiškega izvršnega sveta.

devati za aktivno sožitje, da vse povemo, vse poslušamo, nato pa uberemo pravo pot."

"Koliko pa je dejansko tega samoupravljanja?"

"V naši tovarni nam gre kar dobro od takrat, ko 'punce' po obratih lahko same odločajo in se vsi konflikti rešujejo tam. Tako celo škodljivci, ki nam jih pošiljajo od zunaj, niso uspešni, kljub revščini, v kateri je tekstilna industrija, pravzaprav vse gospodarstvo. Naša stranka ne zna več, že leta, vzpostaviti ustvarjalnega vzdušja. Včasih smo rekli, da smo delavsko kmečka država, zdaj pa bi lahko rekli, da je to država gobčacev."

"To pa je vzdušje, iz katerega se pametni umikajo?"

"Zdaj je seveda vprašanje, kdo je pameten. Smo takšni, ki smo se vse življenje borili, bili tudi ponižani, vendar smo vztrajali na svoji poti. Mislim, da ni prav, če odhajajo tisti, ki jim še ni napočil čas za odhod."

"Zveza komunistov je v velikih težavah, v krizi, kako gledate na to?"

"Mislim, da bo naša svoja pot, vendar pa bo morala bolj paziti, s kom se druži, ne s karieriisti in gobezdači, temveč z delavci in kmeti, le tako bo rdeča zastava res zastava časti in svobode."

"Kako gledate na ustanavljanje - pogojno rečeno - novih strank?"

"Ostal bom pri rdeči zastavi, čeprav se marsikdo temu čudi. Veste kaj, vse te nove stranke, to so v glavnem sami štipendisti."

"Kaj mislite s štipendisti?"

"Se nikogar od njih nisem videl tam, kjer je zrastel en krompir, zdaj bosta pa dva."

"Kaj pa kmečka stranka?"

"No, kmetje so malo jezni, pravijo, da so imeli včasih enega aga na trfi vasi, zdaj pa imajo tri na eno vas, komunistična zveza bi se temu morala bolj posvetiti."

"Vrniva se k gospodarstvu, veliko si obetamo od nove vlade?"

"Spet bom rekel tako kot pravijo Bohinjci, saj se bo vse od zadaj videlo."

"Videlo se bo torej tudi, kako bodo Antetu Markoviču nagajali?"

"Naša stranka se je večkrat obnašala kot fajmošter, ki pri kuharici spi, nekaj govorila, drugače pa delala. Mislim, da nas je malo, ki smo gledali le tisto, kar je učila, in moram reči, da ni učila slabo. Zal pa se je včasih tudi iz nas delala norca."

"Vse bolj se ponovno oziramo v Evropo, kaj pravite na to kot direktor uspešne tovarne, ki lahko ponosno proha izdelke na tujem?"

"Vedno smo bili v Evropi toliko, kolikor smo mogli biti. Več slabega kot dobrega pa je naredil sistem velikih izvoznih podjetij. Pogledajte, vsak Avstrijec lahko na Grenlandijo izvozi kozo, pelje jo na železniško postajo in jo odda špediterju. Pri nas pa je izvozom kup sitnosti, nezaupanja. Vsaka stvar ima vendar svojo pravo sestavo, kakšna je, morajo povedati šolani ljudje. Toda žal so naše politike zapeljali tudi šolani ljudje. Za njihov snobizem pa opravičila seveda ni."

"Ker so postali gospodje in niso ostali tovariši?"

"Naj bodo gospodje, to me ne moti. Toda, naj puste gospodarstvu vendar nekaj denarja. Za dva dneva balkanski higer zgrade poleg starega novo športno igrišče, takšne neumnosti človeka bole. Pa to, da se vse staro podre, nič pa ne popravi. Pogledajte, kaj so v Švici naredili iz starih hiš, pri nas pa bi vsi radi delali neke projekte in razvojne programe ter vlekli denar, po 50 starih milijonov na uro."

"Tudi vas so križem gledali, ko je Almir pred leti začela obnavljati zanemarjene Grimšče?"

"Speljali smo pobudo gospodarske zbornice, delali smo udarniško, nismo povabili ne vem koliko projektantov, da bi služili, zato sem bil takrat tehnomanager, ki ga je treba pokopati. Sicer pa, na to sem navajen, pa tudi človeško je, vsepovsod po svetu to poznajo. Nisem razočaran, želim si le, da bi se naša stranka hitro sporazumela in našla pot."

"Toda, sama se ne more sporazumeti?"

"Manj fičfiričev in gobezdačev, pa bo šlo."

"V Beogradu se ne morejo sporazumeti?"

"Saj se ni potrebno, saj lahko delamo vsak po svoje. Le zakaj se toliko izgovarjamo na Beograd, saj ni pri nas nič bolje, vsaj kar zadeva odtujevanje dohodka delavskega razreda ne."

"V pokoj torej odhajate vedri, brez zgrenjenosti?"

"Z lahkim srcem. Smatram, da sem pošteno delal, da sem utrujen in da grem v zasluženi pokoj, kakor pravijo. Pokojnina ne bo ne vem kakšna, saj z denarjem za pokojnine prav tako šarijo."

M. Volčjak

Tega pa ni v mojem opisu

Izgovor, tega ne bom delal, ker ni v mojem opisu del in nalog, bo kot vse kaže kmalu postal zgodovina.

Novi zakoni, ki počasi kapljajo, predvsem zakon o podjetjih, ne bodo zaživel, dokler ne bo sprejeta tudi nova delovno pravna zakonodaja, šele tedaj bo reforma gospodarskega sistema zaokrožena. Če se izrazimo v računalniški terminologiji, lahko rečemo, da je zakon o podjetjih dober hardware, manjka pa nam še dober software.

Kdaj ga bomo dobili, je natančno težko napovedati, po nekaterih ocenah naj bi bili vsi sistemski zakoni pod streho tja do polletja. Prvi osnutek zakona o delovnih razmerjih je bil že napisan, v njem je bilo upoštevanih dosti slovenskih priporočil, zdaj pa bo kot vse kaže prišel drugi osnutek. Ker ga še nimamo v rokah, je težko reči, kakšen bo. Lahko pa rečemo vsaj tole. Če bo sledil vsebini zakona o podjetjih, bo moral obračunati z nekaterimi stvarmi, ki so pri nas tudi na področju delovnih razmerij postale dobesedno dogma, ki je seveda po dvajsetletnem "negovanju" pravic vsem dobrodu zlezla pod kožo.

Vsi dobro vemo, kako pripraven je bil izgovor, tega pa ni v mojem opisu. Takšen odgovor je bil morda včasih upravičen, velikokrat pa ne, stvari so se zatikale pri podrobnostih, na katerih lahko padejo tudi veliki projekti. Vsekakor pa je oklepanje nekoč napisanih razvidov del in opravil zaradi sprememb, ki jih prinaša delo in življenje, kaj kmalu postalo ovira fleksibilne organizacije dela. Z razvidi vnaprej določene in zacemtirane pravice in obveznosti delavcev namreč ustrezajo ročnemu, fizičnemu delu, nikakor pa ne projektni, inovativni konceptiji delovnega procesa, ki zahteva fleksibilno opredeljen delokrog, seveda pa ob hkratni zaščiti profesionalnosti delavca.

Osnovna intenca novega zakona o delovnih razmerjih bo razbitje "monopola" na delovno mesto, zato bodo tudi razvidi del in nalog verjetno kmalu preteklost. Pri tem pa velja dodati tudi opozorilo, kajti pri nas smo zelo nagnjeni k skrajnostim. Doslej smo dve desetletji častili le pravice, kar nas je pripeljalo v nesrečo, ki morda komu šepeta na uho, naj poslej častimo le obveznosti. Kakor nobena skrajnost ni dobra, celo popolnost ne, kakor pravi hebrejski pregovor, tudi ta ne bo. Kajti ročnemu, fizičnemu delavcu je pogojno rečeno smiselno komandirati z vrha, ustvarjalnosti, na kateri bo temeljila moderna, inovativna družba, ni moč diktirati in ukazovati. Zaščita profesionalnosti bo torej enako pomembna kot odprava nesmiselnih pravic.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Pravna ureditev družb

Po sprejetju zakona o podjetjih čaka naše gospodarstvo samoupravno preoblikovanje, v Gospodarski zbornici pri tem dele nasvet: hiti počasi. Nova zakonodaja, ki naj bi jo vsebovala gospodarska reforma, ne bo spejeta v enem zamahu, novi zakoni bodo kapljali tja do polletja, zato seveda obstaja še kopica nejasnosti. Na odprta vprašanja odgovarjajo v pravni službi Gospodarske zbornice Slovenije, kjer so doslej napisali že 80 odgovorov, posamezna vprašanja pa obravnava in nanje odgovarja tudi komisija za sistemska vprašanja pri slovenski skupščini. Direktorji, pravniki, organizatorji in drugi strokovnjaki pa si lahko pomagajo tudi s priročnikom, ki je izšel pred dnevi, v samoložbi pa ga je napisal in izdal Janko Arah, nosi pa naslov Pravna ureditev družb - zasebna in mešana podjetja po jugoslovanskem pravu. Že naslov torej pove, da se ukvarja z družbami, ki so po novem zakonu o podjetjih pri nas seveda novost. Avtor skuša čim bolj celovito podati pravno ureditev posameznih družb, vsako najprej odprel, nato pa predstavi na podlagi določb zakona o podjetjih. Ker so te določbe zelo skromne, je posamezne družbe predstavil še s primerjalno pravne vidika, da bi si bralec lahko ustvaril celovitejšo sliko o ureditvi družb v svetu. Podrobneje obravnava ureditev javne trgovinske družbe, komanditne družbe in družbe z omejeno odgovornostjo. Knjigo je avtor izdal v samozaložbi, torej v podjetniškem duhu, naročiti jo je moč kar na njegov naslov v Ljubljani, Trg oktoberske revolucije 7.

V DELOVNI HALJI

Slavka Hrestovska, delavka v kranjski mle-karni

Težko prislužen mlekarski kruh

24. let je že, odkar je Slavka Hrestavska, doma iz Ljutome-ra, zaposlena v KŽK-jevem tozdu Mlekarna v Kranju. V ti-stem času je bilo precej težko dobiti delo, pa tudi izobrazbe ni imela, da bi se lahko odloči-la za kaj drugega. Najprej je delala v polnilnici, pred letom dni pa je prosila za premesti-tev na lažje delovno mesto. Ta-ko sedaj dela pri stroju za iz-delovanje pokrovkov jogurto-vih lončkov.

»Delo je kljub vsemu na-porno, saj so delovni pogoji ze-lo slabi. Predvsem me moti hrup« pravi Slavka in vključi stroj, katerega brnenje za nevajena ušesa precej neprijetno. Kljub temu pa pravi, da je vseeno boljše kot v polnilnici, kjer zaradi stal-nega sklanjanja in ponavljajočih gibov lahko pride do okvare hr-btenice. Poleg hrupa je velika nadloga pri delu v mlekarni tudi vla-ga.

Slavko sem povprašal tudi o njenem osebnem dohodku. Odgo-vorila je, da znaša približno milijon dinarjev, nazadnje je prejela tudi nekaj več, vendar je treba upoštevati tudi delo ob nedeljah in praznikih. Slavka meni, da je delo v mlekarni nasloph premalo ovrednoteno in cenjeno, kar je sicer posledica splošnega stanja v našem mlekarstvu, vendar bi bilo vseeno potrebno bolj upoštevati delovne pogoje v katerih delajo.

Slavka poleg svojega osnovnega opravila po potrebi pomaga tu-di v polnilnici in pri ostalih delih, tam, kjer pač primanjkuje delo-vne sile.

Kljub težavnosti se je dela že dobrodu navadila, pa tudi odnosi v kolektivu so dokaj dobri, tako, da ne razmišlja o zemanjavi služ-be in bo verjetno do konca delovne dobe ostala v mlekarni.

M. Gregorič

Pet let izvoznih prizadevanj

Murka v Domus Slovenica

Dunaj, februarja - Od 31. januarja vključno 8. februarja je Murka iz Lesc imela v Domus Slovenica na Dunaju razstavo pod naslovom Kvalitetni izdelki iz Slovenije, kjer je predstavila prehrabene in konditorske izdelke ter vina, izdelke domače obrti, knjige za dom in družino, lesene igrače in drugo 20 slovenskih podjetij. Največ zani-manja je bilo za kraški pršut, vina in izdelke kamniške Ete.

Takoj zatem, ko so v prostori Domus Slovenica na Dunaju zaprli razstavo nakita Zla-tarne Celje in Mure iz Murske Sobote, je bila v tej ugledni hi-ši s svojo razstavo na vrsti Murka iz Lesc, ki je predstavi-la 20 slovenskih proizvajalcev prehrabnenih in drugih proiz-odov. Pod Murkinim okri-ljem so se tako Dunajčanom predstavili Čevljarna Ratito-vec, Domus Ljubljana, HP SOZD Družena podjetja živil-ske industrije Slovenije z Dro-go Portorož, s Pivovarno La-ško, Kolinsko Ljubljana, z Me-dexom Ljubljana in s Presa-dom Gabrovka, Kmetijska za-druška Goriska Brda, KŽK Kranj, Mercatorjev Agrokom-binat Krško - Tozd Vinograd-ništvo, EMBA Ljubljana, ETA Kamnik, Mesna industrija Primorske Nova Gorica, TOK Vinakras Sežana, UKO Kropa, Vina Koper, Vinakras Tozd MPI Sežana, Žito Tozd Triglav Gorenjka Lesce, in seveda Murka sama.

Razstavo so obogatili s šte-vilnimi razgovori, ki so jih pri-redili posebej za vinske trgo-ve, posebej za predstavnike tu-jih predstavništev na Dunaju,

posebej za velike trgovske si-steme in konzume, za tuja predstavništva na Dunaju, za trgovske centre, grosistične tr-govske firme, priredili pa so tudi srečanje predstavnikov hotelov. V času razstave so v prostorih Domus Slovenica predvajali video filme o Slove-niji in o proizvodnji posamez-nih predstavljenih podjetij. Največ zanimanja je bilo za slovenska vina, pršut, mesne izdelke in izdelke ETE Kam-nik, čeprav so prav ti izdelki med tistimi avstrijskimi uvoz-nimi artikli, ki so količinsko omejeni.

Omenimo naj, da se Murka že peto leto trudi z izvozom proizvodov izdelkov raznih slovenskih podjetij. V začetku je navezovala sodelovanje s slovenskimi zadrugami na av-strijskem Koroškem v okviru mloobmejnega prometa in zdaj to dejavnost nadaljuje preko firme Carimpex Celovec. Murka se trudi, da bi to svojo izvozno dejavnost kar najbolj razširila še na druge slovenske delovne organizacije, ki same nimajo možnosti uvažanja in izvažanja, ukvar-ja pa se tudi s sejmskimi

kompenzacijskimi posli. Od te široke in dobro obiskane pred-stavitve v Domusu Slovenica si za svoja podjetja obeta naj-boljše rezultate. Tu se namreč ne srečujejo le predstavniki avstrijskega gospodarstva, temveč vsega sveta, kajti Du-naj še vedno velja za eno naj-pomembnejših evropskih tr-govskih središč. Že na razstavi sami so bile od posameznih firm, med drugim od ADEC in Consum izražene želje po kon-kretnih ponudbah HP Droge, Medexa in drugih, Murka pa bo zdaj poskrbela za nadaljnje sklepanje in uresničevanje sklenjenih pogodb.

"To akcijo," pravi Peter Ši-frer, vodja zunanje trgovine v

Murki, "smo vodili z željo, da združimo naše proizvajalce hrane in druge, da skušamo njih proizvode plasirati na tem silno zahtevnem trgu, kasneje pa bomo opravili tudi vse izvozne posle za te firme. Kajti ta razstava ni prodajna razstava, temveč pomeni le predstavitev, vse ostalo je tre-ba opraviti posebej. Upamo, da bomo uspešni."

Ker Domus Slovenica ne gosti le gospodarstvenikov, temveč je namenjena tudi kul-turni predstavitvi Slovenije, so ob Murkini razstavi Dunaj-čanom predstavili tudi dela akademskega slikarja Rudija Španzla.

D. Dolenc

Primerjava v škodo Evrope

Kranj, februarja - Po številu prebivalstva bo evropska dvana-jsterica po uveljavitvi skupnega trga po letu 1992 največji trg. Zaje-mal bo 322 milijonov ljudi, v ZDA zajema 243 milijonov ljudi, na Ja-ponskem pa 122 ljudi. Tudi po napovedih za leto 2000 bo evropski trg največji, saj bo v Evropski skupnosti okoli 330 milijonov ljudi, v ZDA 268 milijonov in na Japonskem 128 milijonov ljudi.

Primerjava življenjske ravni na teh treh trgih, merjena po bru-to notranjem produktu na prebivalca kaže, da Evropa zaostaja tako za ZDA in za Japonsko. Tako izmerjena življenjska raven je bila le-ta 1986 v ZDA skoraj za polovico višja od povprečja Evropske skup-nosti, na Japonskem pa za 10 odstotkov. Seveda to ni le posledica go-spodarske uspešnosti, po kateri stremi Evropa 92, temveč je tudi posledica višje povprečne starosti v Evropi ter sorazmerno večje brezposelnosti. Svoje pa seveda pripomore tudi nizka raven kupne moči na jugu območja, predvsem na Portugalskem, v Grčiji in Špa-niji.

KRATKE Z GORENJSKE

Celovita prenova središča pri avtobusni postaji - V krajevni skupnosti Radviljica že nekaj časa niso zadovoljni z urejenostjo trgovin in s preskrbo. Nekatere trgovine so namreč postale premajhne in po svoje neurejene. Zato so se v vodstvu krajevnih skupnosti začeli dogovarjati s Špecerijo Bled, da bi uredila trgovino pri avtobusni postaji in v starem delu mesta. Premajhna in neurejena je tudi Živilna trgovina pri Petrolu. Prav tako pa je že premajhna tudi pred leti zgrajena trgovina v Predtrgu. Ker bo kmalu celoten predel pri tržnici, kjer bo urejeno parkirišče in križiče dobilo povsem novo, urejeno podoba, se zdaj v krajevni skupnosti zavzemajo, da bi celovito uredili poleg trgovine tudi vse druge objekte pri avtobusni postaji. - A. Ž.

Jubilejni občni zbor

Kranj - Lovsko kinološko društvo Gorenjske, ki je bilo ustanovljeno januarja 1979. leta, letos praznuje desetletnico obstoja in uspešnega delovanja. Jubilej bodo praznovali v soboto, 25. februarja, ko bo ob 8. uri v prostorih Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem v Kranju najprej redni letni občni zbor, za njim pa še jubilejna slovesnost, na kateri bodo med drugim nastopili Gorenjski lovski rogisti in Škofjeloški lovski pevski zbor. A. Ž.

Vsak dan polno Korošcev

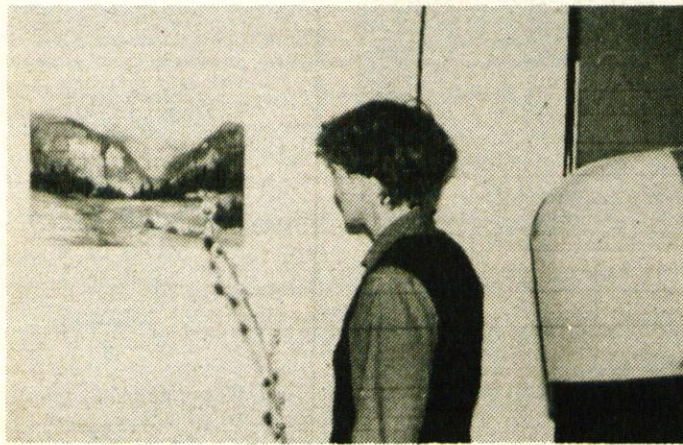
Jesenice - Inflacija dinarja se zelo lepo kaže na Jesenicah, saj so za tujce domala vsi izdelki v trgovinah vsak dan cenejši. Največ kupcev je vsak dan iz sosednje Koroške, ki veliko kupujejo v trgovinah, obiskujejo pa tudi frizerske lokale, prodajalne čevljev in druge. Še največ pripomb imajo tujci nad čistočo na Jesenicah in na neurejenost okrog poslopij. (bb)

Tradicionalno srečanje

Podnart - Prejšnji teden so se v Kemični tovarni v Podnartu na tradicionalnem letnem srečanju zbrali predstavniki krajevnih skupnosti Podnart, Ljubno in Podbrezje ter se skupaj s predstavniki LIP Bled-obrat Podnart in Kemične tovarne Podnart pogovorili o delu v minulim letu in o načrtih za letos. V krajevni skupnosti Podnart so lani z denarjem iz tretjega petletnega samoprispevka in deloma s pomočjo Samoupravne komunalne interesne skupnosti Radviljica položili precej finega asfalta. Povečali pa so tudi telefonsko centralo za 200 priključkov in bodo zdaj v krajevnih skupnostih Podnart, Ljubno in Podbrezje lahko dobili telefone tudi tisti, ki jih do zdaj niso mogli. Za letos pa v Podnartu načrtujejo adaptacijo Doma kulture, položili pa bodo tudi še nekaj asfalta. Vodnogospodarskemu podjetju Kranj pa priporočajo, da čimprej poglubi strugo Lipnice skozi naselje Ovišice ter uredi obrežje. V krajevni skupnosti Ljubno so z veliko družbeno pomočjo dobili nov betonski most čez Savo v Otočah, asfalt na Posavcu in na cesti Mišče-Otoče. Začeli so tudi z gradnjo nove trgovine in stanovanj. V prihodnje nameravajo položiti še nekaj asfalta, obnoviti kulturni dom, povečati pokopališče, zgraditi poslovalno vežico. Težave imajo tudi z otroškim varstvom in zaradi neustreznih prostorov v ljubenski osnovni šoli. Gasilci v Ljubnem pa bodo letos začeli z gradnjo doma. V krajevni skupnosti Podbrezje v kranjski občini pa so lani s prispevki krajanov in pomočjo Cestno komunalne skupnosti asfaltirali nekaj cest. Povečujejo tudi pokopališče, letos pa bi radi prodali večjo hišo, ki je last krajevnih skupnosti, da bi tako z denarjem potem obnovili Dom kulture v Podbrezjah. Načrtujejo tudi gradnjo mrliske vežice. Novi naročniki pa tudi že težko čakajo, da bi dobili telefon. V obratu LIP Bled v Podnartu nameravajo opustiti proizvodnjo zabojev in se preusmeriti na vezane plošče, nenehno pa imajo težave zaradi pomanjkanja hlodovine. V Kemični tovarni Podnart pa nameravajo letos predvsem zmanjšati režijo in povečati proizvodnjo, da bi jim tako čimveč denarja ostalo za modernizacijo. (cr)

Fortunski most

Gorje - Fortunski most preko reke Radovne je nekako od lanskega poletja delno zaprt. Čezenj je dovoljen promet le do pet ton nosilnosti. Tako čezenj zdaj ne more noben tovornjak ali avtobus. Ker pa je cesta zelo pomembna prometnica iz Gorij in Bleda do Jesenic, bi bil že čas, da se Cestno podjetje Kranj odloči, da most obnovi, vendar ne spet z lesom, tako kot pred približno desetimi leti. (ja)

Dolik razstavlja v Murki - Te dni so v Murkinem salonu pohištva v Lescah podrti razstavo volnenih ročno tkanih prtov in pregrinjaj Jerneja Ručigaja z Bohinjske Bele, a že je tu nova zanimivost. Tokrat se kupcem, ki prihajajo v Murkin salon, predstavljajo člani jeseniškega Dolika, sami priznani akvarelisti. V Murki pa so kupcem pripravili še majhno presenečenje. Vsak, ki bo kupil za nad 100 starih milijonov dinarjev pohištva, bo dobil katalog z 12 reprodukcijami Dolikovih slikarjev. Vsak katalog pa je oštevilčen in ob koncu akcije, 7. marca, bo žrebanje kupcev. Izžrebanim pripravljajo še posebno presenečenje. Ves čas se mora nekaj dogajati, pravi poslovodkinja Milica Kunstelj, ki osebno skrbi, da njihov salon nudi vedno nekaj več. - Foto: D. D.

Krajevna skupnost Podmežaklja

Še do nedavnega nekako zapostavljeni

Jesenice-Podmežaklja, 20. februarja - Ena manjših, mestnih krajevnih skupnosti je Podmežaklja v jeseniški občini. Okrog 1650 prebivalcev šteje in vsi so v glavnem zaposleni v jeseniških delovnih organizacijah. Pravega kmeta nimajo nobenega. Sicer pa ima na dolžini treh kilometrov v krajevni skupnosti svoje prostore več delovnih oziroma trgovskih organizacij, kar pa zadeva družbenopolitične in društvene organizacije, pa pravijo, da nekako še najbolj životarita osnovna organizacija ZSMS in Zveza komunistov. Sicer pa je ta krajevna skupnost stara in revolucionarno naselje nekdanjih Jesenic, saj od tod izvira prvi sekretar OF za Gorenjsko, tod je živel narodni heroj Jože Gregorčič in drugi revolucionarni Skojevci...

Darka Rebolj

Darka Rebolj, ki v krajevni skupnosti kot redno zaposlena že osem let vodi tajniške posle, pravi, da so na tem območju v glavnem zgradili hiše s prihranki delavcev ki so bili nekdanji zaposleni v Železarni. Po vojni je bilo to delavsko naselje kar precej časa nekako zapostavljeno. »Šele zadnjih osem let se tudi na našem območju po malem premika. Začelo se je z asfaltiranjem cest oziroma ulic, elektrifikacijo oziroma javno razsvetljavo in nenazadnje bomo, kot kaže, zdaj dočakali tudi telefonijo. Pa tudi staro barakarsko naselje se je že začelo umikati bodočim blokom. Dva sta zdaj v gradnji oziroma naj bi bila letos vseljena. Potem pa naj bi v tem delu zrastle še štirje in sodobna trgovina.«

Glede trgovine so stvari trenutno še precej nejasne. V krajevni skupnosti in tudi v občini so odločeni, da v novem stanovanj-

Sedanje lesene garaže naj bi se v prihodnje umaknile zidanim...

skem naselju mora biti. Vendar pa interesov za gradjo oziroma investitorjev ni. Če ne bo šlo drugače, bodo poskusili z zasebnikom, saj sedanjí dve tovrstni živilski trgovini sploh ne zadovoljujejo. Zadovoljstvo pa se v zadnjem času kaže predvsem zaradi telefonije.

»Dolga leta smo imeli v celotni krajevni skupnosti le 50 telefonov,« pripoveduje predsednik sveta krajevnih skupnosti

Zdravko Črv

Zdravko Črv. »Lani pa se je potem začelo. V krajevni skupnosti smo sklenili pogodbo s 170 interesi in s Komunalno skupnostjo, slednja pa s PTT podjetjem. Vsi zainteresirani, ki bodo do aprila letos v 12 obrokih plačali prispevek za telefon, naj bi do konca junija tudi že imeli telefone. V krajevni skupnosti smo morali predvsem poskrbeti za soglasja pri lastnikih zemljišč in za omariče. Bilo je nekaj težav, vendar smo jih, nazadnje, razrešili prav vse na zadnjem zboru krajanov minuli teden. Trenutno več telefonskih priključkov ne bo moč dobiti, vendar pa je celotno omrežje v krajevni skupnosti grajeno tako, da jih bo moč dobiti še kasneje, ko bo na Jesenicah potrebna spet večja telefonska centrala.«

Krajevna skupnost ima letos v programu tudi asfaltiranje še nekaterih cest oziroma priključkov nanje in nadaljen obnavljanje javne razsvetljave. Še posebej pa so si zadali v programu skrb za čistočo in red. Radi bi se znebili stalnega odlaganja večjih odpadkov v spodnjem (Podkočna) in zgornjem delu proti Hrušici. Tujci, pa tudi domačini, kaj radi odvržejo to kar ne potrebujejo. Komunalni redar in inšpektorji VGP bodo morali predvsem na tem območju v prihodnje poostri nadzor.

»Precej dela in nezadovoljstva med krajanj pa imamo tudi zaradi črnih gradenj oziroma garaž. Kar zadeva garaže, smo se

Na območju nekdanjega barakarskega naselja, ki je bilo dolga leta sramota krajevnih skupnosti in Jesenic nasploh, bo zgrajenih šest blokov. Dva bosta vseljena še letos. V tem naselju pa naj bi zgradili tudi živilsko trgovino, za katero pa še iščejo investitorja...

zdaj dogovorili z Železarno, ki je lastnik zemljišča, da bodo lastnikom izdali odločbe, da jih morajo odstraniti. Namesto sedanjih lesenjač bomo poskrbeli za dokumentacijo in za izgradnjo zidanih garaž na območju blokov (osmerčkov) ob Cesti 1. maja. S črno zgrajenim provizorijem Azisa Skenderovića pa se bodo morali resneje ukvarjati in odločno ukrepati inšpekcijski in drugi pooblašteni organi. Ljudje so na zborih krajanov zaradi te gradnje in od nedavnega tudi zaradi naselitve novih strank v nekdanji Gregorčičevi hiši zelo nezadovoljni; kar zadeva slednje, zahtevajo, naj samoupravna stanovanjska skupnost naseli v nekdanjo stavbo SCT dobre gospodarje oziroma tiste, ki bodo ob stanovanju zaradi gradnje avtoceste na našem območju. Takšne pripombe, jezo, zahteve poslušamo nenehno v pisarni krajevnih skupnosti in na sestankih...! poudarja Zdravko Črv.

In še na eno vprašanje bi v krajevni skupnosti čimprej radi dobili odgovor. V prihodnje naj bi na tem območju potekal precejšen del avtoceste. Ljudje bi radi čimprej izvedeli, kam se bodo po izgradnji lahko preselili in kako bo s tistimi, ki so si tukaj zgradili domove, pa jih bodo zdaj porušili... A. Žalar

Prihodnje leto 45-letnica

Gasilci bodo gradili dom

Olševke, februarja - V Gasilskem društvu Olševke v kranjski občini, kjer bodo prihodnje leto praznovali 45-letnico obstoja, sta lani delo in organizacija v društvu zaživela pod novim, pomlajenim vodstvom. Zadal so si nalogo, da zgradijo že pred leti načrtovani gasilski dom in se tako dogovorili tudi na občnem zboru minulo nedeljo...

Andrej Jurančič

Društvo ima danes okrog 85 članov in posebno mladi so zagreti in delavni. »Fantje imajo zares voljo. Vesel sem, da so prav kadrovske spremembe lani spodbudile k uresničevanju načrtov; k izgradnji novega gasilskega doma na lokaciji, kjer je bil nekdanj v Olševku kulturni dom,« je pred nedeljskim občnim zborom razlagal nekdanji poveljnik in tajnik društva, zdaj pa predsednik nadzornega odbora in neke vrste mentor mladih Andrej Jurančič.

Ko so lani na občnem zboru prevzeli »krnilo« v svoje roke, so mladi takoj začeli zbirati gradbeni material. Danes imajo že železo, gramoz, strešno opeko... Ker je v letih zatišja dovoljenje za gradnjo zastaralo, bodo zdaj obnovili celotno dokumentacijo in nadejajo se, da bodo kmalu zastavili z gradnjo doma.

Franci Podjed

»Načrtujemo, da bi še letos moral biti dom pod streho (v njem pa bo tudi zbiralnica mleka), da bomo potem prihodnje leto čimprej proslavljali 45-letnico, pravi predsednik društva Franci Podjed. »V soboto, 25. februarja, bomo organizirali akcijo za zbiranje lesa pri kmetih v Olševku. Kakšno veselico bomo pripravili med letom in seveda vsi skupaj delali... Pa tudi tekmovanje, tako kot lani, se bomo udeleževali.«

Želijo pa si tudi, da bi dobili motorno črpalno in čez čas avto, da se jim na tekmovanjih ne bo treba sposojati opreme pri drugih društvih. Sicer pa so za gašenje gozdnih požarov trenutno še kar dobro opremljeni in usposobljeni. Ko so na nedeljskem občnem zboru ocenjevali delo in se dogovarjali za letošnje akcije, so podelili tudi priznanja. Tokrat so jih dobili Vinko Sajovic, Peter Košnjek, Anton Pernuš, Janko Perčič, Alojz Naglič in Andrej Jurančič. A. Žalar

Sestanke imajo zdaj člani vodstva kar pri Andreju Jurančiču, ki namerava že maja odpreti v Olševku gostilno...

France je zdaj najstarejši v fari

Najtežje je bilo v Romuniji

Britof, februarja - Franc Eržen, po domače Martinov France iz Britofa 203 pri Kranju, je januarja praznoval 90. rojstni dan. Ker je pred dnevi umrla v 94. letu Bugarjeva Marija, malo prej pa tudi Babičev iz Britofa, ki je bil tudi 90-letnik, je zdaj France najstarejši v fari Predoslje...

Za 90. rojstni dan so ga obiskali in mu čestitali domači gasilci, saj je France poleg Bučanova Johana še edini od ustanoviteljev društva 1926. leta, člani Rdečega križa, pa Društva upokojencev in svojci. Ko smo ga pred dnevi obiskali, si je zaželel, da zapišemo, da se vsem za obisk, čestitke in darila najlepše zahvaljuje.

Doma pri Francetu v Britofu je bilo pet otrok in ko je bil star 13 let, je že služil na kmetih. Preden je 1917. leta moral na fronto v Romunijo, je služil na Suhi in v Orehovljah. »V Romuniji, med prvo vojno, je bilo najtežje: lačni smo bili. Pravzaprav mi nikdar do danes ni bilo tako slabo, kot takrat.«

Ko sta se potem pred 55 leti spoznala in poročila, sta z Zupančevom Marijo iz Vogelj najprej zgradila hišo. France je delal v Oljarici, v Inteksu in tu in tam. Danes je že 35 let v pokoju. Marija pa nima pokojnine, zato sicer skromno, vendar kar shajata. »Saj je France tako varčen. Plinska jeklenka nama drži celo leto, kadar pa kaj delava z elektriko, vedno najprej pogleda na števec,« je povedala 86-letna Marija. Najlepše je bilo pa takrat, ko je bila še »ledik«, pravi. Potem je bila kmalu druga vojna, pa dva sinova sta morala h kruhu spraviti. No, danes imata že štiri vnuke in pet pravnukov in če ne bi bila oba naglušna, France pa tudi vidi ne najbolje, bi bila še bolj zadovoljna... Obema želimo zdravja, Francetu pa čestitke ob 90. rojstnem dnevu. A. Žalar

Če ne Živila, nekdo drug...

V krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju že deset let ugotavljajo in opozarjajo, da trgovina Oskrba nima niti najnujnejših pogojev za delo in prodajo. Številni potrošniki iz te soseske morajo zato nakupovati v drugih trgovinah. Zdaj pa kaže, da pričakovane rešitve spet ne bo...

Prenova poslovalnice Oskrba je bila za letos v programu Samoupravne stanovanjske skupnosti, ki je hkrati upravljalec objekta. Lani so se za to začele že priprave za izdelavo idejnega projekta in jih je tudi že obravnaval potrošniški svet v krajevni skupnosti. Zdaj pa se je spet vse spremenilo. Živila je namreč vse prodajne prostore iz Samoupravne stanovanjske skupnosti pravno prenesla v svoje upravljanje in se tako izognila najemninam. Zdaj je torej prenova Oskrbe na skrbi Živil Kranj, kjer pa menda za zdaj ne kažejo pravega razumevanja.

Člani potrošniškega sveta so na zadnji seji izrazili odločno nezadovoljstvo zaradi tega in sklenili, da Živila v mesecu dni seznani potrošniški svet v Vodovodnem stolpu, ali bodo nadaljevala s postopkom za prenovo trgovine ali ne. Če se Živila ne bodo odločila za prenovo, potem predlagajo, da se iz prodaje izloči galanterijsko blago, sadje in zelenjava. Če pa se s tem ne bi strinjali, potem bodo v krajevni skupnosti začeli postopek za oddajo poslovnih prostorov drugi trgovski organizaciji ali zasebniku. A. Ž.

Razmišljanje ob Tednu slovenske drame

PROVOKACIJA KOT CILJ TEATRA

Ta dni je ena ne samo gledaliških pač pa tudi, gledano širše, kulturnih akcij v Sloveniji vsekakor kranjski Teden slovenske drame. V razgovoru z Matijo Logarjem, sicer umetniškim vodjem Prešernovega gledališča, poskušamo razkriti osnovno in hkrati vizijo, ki jo ta gledališki festival predstavlja tako za samo stroko kot Kranj in s tem celotno Gorenjsko.

Teden slovenske drame je vsekakor akcija, ki si jo kljub lokalni pripadnosti Kranju to mesto nekako ne more (ne zna) prisvojiti. Gre za projekt, ki skozi svoj osnovni program vsakoletno preko oči selektorja neposredno uperi prst na smetano gledališkega ustvarjanja, kar nujno prinese s seboj tudi ustrezno publiciteto. V čem je pravzaprav resnični srž tega festivala, zaradi katerega ga velja še posebno organizirati tudi v bodoče?

"Najhitrejši rezultat je lokalni, kajti ocenjujem, da se je preko Tedna slovenske drame apetit po lastnem gledališču hitreje uveljavil kot bi se sicer, v strokovnem pogledu pa moramo vedeti da ne gre za tekmovalni festival, kar ima posebno v vlogi selektorjev seveda svojo podobo. Festival vsekakor ima svoj odzven, kot že rečeno, znotraj Kranja, pa Gorenjske in Slovenije, prav ob letošnjem TDS pa opazimo tudi izjemnem odmev v Jugoslaviji. To se nam še ni dogodilo, mogoče gre zgolj za občo politično situacijo v Jugoslaviji, kjer se lahko želi spet skozi kulturo umirjati klimo in priti do neklih sporazumnih rešitev. Odziv Jugoslavije na naš festival seveda odpira tudi nova vprašanja, tudi v smislu možnosti "razstavnega prostora slovenske dramatike", mogoče bi celo veljalo razmišljati o spremembi same vsebinske zasnove festivala v Teden slovenske drame jugoslovanskih gledališč. S tem bi dobili ob zelo širokem slovenskem izboru še uprizoritve jugoslovanskih gledališč, ne kot posladek, pač pa z večjo intenziteto narediti vsaj poklon vsem tistim, ki se borijo, da ima slovenska dramatika svoj odzven v Jugoslaviji."

Ce prav razumem vaše razmišljanje bi torej takšna zamisel možne preobrazbe TSD nujno pripeljala ne samo do preboja lokalnega pač pa tudi republiškega okvira in bi s tem pravzaprav celotna prireditev pridobila kvaliteto bistveno drugačno podlago?

"Vsekakor bi šlo za preboj, kajti s tem bi pričeli neposredno pridobivati informacije o slovenski dramatiki iz jugoslovanskega prostora in obratno. Tako bi se lahko na enem mestu soočile najboljše uprizoritve znotraj Jugoslavije, ki nastanejo na osnovi slovenskega teksta. Ta zamisel sicer visi v zraku že nekaj časa, bojim pa se da bo vse skupaj ostalo zgolj pri ideji, kajti predno se doseže sporazume na vseh mogočih nivojih, mine dosti časa, v katerem postaneš utrujen in nič ne realiziraš. To je močno povezano tudi z močnejšo finančno injekcijo, kot jo trenutno dobivamo, ob tem pa bi rekel, da na področju gledališča Slovenci naredimo premalo, ob vseh praznih besedah o predstavljanju tudi v Evropi."

Lahko bi rekli, da že tradicionalno vsako leto TSD odzveni domači gledališki ansambl. Gre pri tem zgolj za simboliko, protokol gostitelja ali pa ima ta poteza trdnejšo osnovo?

"Nikakor ni slučaj, da gostitelj Tedna Prešernovega gledališča ponavadi s krstno uprizoritvijo slovenskega dramskega teksta otvori festival. Gre za preprosto gesto, da vsaj stroko tisti trenutek priključimo v teater, kajti le-ti so sicer vse ostale predstave že videli. Ustvarimo torej začetno atmosfero, medtem ko potem to zelo hitro zbledi, kar se ne bi zgodilo, če bi imeli na odru

prej omenjene predstave, ki jih še ne poznamo - festival bi veliko bolj prapopal kot sicer. V tem oziru nekako vidim tudi TSD prihodnje leto, ko bo skozi letnico organiziranja dosežen jubilej, čeprav se seveda povsem zavedam finančne oziroma splošne družbenopolitične situacije."

Sam TSD se tako neposredno kot posredno dotika tudi delovanja Prešernovega gledališča, institucije, ki si je po več kot tridesetih letih uspelo ponovno pridobiti status profesionalnega gledališkega ansambla. Če se spomnim besed dr. Ceneta Avgušтина, je rekel, da vlada na Gorenjskem dokajšna izoliranost in da pravzaprav ni prave žariščne kulturne točke, kar bi lahko bil tudi teater?

"Vsako umetniško dejanje in nasploh teater, ki je neposredno in živo dogajanje, mora imeti vsaj cilj provokacije in cilj latentnega vrenja. Mišlim, da so tudi ti razlogi resnični vzrok ukinitve profesionalnega Prešernovega gledališča 1957, ko takratna politika tega ni znala kanalizirati in je enostavno kanal pretrgala in "rešila" problem. Govorim o takoiimenovanem dobrem teatru, ki ima kakršenkoli izziv, najhujše je takrat, ko postane

vse normalno - normalno, da imamo teater, normalno, da imamo filharmonijo...Gre za občutek mrtvila, kljub temu, da imaš lahko v posameznem geografskem prostoru zelo veliko kulturnih dogodkov. Kranj ima izhajajoč iz kulturnih statistik kulturnega dogajanja veliko, vprašanje pa je, kje so sedaj tisti vozli, kjer vre."

V. Bešter

Naše razmišljanje

NAMESTO VRŽENE ROKAVICE

Cel kup Kardeljevih teorij se takorekoč vsakodnevno razbija ob čerih realnosti in vedno bolj se kažejo velikanke razlike med poljem teoretičnega in praktičnega, če mur je prav šolski primer tudi kultura. Če se v razmisleku o trenutni situaciji v tej družbeni dejavnosti izognemo vsem mogočim pozivom, ki so bili uperjeni iz različnih kulturnih sredin in institucij na posamezne predvsem oblastne strukture ob Prešernovem dnevu, ki nasploh pomeni, kot bi rekel Janez Janša, dan zatiranih, zopet trčimo na popolno stihijo. Pred približno tednom dni so osnovne kulturne sredine dobile v čtivo Poročevalec Kulturne skupnosti Slovenije, ki med drugim vsebuje tudi predlog programa KUS, tudi finančnega načrta, za letošnje leto. Komentar vsebine zajetnega kupa papirja bomo zabeležili kdaj drugič, danes želimo znotraj vsega tega predvsem uperiti prst v delo vseh uradno postavljenih komisij, odborov, etc. pri gorenjskih občinskih družbenopolitičnih organizacijah. Nekako vsesplošno znano naj bi namreč bilo, da bi takšne organe morali imeti predvsem pri OK SZDL, večinoma pa je temu tako tudi v vrstah OK ZS¹S. Ob izhodišču, da bi v bistvu takšne komisije morale postavljati (in posredno zagotavljati) širino in polje delovanja posameznih kulturnih dejavnosti oziroma splošne kulturne politike znotraj občine, ostaja marsikje v ustih dokaj grenak priukus, ki ga ne popravi niti dejstvo, da v delu takšnih komisij ljudje delujejo izključno na volonterski osnovi. Pričujoči zapis nikakor ni želja, kot je to danes marsikje v modi, popljudati vse in vsakogar kar počez, pač pa želi predvsem spodbuditi in javnosti v večji meri pokazati resnične dosežke ljudi, ki v bistvu (lahko) močno kreirajo usodo posameznih kulturnih aktivnosti v občini. V tej smeri bi mogoče veljalo dregniti omenjene gorenjske komisije k javni besedi. Zakaj ne bi sami zapisali svojih glavnih pogledov na delo, ki (ki naj bi ga) opravljajo, in bi presegli zgolj "službeno" novinarsko poročanje o posamejenih točkah dnevnega reda.

Človek bi pričakoval odziv, kajti predpostavljati gre, da so med "političnimi kulturniki" tudi piščo ljudje in da (tudi zaradi svoje funkcije) berejo Glasovo peto stran. Se motimo?

Vine Bešter

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše je na ogled razstava *Prešernovi nagajenci 1977-79*. V stebriščni dvorani Mestne hiše je odprta razstava fosilne in arheološke najdbe iz Bobovka. V galeriji Gorenjskega muzeja v Tavčarjevi 43 razstavlja akademski slikar *Nikolaj Beer*.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine so na ogled grafični listi *Favna in flora* iz zbirke Grafičnega muzeja zdravilišča Rogaška Slatina.

V rastavnem salonu Dolik je na ogled rastava slik *Mira Kačarja*.

BLEJ - Akademski slikar *Polde Oblak* razstavlja v prostorih Centra za inženiring in marketing LIP Bled.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše razstavlja akademski kipar Peter Černe. V Fotogaleriji Pasaža radovljiške graščine je na ogled razstava fotografij *Ivana Pipana* na temo Viharni večer.

JESENICE - GČC iz Kranja gostuje danes, v torek, ob 19.30 v Gledališču Tone Čufar z igro *Evalda Flisarja Kostanje Krona*.

Jutri, v sredo, gostujejo z isto predstavo ob 19.30 v Mestnem gledališču ljubljanskem.

Filmski četrtak

POTEPUHI Z BEVERLY HILLSA

Kranj, februarja - V četrtak, 23. februarja, ob 20. uri bo v kinu Center v Kranju v okviru filmskih četrtkov na sporedu ameriška komedija Potepuhi z Beverly Hillsa, režiserja Paula Mazurskega. Paul Mazursky je režiser, ki ga zanimajo predvsem človeške "duse". To je pokazal že v svojem prvem filmu Naslednja postaja: Greenwich Village, s katerim je zablestel leta 1976. Njegovi filmi so vedno osebnostni in originalni, posebej pa se pogloblja v ženske like. Njegov film Potepuhi z Beverly Hillsa daje nekaj namigov o tem, da želi biti režiser tudi politično opedeljen (do Irana in do črncev), še bolj pa socialno kritičen, a gre v filmu v prvi vrsti za komedijo in ljubezenske avanture. V družino, kjer je vse narobe, pride po naključju človek, ki se hoče utopiti v njihovem bazenu. Ko pa prestopi prag malomeščanske, dobro stoječe kapitalistične hiše, vzburi vse prebivalce in praktično nihče ne ostane nedotaknjen.

Film je doživel pravi triumf popularnosti. V njem nastopajo sami znani in uveljavljeni igralci (Nick Nolte, Bette Midler, Richard Dreyfuss, Little Richard) in včasih se Mazursky ponorčuje tudi iz njihovih nekdajšnjih filmskih vlog.

D. D.

»SLOVENIJA« V ŽIREH

Prejšnji teden smo že bili priča zanimivi prireditvi, ki je zaradi izvirne zamisli vzbudila precej pozornosti. Franc Temelj je namreč v sliki in besedi, z besedami Janeza Vajkarda Valvasorja napravil zanimivo primerjavo Slave Vojvodine Kranjske s sedanjim časom.

Pretekli teden smo gledali film »Slovenija«, filmsko pripoved o lepota naše domovine, režiserja Andreja Mlakarja, ki je iz teksta Jožeta Hudečka, po scenariju Mirca Šušnalja in Željka Kozinca, ob grafični opremi Tomaža Kržišnika, ustvaril film, sedmih polurnih delov.

Filmska serija, s skupnim naslovom »Slovenija«, je obširna filmska pripoved, ki je nastala v ambiciozni želji, predstaviti to deželo na nekoliko drugačen način, oseben način, kot impresijo ustvarjalcev serije o lastni domovini, kot predlog za razmišljanje vsem tistim, ki žele o Sloveniji ustvariti lastno predstavo, kot neobvezen predlog, kako naj si to predstavo ustvarijo.

»Slovenija« ni nikakršen vodnik po pokrajini, ki je sicer majhna, a skriva v sebi celo vrsto različnih svetov niti ne vodič po burni in zapleteni zgodovini Slovenije, temveč poskus filmskega eseja, ki nenasilno povabi gledalca k raziskovanju sveta pod Alpami, ki naj vzbudi v njem željo, da bi našo podobo dopolnil z lastnimi odkritji.

»Slovenija« je kakor književno delo, ki ima svoj prolog, svoj osrednji del in svoj epilog. Zaradi pomanjkanja prostora zgolj naštejmo te dele: Počitnice v Sloveniji, Pomlad, Poletje, Jesen, Zima, Peti letni čas in epilog Slovenija design, ki pomeni nekakšno zaključno besedo s takšnole moralo: ljudje, ki žive v tej deželi, so si v dolgih stoletjih prizadevali obiskovati svet in stvari okrog sebe, vsemu so želeli dati del svoje duše in njene težnje k lepoti. To počno še danes.

Filmska serija »Slovenija« naj bo zatorej pripoved o deželi, ki leži v toplem naročju Evrope in nudi vsakomur prijazno roko ter prijateljsko besedo.

Nejko Podobnik

Ob slovenskem kulturnem prazniku

RAZSTAVA LIKOVNIKOV VERIGE

Radovljica, 17. februarja - Likovna sekcija kulturno prosvetnega društva Veriga iz Lesc je v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila v stavbi Skupščine občine Radovljica razstavo, za katero je umetniški zgodovinar dr. Cene Avguštin izbral likovna dela osmih članov sekcije. Razstava bo odprta do 24. februarja.

Vinko Bogataj, ki je član sekcije že od vsega začetka, zdaj pa je tudi njen predsednik, se na razstavi predstavlja z akvareloma Sava pri Šobcu in Važen pomenek. Leopold Gros se z likovno dejavnostjo ukvarja že vrsto let, bolj zavzeto pa od 1982. leta dalje, ko je bila v "njegovi" delovni organizaciji ustanovljena likovna sekcija. Doslej se je udeležil že petih slikarskih kolonij, za letošnjo razstavo pa je prispeval akvarel Za tržnico v Trzinu. 33-letni Janez Lipičnik iz Ribnega se predstavlja z motivom Ob Savi, tri leta mlajši Jože Pristavec s Črnicva s slikama Pogled skozi čas in Čebelar, 21-letna samoučinka Nataša Rozman, ki je doslej sodelovala na likovnih kolonijah v Ribnem, Bohinju in Varaždinu, pa z motivom iz Zenice. Za 55-letnega Jožeta Smoleja pravijo, da ga je slikarstvo zanimalo že v otroških letih. Deset let je uspešno vodil občinski likovno skupino Likor, po njenem prenehanju pa se je vključil v likovno sekcijo v Verigi. Najraje slika razgibano gorenjsko krajino in ljudsko arhitekturo. V stavbi občinske skupščine v Radovljici razstavlja že četrtoč, tokrat z deli na temo Stara domačija. Anton Tomše, ki je končal šolo za oblikovanje in je zaposlen kot aranžer, je za letošnjo razstavo prispeval motive iz Sorice, 52-letni Milan Vipotnik, rezbar z Jesenic, pa se predstavlja z motivi (v oljni tehniki) iz Tržica in iz Lesc.

Člani skupine dobro sodelujejo z likovnimi ustvarjalci iz Varaždina, skupno si ogledujejo pomembnejše slikarske razstave v galerijah v Kranju in Ljubljani in prireajo slikarske piknike v naravi. Pred tremi leti so pripravili v Bohinju svojo prvo likovno kolonijo, predlani pa skupaj z občinsko zvezo kulturnih organizacij še podobno kolonijo v Ribnem. Obbeh so se udeležili tudi likovniki iz Varaždina. Mentorica skupine je bila do konca minulega leta akademska slikarka Brigita Mulej-Požegar.

C. Zaplotnik

ureja LEA MENCINGER

Premiera v Prešernovem gledališču

TUDI BOGU SE KAJ PONESREČI

Gledališki ludizem se nadaljuje z družno dejavnostjo dramatika Emila Filipčiča in režiserja Vita Tauferja: njuna uprizoritev Božanske tragedije umešča PG v slovensko gledališko avantgardo.

V teatru kakršnega družno snujeta dramatik Emil Filipčič in režiser Vita Taufer z uglašenima sodelavcema Igorjem Leonardijem za glasbo in Gordano Gašperin za kostume, je mogoče prav vse, kar se lahko porodi in izvije iz fantazije. Vendar svoboda pri farsičnem preobračanju in grotesknem pretiravanju še ne pomeni neobvladljive razpuščenosti in kaosa; iz njega izhajata in izbrano snov (mitološko, zgodovinsko, sodobno, aktualno) oblikujeta in razširjata po logiki, ki jo sproti utemeljujeta s preobrti in naključji. V tem smislu Božanska tragedija pomeni nadaljevanje dramaturškega koncepta, uveljavljenega že v Altamiri, Bolni nevesti in Atlantidi. Fantazijska dinamika, ki se zdi da je neizčrpna, nemara z večjimi poudarki in z razvitejšimi protislovji nakazuje resničnost kot katerikoli psihološko uglašeni realizem, kajti ta dinamika zajema takorekoč vse slogovne plasti, od burke do komedije, od farse do groteske, od satire do humorja in ironije. S tem ni odkitega nič novega, saj je že Dostojevski v zvezi z vsebino romana Idiot pojasnjeval, da »ima svoj osebni pogled na resničnost (v umetnosti) in tisto, kar večina imenuje skoraj fantastično in izjemno, je zame marsikdaj sestavina bistva resničnosti.« (Citat se je našel pri roki povsem po naključju, dasi je v Božanski tragediji tudi motiv, ki spominja na velikega fantaša, seveda v farsični preobleki).

ja se začne s stvarjenjem sveta, nadaljuje pa s stvaritvami, ki se večjemu mojstru (direktorju, ki ga z velikim zamahom uprizarja Tine Oman) izmuzne iz rok in koncepta. S protoplazmo, ki jo v razkošnem pevskem zanosu kot nekakšnega povodnega moža upodablja Ivan Godnič, se gre, to je še nedolžna stvarca, sama zase, težave pa se začnejo z Adamom in Evo v tem smislu, da se Adam ne zave poslanstva, ki mu ga je stvarnik namenil, skratka na erotičnem polju je povsem »nezrjav« . V operetno kabaretnem stilu ju igra Matjaž Višnar in Judita Zidar v soglasju s celovito ludistično, igrivo zasnovo predstave. Zlasti pa »večnemu mojstru« uide iz rok Adolf, ki se povzpne čez glavo samega stvaritelja (tu se oglasa prej omenjena persifilirana vzporednica z Dostojevskim, z njegovim Velikim inkvizitorjem, ki si prav tako na zemlji jemlje moč nad bogom, v čigar imenu pošilja krivoverce na grmado) in zakuha marsikaj nevsenečnega pa tudi zgodovinsko pomembnega Slovencev. Igra ga avtor sam s posrečeno imitacijo modela. Pojav te farsične karikature direktorja pomeni v predstavi vrh komike in satiričnosti, saj imata tako direktor kot njegov pomočnik Karlo v podobi vraga s tem tipom obilo opravkov, ker jima metode in alkemija stvarjenja odpovedo. Karla prav posrečeno in z dosledno humorom drži ponazarja Pavel Rakovec, ki uspešno razvija svoje teatralične izkušnje iz Slovenskega mladinskega gle-

dališča, kar je v tem primeru povsem v soglasju s konceptom predstave, ki ima svoje korenine prav tam. Težave ima stvarnik nadalje še z lastno hčerko Agato, (od kod jo je vzel, se ne ve, nemara v tem svojstvu prehaja v lik papeža Borgie, kajti, kot rečeno, pri Filipčiču je vse mogoče, da ima le teatralični učinek). V liku Agate domiselno in izzivalno nastopa Bernarda Oman.

Skratka: Filipčič je z Božansko tragedijo (prej File, baron Münhausen) zasnoval duhovito, farsično osnovo, po njej pa je Vita Taufer (s priredbami in dopolnitvami, aktualizacijami v dialogu) oblikoval igrivo, dinamično, humorno in satirično predstavo, napolnjeno z nenehnimi znakovnimi presečenji, obrati in nasprotji. Aktualne satirične sence bi spričo svoje opazne učinkovitosti in odzivnosti pri občinstvu zaslužile temeljitejši pretres. Vendar je treba ugotoviti, da bi bilo predstavo mogoče tako tekstovno kot v izraznih detajlih, zlasti igralskih še izčistiti in izpiliti, tudi izostriti (detajl z napovedjo požiga Prešernovih poezij ni toliko presenetljiv spričo nekaterih pronicljivejših plasti). Prešernovo gledališče v Kranju pa se s to predstavo nedvomno uvršča v slovensko gledališko avantgardo, kar ima za njegov na novo pridobljeni profesionalni status vsekakor velik pomen. Zlasti za vraščanje med profesionalne gledališke institucije, ki nič kaj radi ne priznavajo enakopravnosti.

France Vurnik

*Zgodba Božanska tragedi-

PREJELI SMO

EKONOMSKE STANARINE

Že nekaj let nazaj se je veliko govorilo in pisalo o ekonomskih stanarinah, vendar z ozirom ker bi le hudo prizadele stanovalce, do teh stanarin ni prišlo. Zdaj v dobi največje ekonomske krize pa je pritisk za ekonomske stanarine vse večji! To seveda ni logično pa tudi sprejemljivo ne. Če že mora vakdo od nas zategovati pas in se odrekati marsičemu, kupovati socialni kruh in se odpovedati počitnicam na morju in še marsičemu, bi bilo prav, da svoj doprinos k izhodu iz krize prispevajo tudi stanovniška podjetja. Če ne bodo mogla zgraditi tisoč stanovanj jih bodo pač petsto ali toliko, kolikor bo sredstev. Vsega obsojanja vredno pa je, da želi stanovniško podjetje sredi krize v najtežjih časih doseči ekonomske stanarine, česar ni doseglo v veliko ugodnejših razmerah! Seveda je veliko bolj ugodno razpolagati z velikimi sredstvi, kot pa varčevati z majhnimi sredstvi, za gradnjo novih stanovanj, toda treba je misliti tudi na človeka, ki naj bi bil deležen naše pozornosti v prvi vrsti, nato šele zidovje! Po radiu sem slišal mukotrpno jecljanje zagovornikov ekonomskih stanarin, ki so v veliki zadregi za utemeljitev svojih predlogov prihajali do jecljavega govora, saj so vedeli, da je tisti hip bilo med poslušalci večina takih, ki so jih preklinjali in obsojali. Lahko je rezati kožo na tujem hrbtu in kot temu pravijo na jugu — šta me briga, ako cigana zebe! Pri tem pa so se posluževali primerjave Jugoslavije z Zahodno Nemčijo, čeprav pri nas že vsak otrok ve, da so takšne primerjave smešne in nemogoče. Če začnemo že od začetka, spoznamo, da v Nemčiji gradijo hitreje in kvalitetneje in tako za njihove razmere tudi ceneje. Imam sorodnike v Nemčiji in sem glede tega dobro informiran. Pri nas pa gradimo drago, pa tudi površno, torej slabo, tako da je stanovanje za stanovalca dvakrat drago. Lokacije so tudi na senčnem terenu, izolacije proti vlagi pa ni nobene. Nekateri bloki nimajo dimnikov, tako da stanovalci ne morejo uporabljati drv in premoga za kurjavo. Celo zračniki so ponekod nalašč zamašeni, ker se gradbencem ni ljubilo odvažati preostalega betona in opeke pa so s tem materialom enostavno zadelali zračnike. Stanovalci naj si potem sami popravljajo te napake in investirajo za izolacijo, obloge in drugo, da je stanovanje sploh sposobno za uporabo. Stanovanja so vlažna in mrzla in pravo leglo boleznij, ki jo stanovalec drago plačuje! Seveda »strokovnjaki« vsega tega sploh ne priznajo, pač pa raje govorijo o tem, koliko stanejo stanovanj v Zahodni Nemčiji. Bil sem v Zahodni Nemčiji in

sem na lastne oči videl, kako kvalitetna so tam stanovanja, kako jih lastniki vzorno vzdržujejo, kajti tam obstaja konkurenca med hišnimi lastniki, pri nas pa imajo stanovanjska podjetja monopol in delajo s stanovalci praktično kar hočejo, izkoriščajo stanovanjsko in tudi ekonomsko krizo. V Nemčiji pa so primeri, ko lastnik stanovanjske hiše svojim najemnikom pusti en in več mesecev stanarino, če so že več let »zvesti« njemu in njegovi hiši. Celo veselice in pojedine jim ob koncu leta prirejajo in se skupno povesejo. Stanovanja se v Nemčiji ocenjujejo po kvaliteti, pri nas pa le po površini ne glede na kvaliteto! Torej če se hočemo obnašati tržno, bi morali najprej poceni in kvalitetno graditi, stanovanja ocenjevati glede na kvaliteto, zidovje izolirati potem šele zahtevati za stanovanja ekonomske stanarine, saj ima tudi stanovalec pravico zahtevati za ekonomsko stanarino tudi »ekonomsko« stanovanje, se pravi ceni primerno, za takšna stanovanja, kot jih imamo, pa so tako imenovane ekonomske stanarine, oderušstvo. Saj bodo tudi graditelji morali razmišljati o tem, da bodo gradili hitreje in kvalitetneje torej cenjene, saj v nasprotnem primeru zlasti v tej krizi stanovalci ne bodo zmogli več stanarin, ki se obetajo. Ali naj gredo nazaj v jame ali zasilne barake? Pa tudi če bi šli, kaj bodo pa potem stanovanjska podjetja s takimi praznimi hišami? Seveda kažejo stanovalcem socialno pomoč, kot bi jim kazali mesec v vodi, saj vsi vemo, da je pomoči potrebnih vse več, denarja za to pa vse manj. Zato so te pomoči le simbolične in marsikoga je sram sprejeti to »pomoč«, ki bolj malo pomeni, smatra se po »veliki« pomoči. Še dobro se spominjam v predvojni Jugoslaviji, kako so financirali rubili revežem zadnjo kravico iz hleva, pa se je večkrat zgodilo, da so jo dobili z grabljami ali vilami po glavi, čeprav so imeli puške. Človek se pusti izkoriščati, vendar ima tudi to svoje meje, ko je človeku vsega preveč udari. In tega naj bi se zavedali tudi današnji zagovorniki ekonomskih stanarin, ki bodo za večino nesprejemljive! Zagovorniki teh stanarin se sicer zavarujejo za lažni odstotki tistih, ki teh stanarin ne bodo zmogli, pa tudi z zmoglostjo socialne službe. Vse to je za zeleno mizo lahko govoriti, praksa pa bo pokazala čisto nekaj drugega, kar bo za avtorje in zagovornike kot bumperang priletelo nazaj v njihove glave, saj ne upoštevajo, da kriza raste, proizvodnja pada, kvaliteta tudi, konkurenca narašča in sploh so pogoji življenja vse slabši. V takih pogojih pa ne gre preveč segati drugim v žep in jim jemati iz njega še zadnji dinar!

Ivan Šepetavec

RAZMIŠLJANJA O GRADITVI KARAVANŠKEGA PREDORA

Razumljivo je, da se posebej Gorenjci zelo zanimajo, kako poteka gradnja Karavanškega cestnega predora, saj se bo po njegovi otvoritvi tu marsikaj spremenilo. Jeseničani toliko bolj, saj bodo pod neposrednim udarom še veliko večjega cestnega prometa kot doslej. Tu se bo tudi vse ustavljalo zaradi obmejnih formalnosti, nakupov, prenočevanja, prehrane in podobno. Novica, da je pred kratkim voda udarila v predor, je dala mnogim razmišljati, da so to začeli primerjati z graditvijo železniškega predora »približno 2 km vzhodnej od novega cestnega, še bolj pa z graditvijo dolgega Bohinjskega železniškega predora, kjer je tudi voda zelo ponagajala in je še danes po 83 letih velika ovira. Pri tem pravzaprav nihče ni pomislil na nestrokovno graditev tega zahtevnega objekta, saj so tuje firme in naše že zelo verzirane tudi za opravljanje teh zahtevnih del. Zato obmetavanje z nestrokovnostjo in drugih strokovnjakov ni na mestu, še manj pa bo to pomagalo rešiti nastalo stanje. Kot že rečeno je plast zelo propustnih škrljencev, če bi bila ilovnata od tega ne bi prišlo, omogočilo, da se je v gori neki zbiralnik nekega potoka na mesto v neki potok začel prazniti v predor. Po zemljevidu se lepo vidi, da prav nad tem mestom izvirata desni krak Jesenice in hudournik Dobrnjak. Po mojih opazovanjih se Jesenica ni zmanjšala, sumim pa da se je Dobrnjak. To se bo dobro pokazalo šele po deževju, ko ta hudournik naraste najmanj desetkrat. Osebnim nisem nikoli pomislil, da bi se pridružil očitkom nestrokovne graditve, ker za to nisem noben strokovnjak, pač pa pri tem samo razmišljam, predvsem iz Bohinjske prakse. Pa tudi na osnovi dejstva, da je takoj ob začetku graditve tega cestnega predora stekla voda tudi z vrha Belega polja, kjer so kmetovalci z Dovjega napajali živino na tem pašniku, in da so se zato posušile mlake, ki leže tik ob novem delu ceste, ki tu blizu pelje proti Kranjski gori. No, in kaj se je zgodilo ob gradnji Bohinjskega železniškega predora. Stari ljudje so vedeli povedati, da se je takrat nekotliko zmanjšala Bistrica, ker je del, verjetno njene vode, ušlo v predor. Železnica je s to vodo imela stalne težave, ki posebej ob deževju nastopajo še danes. Voda, ki so jo Bohinjci dali ime Tunelščica, pri obilnih padavinah tako naraste, da tudi do četrta metra visoko preplavi tir in kot velika reka teče po vsem dnu predora. Z rešitvijo tega problema se ukvarjajo že 83 let, torej odkar predor stoji. Stara Austroogorska niti stara Jugoslavija tega nista rešili. V času prve tega niso vzeli za tako veliko oviro, med prvo in drugo svetovno vojno pa tu ni bilo velike-

ga prometa. Po oživitvi Soškega koridorja in dejstvu, da diesel lokomotive ne morejo skozi predor ob nastopu velike vode, pa so pričeli s sanacijo ne neprijetne zadeve. Precej časa je to raziskoval Vodni inštitut Sarajevo, kjer imajo strokovnjaki s temi zadevami veliko izkušenj in prakse, ki so jo pridobili ob graditvi velikih hidrocentral. Tam je na mnogih šlo za prepuščanje vode, kar so morali zaustaviti, sicer se akumulacijska jezera ne bi tako hitro polnila kot je to potrebno. Po dolgih raziskavah in poskusih so prišli do najbolj enostavne ideje, da so obod luknje, kjer je glavni dotok vode, zabetonirali, za to betonsko pregrado pa so nameravali vstaviti močan jeklen zamašek, tako, da bi voda sama sebi zamašila pot. Skoraj so se že odločili za to, ko so se v strahu, da voda ne bi na drugem kraju prevrtila predor, premislili in raje odločili za ve-

liko dražjo rešitev. Lani so namerjali pričeti graditi ogromno betonsko korito 200 x 1500 cm, po katerem menijo, da bo tudi ob najvišjem vodostaju lahko odtekla vsa voda. Lani so to uredili na kritičnem mestu izven predora, v 2,8 km dolgem odseku v predoru pa bo to delo, če bo denar, trajalo še kar dve leti. Vse to sem namreč moral povedati, da se bo v naprej vedelo, da bo treba tudi v novem cestnem Karavanškem predoru narediti nekaj podobnega za odtok te vode, za katero pa se še ne ve, kako velika bo, ko bo nastopilo deževje. Železnica počasi se lahko vozi v takšnih razmerah tudi po vodi, cestni predor pa bo moral biti suh, če hočemo, da bo po njem vožnja tudi ob dežju možna. Kako velik odtočni kanal bo moral po mojem pod čisto biti, ne vem, verjetno pa tega še ne vedo niti graditelji. To se bo šele pokazalo. Če bodo pa uspeli

vodo, tam kjer v predor doteka zamašiti, pa seveda tega kanala ne bo treba. To pa zelo dvomim, saj niso ustavili niti majhne vode, ki jim je na začetku udarila v predor z napajalnikov za konje in krave, ki se tu pasejo pod predorom na Belem polju. Tu so pač zelo prepustni škrljenci, ki ga lahko sicer na enem mestu zabetoniraš pa ti voda udari na drugem kraju zopet ven. Menim, da je vsako razmišljanje o strokovnosti graditve nepomembno, pač pa je sedaj poglavito ustaviti ali odpeljati vodo, ki je daleč znotraj udarila v predor. Graditev se bo za to vsekakor zavlekla, najhuje pa je, da se bo tudi zelo podražila. Upajmo, da bodo k temu prispevale nekaj tudi zavarovalnice, saj so graditelji prav gotovo zavarovani za takšne in podobne nesrečne primere.

Branko Blenkus

IZ ZGODOVINE NOB (45)

Ivan Jan

Iz nemških poročil februarja 1943 — predvsem o mobilizaciji

Najprej nekaj odlomkov iz poročil višjega vodje SS in policije »Alpenland« s sedežem na Bledu z dne 15. februarja 1943.

— 12. II. Ob 21.30 uri je na Bohinjski Beli neznan ooroženi banditov zaplenilo dva kmetoma 1 vola in 50 kg mesa, tamkajšnjemu trafikantu pa večjo količino cigaret (opomba: bilo je dogovorjeno)...

...v Zg. Besnici ... je uporniška banda z ognjem obsula oorožniško patruljo... Tudi ta je streljala. Nobenih izgub. Telefonska linija prekinjena zaradi podrtih drog.

— 12., 13. II. V Dolenji vasi (Seliška dolina) so banditi ponoči zažgali cestni most čez Soro... zaradi podrtih drog prekinjene telefonske zveze...

V Godešiču je neznan ooroženi banditov prisilno rekrutiralo 8 vojnih obveznikov. Enemu se je poskušal beg... Ob 22. uri je neznan ooroženi banditov nasilno rekrutiralo 6 vojnih obveznikov iz Sv. Duha blizu Škofje Loke...

Podobna poročila o »prisilno mobiliziranih« vojnih obveznikih s strani partizanov se nanašajo na Dobračevo-Žiri, od koder so odpeljali 3 obveznike, iz Zalega loga 4, iz Besnice 8, iz Studenega (Selca) 4...

13. II. Ob 19.30 uri je oorožniška patrulja ... v bližini žage Mulej na Bledu ... Rečici naletela na ooroženega bandita v družbi z 2 ženskama... Med obojestranskim puškarjenjem ni bilo nobenih izgub. Zasledovanje pobežlih s pomočjo policijskih psov je bilo brezuspešno (naslednji dan so Nemci ob dekleti aretirali, partizan pa je bil ranjen v roko).

Iz poročila istega poveljnika na Bledu, napisanega 27. februarja pa zvemo tudi naslednje:

— (To so) delno nepreverjene prijave prebivalcev in zaupnikov

— V poročilu o položaju z dne 22. februarja 1943 navajamo, da je zdaj na Gorenjskem baje okrog 500 do 600 banditov. V tem številu niso vštete osebe, ki so bile nasilno rekrutirane v zadnjih dveh mesecih (opomba: tedaj na Gorenjskem ni bilo toliko starih partizanov, ker so v veliki meri popadali, kot je bilo že opisano).

— 24. II. V Žireh pogrešajo nekega narednika tamkajšnje oorožniške postaje-bivšega jugoslovanskega oorožnika. Najbrž je pobežnil k bandi-

tom (res se je pridružil Poljanski četi Gorenjskega odreda).

— 25. II. Banditske skupine od 4 do 8 mož so ob 22. uri nasilno rekrutirale 3 vojne obveznike iz Delnic, 3,7 km sev.severovzhodno od Poljan.

— 25., 26. II. Ob 3.50 uri so banditi pri Fužinah z razstrelivom razkopali cesto Škofja Loka-Ziri...Promet je prekinjen za 2-3 dni. Telefonske linije pretrgane...

— Ob 22.50 uri je nedaleč od južne postaje na Jesenicah zaradi sabotaže na progi iztiril vlak št.8074, natovorjen s premogom za Italijo. Strojvodja je mrtev, kurjač in vlakovodja sta ranjena... Telefonska linija Jesenice — Bled pretrgana.

— 26. II. ob 8.00 uri sta se oorožniški postaji v Škofji Loki prostovoljno prijavila 2 fanta, ki so ju banditi nasilno odvedli 19. II. Fanta sta od banditov pobežnila že na italijanski strani ter mejo prestopila pri Žireh.

— 26. II. Ponoči je večje število ooroženih banditov prisilno rekrutiralo v Srednji vasi (Tuhin) 5 sinov raznih posestnikov...

— 27. II...se je zaseda policijske planinske lovške čete »Alpenland« pri Lazah, 4 km severovzhodno od Bleda, spoprijela s skupino 10-15 banditov, ki so, sodeč po krvavih sledovih, verjetno imeli 2 ranjena...

Takih in podobnih poročil o »prisilnem mobiliziranju« vojnih obveznikov, kar je bilo z njimi dogovorjeno zaradi zaščite njihovih sorodnikov, zlasti februarja, še veliko. Vse bolj se je razpoloženo ljudi na terenu spet močnejše nagibalo na partizansko stran, k čemur je vedno bolj prispevala zmaga Rdeče armade pri Stalingradu. Vedno več fantov se je odločalo za priključitev k partizanom. Okupatorjeve oblasti in poveljstva pa so to hotele preprečiti z vse gostejšim patroliranjem, postavljanjem zased in z napadi na partizanske čete, ki so bile še vedno šibke in ki jih je pri mobiliziranju ob vsem drugem ovirala zima z izdatnim snegom.

Prihodnjic: O satanizmu anonimnih krokarjev

V zadnjem prispevku »Iz zgodovine NOB« 14. t.m. se je vkradla napaka (v prvem odstavku v prvi vrsti prvega stolpca). Zapisano je...se isti, **Koroški skupini**..., a mora biti **Kokrški**, kar bistveno menja pomen.

Slavka Šarčević

IZ BELEŽNICE SOCIALNEGA DELAVCA

21

Dobila sva otroka, in to sina. Kakšna sreča je bila v hiši. Ana se je popolnoma spremenila in vsa je živela le za otroka. Od njega se tako rekoč ni ločila, otrok je postal njeno življenje, in to tako zelo, da sem bil včasih na otroka kar ljubosumen, saj mi je vzel Ano.

Mama je bila pripravljena Ani ob otroku pomagati in jo čim bolj razbremeniti, a Ana tega ni dovolila. Hotela je za otroka narediti vse sama, kot da bi se bala zanj. To sem ji tudi večkrat očital, ko mi je mama rekla, da odklanja njeno pomoč, a Ana je molčala, stiskala otroka k sebi in me gledala. Nisem vedel, kaj naj naredim.

Mislil sem, da bo bolje, ko bo sin malo večji, ko bo šla Ana v službo in bo otroka varovala moja mama. Toda Ana ni pristala na to, da bi otroka varovala moja mati, dala ga je v vrtec. Meni je bilo težko, ker je tako majhnega otroka nosila vsako jutro iz hiše, čeprav bi bil lahko doma. Tudi mama je zaradi tega zelo trpela, kar mi je večkrat vsa v solzah potožila. A bil sem brez moči - Ana je vztrajala pri svojem, ni in ni odstopila od svojega sklepa. In še bolj pogosto kot prej, mi je mama govorila, da z Ano ni zadovoljna. Toda vse sem prenašala, le Ano sem včasih pokaral in od nje zahteval, naj spremeni odnos do mame. Ana je jokala in mi dejala, da skuša v vsem ustreči mami in meni in da ne ve, kaj še hočeva od nje. Rekla mi je, da je pripravljena oditi, če mislim, da je ona med nama tuje.

Obnemel sem ob njeni izjavi, kaj sem ji s svojim obnašanjem dokazoval, da jo imam rad, in morala je videti in vedeti, da jo ima rada tudi moja mama. Tako resnično nisem vedel, kaj še hoče. Razburil sem se in razburila se je tudi Ana in takrat mi je ponovno očitala, da sem mamin sinek, da ne bom nikdar dorastel vlogi moža in očeta. Udaril sem jo, saj sem bil tako strahotno prizadet. Najinemu ostremu prepiru je prisostovala tudi moja mama. Ni se vmešavala v najin spor, le na koncu je rekla, da že dolgo ve, da Ana nje ne prenaša, ker če bi prenašala njo, bi imela rada tudi mene, njenega sina.

Čeprav ni mama rekla nič slabega, je Ana ob njenih besedah izgubila živce. Zmetala je mami v obraz, kako jo ves čas trpinči z nasveti, da ji gleda pod roke, da ji očita, česa vsega ne stori zame. Očitala ji je tudi to, da naju ne pusti nikdar niti za hip sama, da ne moreva narediti koraka brez nje, da hodi z nama na obiske, na vikende, na dopuste in »še malo, pa boste spali pri nama,« se je na koncu prostaško izrazila.

Šel sem preko vsega. Anin izpad je naju z mano še bolj zbližal in tako mi je večkrat odkrito potožila, kako je nesrečna, ker je dobila tako snaho. Razmišljal sem o vsem, razmišljal sem podnevi, razmišljal ponoči. Bil sem v brezizhodni situaciji: na eni strani mati, na drugi žena in otrok in vse sem hotel obdržati.

Brez besed je sedel pred menoj in moja notranjost je bila polna vsega, kar mi je do takrat pove-

dal Bojan. Čutila sem se tudi jaz utesnjeno in to zato, ker sem predvidevala, da bom Bojanu le težko pomagala. Toda morala sem ga poslušati do konca, zato sem bila tiho in sem razmišljala ter pustila tudi Bojanu, da se je pogrezal v molk in razmišljanje.

»Vendar je naše življenje kljub vsemu le neka-kot spet prišlo v normalne tire. Ana ni več govorila, kako se počuti, mama pa je izrabila trenutke, ko sva bila sama, da mi je povedala, kaj se dogaja in kakšna je Ana. Kaj se je dogajalo? Pravzaprav nič, le Ana se je pogrezala v nekakšen molk in molče je opravljala delo tako, da je bilo gospodinjstvo vzorno vodeno, predajala se je otroku, do me je bila pozorna in ni nikdar prezrla, če je bilo treba kaj storiti zame. In kot prej smo hodili skupaj na obiske, na izlete itd. Ana se temu ni upirala.

Za mene je bilo vse nekako v redu in bil sem zadovoljen do tistega dne, ko sem prišel domov in nisem našel Ana in otroka. Ana je šla zjutraj od doma kot ponavadi, a domov se ni vrnila, ni se vrnil sin. Bil sem tako rekoč nor od skrbi, dokler nisem našel v spalnici pisma, ki ga je pustila Ana. Napisala je, da tako, kot živi, ne more več živeti, da zato s sinom odhaja, jaz pa naj ostanem pri mami.

Kaj naj naredim, kam naj se obrnem, sem se spraševal in taval kot izgubljen po prostrani hiši. Povedal sem mami, da je Ana z otrokom odšla in da se ne namerava vrniti. Mama me je poskušala potolažiti in mi je rekla, da je morda tako tudi prav, skuhalo mi je kavo in me tolažila.

Bojan je povedal vse in čakal, da spregovorim jaz, a ker sem tudi jaz molčala, me je vprašal: »Kaj mi svetujete, kaj naj naredim. Povejte mi, kje sem naredil napako, povejte in svetujte mi.«

Nisem mogla odgovoriti na njegova vprašanja, kaj je naredil narobe. Rekla sem mu le to, da bi bilo nujno, da se z ženo pogovori. Poudarila sem, da je potrebno, da pusti govoriti ženo, ki naj pove vse, kar jo teži, in šele nato naj se začneta pogo-

varjati in to pogovarjati, sem poudarila. Pomoč sem mu ponudila le v tem smislu, da prosim, da se oba z ženo oglasita pri meni in da vsi trije nadaljujemo razgovor.

Bojan je odšel od mene nemočen, strtl, vendar pripravljen na nadaljnje sodelovanje.

Čez teden dni mi je zopet telefoniral in povedal, da sta se z ženo našla in da bi rada oba prišla k meni. Prosil je, naj določim čas njunega obiska. Prišla sta Ana in Bojan, urejena, vendar nesproščena. Bojan kot »že stari znanec« je takoj povedal, da sta se z Ano pogovarjala, da sedaj tudi on njo razume, a kljub temu ne najdeta rešitve, ki bi oba zadovoljila. Ana namreč vztraja, da se Bojan odseli od mame, pride k njej in sinu, on pa mame ne more pustiti same. Kaj naj naredita?

Poskušala sem, da bi ju motivirala za čim bolj poglavljen razgovor in za prizadevno iskanje rešitve.

Ker sem Bojanovo izpoved slišala, sem želela zvedeti še za Anino doživljanje in mnenje in sem jo prosila, naj mi še ona pove, kaj doživlja, kaj čuti, kaj misli.

»Bojana imam še vedno rada,« je začela govoriti, »rada tako, kot sem ga imela vedno. Toda v najini ljubezni je bilo vedno nekaj, kar naju je oviralo, da bi zaživela resnično polno življenje. Veste, njegovo mamó spoštujem in jo imam tudi rada, le tega nisem mogla nikoli sprejeti, da me je obravnavala kot debila, ki mu je treba leta in leta dopovedovati eno in isto, ki mu je potrebno neprestano gledati pod prste in mu le ukazovati. In mislim, da sem včasih zaslužila tudi kakšno priznanje, ne le grajo.

Poleg tega se mati ni nikoli odmaknila od sina. Imela sem občutek, da ga varuje pred mano, a ne vem, zakaj je bilo to potrebno. Nisem bila agresivna, nisem bila prepirljiva, nisem bila slaba za njega in imela sem ga rada. Toda vse to ni bilo dovolj. Namesto, da bi jaz ovirala moža z ljubeznijo in skrbjo, je to delala ona, mene pa je odpirala.

DOMAČI ZDRAVNIK

Med pomaga pri srčnih boleznih

Po sodbi odličnih srčnih specialistov je med kar neprekosljiva naravna srčna pogonska snov. Pri srčni onemoglosti je težko dobiti boljše zdravilo, kot je med. Uživajmo ga zmeraj samo razredčenega! Med razredčimo s prekuhanjo mlačno vodo in dobimo medico, ali pa kamilični ali rmanov čaj osladimo z 1 ali 2 čajnimi žličkama medu na skodelico.

Pri živčnih težavah s srcem, pri živčnem utripanju srca, pri razbijanju srca z občutkom strahu zelo ugodno deluje vijolični čaj, pri vnetju srčne mišice ali pri slabotni srčni mišici jegličev čaj, pri starostnih okvarah in nepravilnem delovanju srca pa čaj iz dišeče perle. Vsako skodelico kateregakoli izmed teh čajev osladimo z 1 ali 2 čajnimi žličkama medu. Medu nikoli ne denemo v vroč, temveč le v mlačen čaj. Pri slabem srcu in angini pectoris medna kura izdatno omili bolečine in težave. Med je najboljša srčna dieta, ki nam jo daje narava, zato ne pozabimo nanjo.

PRAV JE, DA VEMO

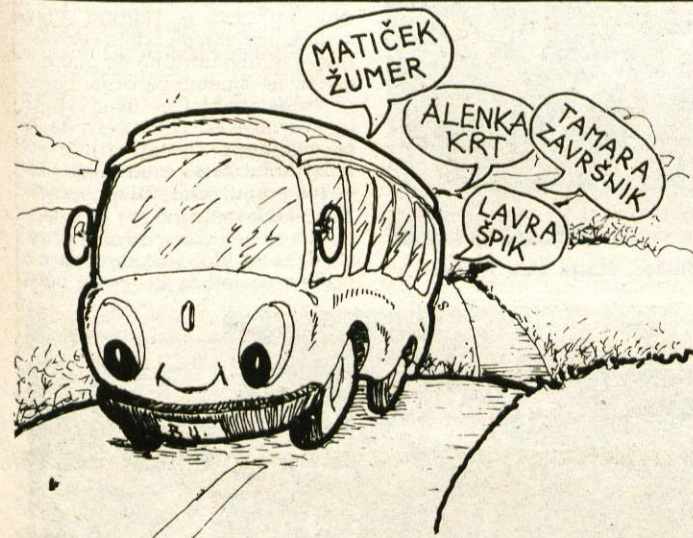
VITAMINI

Ime vitamin se je izoblikovalo zaradi mnenja, da so vitamini enotne dušične snovi življenjskega pomena. Dandanes velja to ime le za vitamin B1. Ohranilo pa se je za vse snovi z enakim delovanjem, čeprav ne vsebujejo dušika. Označevanje z velikimi črkami abecede izhaja prav tako iz časa, ko je bila kemična sestava še neznan, zato so v tem označevanju presledki.

Vitamini so dodatne ali dopolnilne snovi in spadajo v skupino katalizatorjev, katerih majhna količina izkazuje velike učinke. Od običajnih katalizatorjev se ločijo v tem, da so organske spojine, ki jih naše telo sploh ne more tvoriti ali jih tvori v premajhni količini. Da nastopijo motnje v delovanju organizma, mora naša hrana vsebovati vse važne vitamine.

Vplivi vitaminov na naše telo so neopazni. Ob pomanjkanju pa občutimo razne neprijetnosti, ki ob dodatku vitaminov zopet izginejo. V živilih so učinkoviti vitamini in njihove predstopnje ali provitamini. Ti se morajo spremeniti v organizmu v prave ali učinkovite vitamine. Za prehrano imajo posamezni vitamini različen pomen. Mnogo vitaminov je v hrani in živilih dovolj. Na nekatere pa moramo biti pozorni, ker jih v predelanih živilih, kot so bela moka, testenine, poliran riž, rafiniran sladkor, hidrirana olja, primanjkuje, ali pa so se med skladiščenjem živil in pripravo hrane uničili. Ti vitamini so C, B1, B2, A in D.

KDO GRE Z NAMI

Na pomladanski Glasov izlet po Sloveniji bomo povabili tudi nekatere od vas, mladih dopisnikov. Da se ne bi preveč zapletali, kako naj čimbolj pravično delimo sedeže v avtobusu med številna vaša imena, bomo žrebali. Vsak mesec bomo izžrebali enega, ki bo s svojim spisom, pesmijo, šalo, risbo sodeloval v naši rubriki. Štirje sedeži so že polni. Kdo bo dobil petega? Pišite in rišite čim več in čim bolj, da boste prišli na časopisno stran, v poštev za žrebanje!

Kranj - Prešernovo mesto

V teh dneh praznujemo 140. obletnico smrti velikega pesnika, ki je umrl v Kranju. Često se pohvalimo, da je Kranj Prešernovo mesto, a za to, da bi to res bil, storimo dokaj malo. Ničkoliko ljudi sploh ne ve, kje je slavni poet umrl. Dokaz za nedelo na tem področju je "bodeča neža", ki si jo je Kranj prislužil pred dnevi. Upam, da se bo ta nič kaj slavna lovorika spremenila v nagelj, a dotlej bo treba marsikaj spremeniti.

Prešernov gaj je zanemaren in ljudje hodijo mimo, ne da bi vrgli nanj vsaj bežen pogled. Spomenik na trgu je začel razjedati zob časa in lahko se zgodi, da bo namesto spomenika čez kakšno desetletje tam samo še kup razvalin. In če imajo lahko Ljubljanci Cankarjev dom, zakaj bi potem Kranjčani ne imeli Prešernovega doma, ki bi se lahko enačil s Cankarjevim? Odgovor je na dlani, boste dejali, primanjkuje denarja. A če bi uvedli kakšno akcijo v ta namen, bi lahko ohranili in obnovili vsaj stare spomenike. Prešernov muzej, kjer hranijo številne predmete, ki jih je pesnik uporabljal v času svojega bivanja v Kranju, je slabo urejen in številni ljudje sploh ne vedo zanj. Nobenih napisov in prospektov ni, ki bi vabili ljudi vanj; ves temen in pust sameva sredi mesta. Kranj in njegove stare stavbe v zadnjem času sicer obnavljajo in upajmo, da bomo ohranili in obnovili tudi spomenike, ki naj bi naslednjim rodovom pokazali, kako znani ljudje so našli svoj poslednji dom v našem mestu.

Mogoče bomo 150. obletnico pesnikove smrti praznovali v lepo urejenem mestu, ki bo na vsakem koraku kazalo naša prizadevanja in ljubezen do gorenjske prestolnice. To so želje in upanja številnih meščanov pa tudi ljudi, ki jim je to mesto blizu.

Aleš Bohinc, 8. č. r. OŠ Lucijana Seljaka Kranj

Drage bralke!

Še vedno velja naša prošnja, da bi se nam oglasile s hišnimi recepti, tistimi, ki ste jih osvojile, morda malce po svoje prirojile in zdaj s pripravo jedi po njih razveseljujete svojo družino. Lahko je to juha, lahko sladica, karkoli. Napišite, čisto po svoje, in pošljite. Pa še nekaj: zaupajte ostalim bralkam tudi kakšen vaš praktičen nasvet, ki ste ga tudi lahko kje prebrali ali pa se sami dokopali do te svoje resnice. Na primer: kakšno dišavo daste v jed, da je boljša, kako varčujete s kakšno stvarjo, naj bo pri kuhi ali pri opravljenih v hiši, kako to ali ono stvar očistite, kako odstranite kakšno napako v stanovanju same, ne da bi iskale mojstra. Kup stvari je, na katere naletite gospodinje in jih same najbolje rešujejo, saj so dostikrat veliko bolj praktične, kot možje.

Vsak tak droben nasvet bomo objavili. Za vse, tako za gospodinje, ki se bodo oglašale z recepti, kot za one z nasveti ali z obojem še vedno velja, da bodo žrebane za Glasov spomladanski izlet. Dve bosta šli z nami. Velja?

POSKUSIMO ŠE ME

PLJUČKA PO DUNAJSKO

Za 4 osebe potrebujemo: 1/2 kg svinjskih ali telečjih pljuč, 1 liter slanega kropa, 1/4 čebule, strok česna, kisla kumarica, žlica masti, žlica moke, 1/2 litra vode ali kostne juhe, ščep popra, ščep majarone, lovorov list, pol žličke gorčice, 2 žlici vina ali malo kisa, 2 žlici kisle smetane, zelen peteršilj.

Pljučka operemo, sapnik odstranimo. Damo jih v slan krop in kuhamo 1/2 ure, nato jih vzamemo iz vode in ohladimo. Sesekljamo čebulo, česen in kumarico. Pljučka zrežemo na rezance. Na maščobi zarumenimo moko, dodamo čebulo in vse prepražimo. Dodamo česen in kumarice, premešamo in prilijemo 1/2 litra vode. Prežganje gladko razmešamo in prevremo. Dodamo zrezana pljučka, poper, majaron, lovorov list, gorčico, ostalo polovico vode in vino. Kuhamo 10 minut. Nazadnje primešamo kisló smetano in sesekljan zelen peteršilj. Pljučka po dunajsko postrežemo s kruhovimi cmoki.

PLJUČKA S KROMPIRJEM

Pripravimo kot pljučka po dunajsko, le da jim primešamo kuhan, na kocke narezan krompir.

ŽELITE NASVET ARHITEKTA

Včasih smo v Gorenjskem glasu že imeli rubriko, v kateri je našim bralcem svetoval arhitekt. Zdaj se nam znova odpira ta možnost. Mlada arhitektka Darja Fabjan, ki deli nasvete v kranjski Lesnini, je pripravljena sodelovati in nuditi kakšen droben nasvet, kako urediti to ali ono v hiši, kako opremiti ta ali oni kot stanovanja. Le pišite nam, narišite nazorno, kaj bi radi, in dodajte točne mere, mi pa bomo v družinskih nasvetih objavili odgovor. Torej, s problemi na dan!

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Periskop

V sredo je bil kulturni dan. Vsi učenci osnovne šole smo se nekam odpravili. Višji razredi so šli v Kranj in Ljubljano gledat muzeje. Učenci nižjih razredov smo šli v telovadnico. Tam smo gledali Periskop. Predstavila sta se nam dva periskopovca: Gojc in prijatelj, ki je igral na kitaro. Zapela sta nam nekaj pesmi. Ene smo se naučili in jo skupaj zapeli. Ugibali smo tudi uganke. Periskop večkrat gledam po televiziji. V sredo sem preživel lep dan. Oddaja mi je bila zelo všeč in bi si jo rad še kdaj ogledal.

Dejan Sajovic, 2. b r. OŠ J. in S. Mlakarja Šenčur

Recept brez participacije

Ko si pri zdravniku, že ti gleda v grlo in nenadoma zavpije: "Ti si pa zelo bolan!" V roke vzame velik kuli, iz bloka listek bel izpuli in začne pisati. Videti je kot čekarija, kar otežuje branje. Ko prideš iz ordinacije, sestra vzame listek in ti pravi, da ni nič participacije.

Miloš Kozelj, 6. b r. OŠ bratov Žvan Gorje

MOJE POČITNICE

Narisala Tanja Logar, 1. a r. OŠ Simona Jenka Kranj, DE Center

TA MESEC NA VRTU

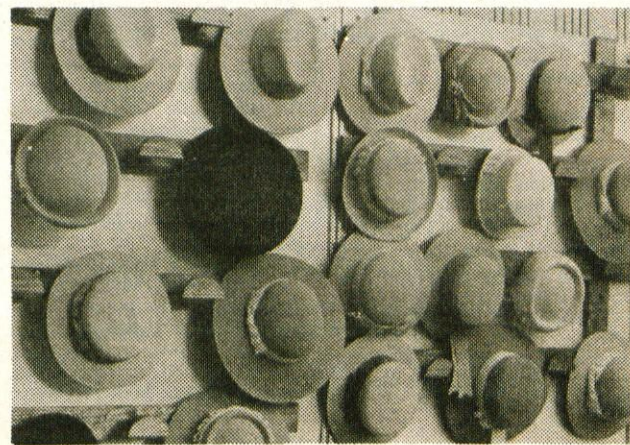
Okrasno drevnino, ki jo nameravamo saditi marca, moramo že sedaj naročiti iz drevesnice. Načeloma naj bi kupovali samo mlade (3-letne), rastljive rastline, ne pa stare, ki so obležale v drevesnici. Pri naročanju je dobro vedeti, kako bomo rastline uporabljali. Za posamične grme vzamemo zelo cvetive grmovnice z lepim cvetjem. Na primer: krvavordeči ribez (Ribes sanguineum), skobotovec ali nepravi jasmín (Philadelphus), majnica (Syringa) forsitiya (Forsythia), negnoj (Laburnum), goreči grm ali japonska kutina (Chaenomeles), snežena kepa (Viburnum), volčin (Daphne), medvejka ali spireja (Spiraea), tamariša (Tamarix), vajgelija (Weigela) in druge. Za prekrivanje nelepih prostorov v vrtu pa zadostuje tudi drugo grmovje.

Zimzeleno drevnino in trajnice varujemo pred pogosto že zelo močnim februarjskim soncem. Če so februarja tla še močno zmrznjena, rastline ne morejo dobiti vode iz njih. Tako se lahko zgodi, da se posuše, ker se

transpiracija (izparevanje) skozi zelene liste pri močnem soncu zelo poveča. Za varstvo pred soncem zadostujejo že stari prti ali pa kakršna koli senčila, ki jih poleti uporabljamo pri zaprtih gredah.

Kakor hitro več ne zmrzuje in postane toplo, začnemo zalivati zimzeleno drevnino. To je zlasti pomembno pri sušnih zimah, kot je letošnja. Preden zalivamo, moramo zemljo okoli rastlin dobro prekopati, da voda bolje popije. Zaliti moramo tako temeljito, da zaleže za nekaj časa. Najbolje je, da zalita tla prekrijemo s šoto ali predelanim gnojem, če tega nismo storili že jeseni.

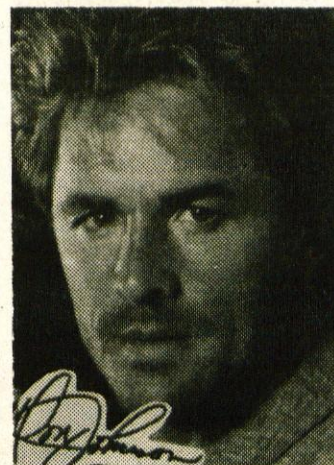
Kadar so tla že popolnoma tla, moramo pregledati trajnice, ali jih ni zmrzal dvignila. Kdor tega ne stori, ima lahko veliko izgubo. Od tega, kako je zmrzal rastlino zrahljala, je odvisno, ali jo bo treba posaditi znova ali pa bo zadostovalo, če jo samo pritisnemo nazaj. Če so tla samo zmerno vlažna, je priporočljivo rastline zaliti.

Ste za pomladni klobuk? Mar veste, da bodo letos modne silno nežne pastelne barve? Pri škofjeloškem Seširju so se dobro pripravili na novo sezono klobukov. Zagotovo je vmes tudi kakšen za vas. - Foto: F. Perdan

ureja DANICA DOLENC

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Živjoli! Lepotec na sliki je Donald Wayne Johnson, ki ga mi bolj poznamo pod imenom Don Johnson in nič manj kot nepremagljivega Sonnyja Crocketta v nadaljevalni Policaja iz Miami (Miami Vice).

Don se je rodil 15. decembra 1948 v Missouriju ameriškega farmarju, ki je komaj preživel družino. Oče in mama sta se ločila, ko mu je bilo enajst let. Takrat se je Don zasvojil s pijačo in z mamili.

Svojo kariero je začel s filmom The magic garden of Stanley Sweetheart, ki pa ni imel uspeha. Tako se je spet oprijel steklenice, dokler ga prijateljica Patti D'Arbbonville ni prepričala, naj neha piti. Iz ljubezni do

Patti se je rodil sin Jesse, ki ima rojstni dan na isti dan kot njegov oče Don. Leta 1984 je Don dobil ponudbo za vlogo Crocketta v nadaljevalki Miami Vice.

Don je imel zelo razburkano preteklost. Že v rosnih letih je bil ljubitelj žensk. Izrazitejšo zvezo je imel z Melanie Griffith, s katero se je poročil in tudi kmalu ločil.

Pred Miami Vice je Don posnel nekaj manj pomembnih filmov, kot so Sweetheart dance, Zachariah, Elvis and the beauty queen in seveda nadaljevalko, ki smo jo gledali tudi pri nas: The long hot summer (Dolgo vroče poletje), v kateri je zaigral južnaškega Bena Quicka.

Vendar pa se Don ne ukvarja samo s snemanjem filmov, ampak tudi z glasbo. Posluh je dokazal s svojo LP ploščo Heartbeat (Utrip srca) in s skladbami Heartache away in Voice on a hotline. Nastopal je tudi na koncertu Live Aid s skupino Power Station. Pred leti je prejel naslov za najbolj seksi moškega v ZDA, ki ga je po mojem tudi zaslužil. Držim pesti za Dona in prilagam naslov: DON JOHNSON, c/o P.M.K. Lily Unger 8436 W. 3rd Street, Los Angeles, Ca. 90048, USA.

Čao - Marjeta.

Po zvončke

Sončni, še vedno zimski dnevi, so privabili zvončke na dan.

V soboto sva z mamico šli po zvončke. Pot je bila prijetna. Ko sva prišli k reki Sori, sprva nisva vedeli, kje so zvončki. Po kratkem sprehodu sva šli v gozd. Tam sva našli veliko zvončkov. Iskali sva tudi mačice, a jih nisva našli. Ko sva se vračali domov, sva tekmovali v teku. Majhen predah v naravi ne škoduje nikomur, ki je zdrav in ima v sebi kondicijo.

Ta sobota je bila res imenitna. Lidija Goljat, 4. a r. OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka

Muhasta zima

Letošnja zima nas je vse razočarala. Snega ni in ni. Imeli smo zimske počitnice. Med počitnicami je bilo bolj dolgočasno, ker ni bilo snega. Najbolj žalostni smo bili otroci. Vendar smo imeli srečo, da je zamrznilo jezero. Na jezero lahko hodimo drsat. Veseli smo bili tudi tega zimskega športa. Če še dolgo ne bo padavin, bodo velike težave z vodo. Nekateri kraji že dalj časa nimajo vode. Vsi želimo, da bi zapadel sneg.

Rok Teul, 2. r. OŠ Jezersko

ureja HELENA JELOVČAN

Splav s stališča žrtve

S splavom se začne nespoštovanje do življenja

V preteklosti je družba pod vplivom krščanske ideologije gledala na splav kot na grešno, nemoralno dejanje, enako so ga zavračale tudi ostale svetovne religije. Dandanes je odnos do umetne prekinitve nosečnosti liberalnejši, v zadnjih nekaj desetletjih so ga legalizirali v dveh tretjinah držav. Pri nas je splav zakonsko dovoljen od leta 1953 in od tedaj število umetnih pkinitev nosečnosti stalno raste. Te številke so precej zavite v meglo (njihov porast utemeljujejo z dejstvom, da v obdobju legalizacije o splavih vodijo doslednejšo statistiko), vendar poznavalci vedo povedati, da je splavov domala enako število kot rojstev. V Kranju so pred poldrugim letom izračunali en splav na dve rojstvi. Odkar se nam v razvitem svetu iz različnih vzrokov rodi vse manj otrok in bi morali že biti plat zvona za nataliteto, se tudi gledanje na splav spreminja. Zlasti je to zasluga medicinske stroke, ki se nikakor ne more sprijazniti s splavom kot načinom načrtovanja rojstev, še manj je zanjo etično sprejemljiv. Pravijo, da je doslej vladala zarota molka o pravi naravi splava, ki sta ga doslej kot moralno breme čutila le zdravnik in nesojena mati. Zdaj pa nas etično prebujaajo, naj to dejanje doumemo še z enega, doslej neupoštevane stališča - s stališča žrtve.

Pred petimi leti je v ZDA nastal film Nemi krik, ki prikazuje splav zarodka pri 12. tednih. Po seg opazujemo na ultrazvoku, ki nam pokaže vse drobne značilnosti majhnega bodočega človečka, spremljamo vsak otrokov gib in njegov brezupen boj za življenje. Medicinski instrumenti nam kosce raztrgajo živo bitje, ki se na vse kriplje oklepa življenja. Na ultrazvočnem zaslonu

film o splavu prišel med mlade, da je spodbudil tudi drugačno razmišljanje, ki smo ga morebiti predolgo puščali ob strani, češ da gre za ostanke krščanske mo-

DR. Andrej Tratnjek, ginekolog iz jeseniške bolnišnice: »Splav je obrtniško gledano lahek, domala netvegan poseg. Z etičnega stališča pa se zdravniki že dolgo ubadamo z vprašanji, kdaj se začne človeško življenje. Že stari Kitajci so sodili, da s spočetjem. Zarodek je že v zgodnji fazi človeško bitje: v maternici sliši, čuti, se odziva na bolečino, oglasi se celo z jokom. Kaj je plod: je organ matere in ima ona pravico odločati o njegovem rojstvu, je že človeško bitje, kakršno je rojen otrok, ali pa je potencialni subjekt, čigar potencialnost raste s približevanjem rojstvu? Kakorkoli - vsaka kontracepcija je boljša od splava. Če pa je že neohoden, naj bo opravljen do 8. tedna nosečnosti.»

rile, ki je matere za tako dejanje obremenjevala s krivdo. Vendar tu ne gre zgolj za to, temveč za naš celovit odnos do človeka in njegovega življenja. Kot je ob filmu dejal psiholog Pavle Kogoj, je splav odraz našega nespoštovanja do človeškega življenja.

Pri nas zakonsko ureja to področje zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, ki je nastal iz potrebe po humanizaciji odnosov med spoloma. Da bi se partnerjema rojevali le načrtovani, zaželeni otroci, zato predvideva vrsto ukrepov, med katerimi prednjačita spolna vzgoja in preprečevanje nezaželene nosečnosti s kontracepcijskimi sredstvi. Oboje je partnerjem dovolj dostopno. Splav pa naj bi bil med ukrepi res nekaj izjemnega. Žal ob uvodoma omenjenih številnih prekinitev nosečnosti ne moremo več govoriti o izjemnosti splava. K tej zakonski pravici se žene (pari?) preveč svobodno zatekajo, nekaterim pomeni kar eno od pogosto rabljenih kontracepcijskih sredstev.

Metka Gostič, socialna delavka, ki dela v komisiji jeseniške bolnišnice za prekinitve nosečnosti: »Po 10. tednu nosečnosti o splavu odloča posebna komisija. Do 12. tedna splav še dopušča, potem pa ga zavrne, če ni medicinsko indiciran. Splav je skrajna rešitev, zato mu zlasti pri mladoletnicah in prvih nosečih ženah nismo preveč naklonjeni. Če žena resnično ne bi mogla preživljati otroka, ji namesto splava raje svetujemo, naj da otroka v posvojitev ali reje.»

Splav so poznali že stari Grki, saj so v slovit Hipokratovo prisego, ki zdravnike zavezuje k ohranjanju življenja, umestili tudi določilo: »spoštoval bom človeško življenje od njegovega nastanka dalje«. Kljub Hipokratovi prisegi, ki je za naše zdravnike veljal do leta 1963, od tedaj

dalje pa prisegajo po »ženevski prisegi« iz leta 1948, in kljub jugoslovanskemu kodeksu medicine, so zdravniki prisiljeni opravljati splave. Odkar so leti uzakonjeni, se zdravniki ubadajo z mislijo, s katerim dnem ali tednom od spočetja se začne človeško življenje. Sprejetja zakona namreč s svojim strokovnim vplivom niso uspeli zaustaviti. Zakonodajna telesa so sprejela pravico do splava, začeni z Vzhodno evropskimi državami (V Sovjetski zvezi je bil splav dovoljen že pred vojno), v 70-ih letih pa so jim sledile tudi Zahodno evropske. Danes je splav prepovedan le še na Irskem. Odnos do njega so korenito spremenili tudi v sosedni Romuniji, ko jim je padla nataliteta. Zaradi tega zdaj »navrstvena« (ali bolje: ginekološka) policija budno spremlja nosečnosti, da bi se končale s porodi, vsak poskus splava pa v kali zatre in kaznuje.

Načina kot je romunski, kajpak ne gre odobravati. Kaže pa, da tudi preveč svobodnemu poseganju po umetni prekinitvi nosečnosti ne moremo več nekritično pritrjevati. Resda so z zakonsko dovoljenimi splavi omejili mazaške posege, ki so spravljal v nevarnost zdravje in življenje nosečnice, toda napravili so tudi dokaj moralne škode ne le medicinski stroki, temveč tudi

Pavle Kogoj, psiholog: »Splav poskušamo utemeljiti kot socialno dejanje. Toda ženi to opravičilo ne sme postati način urejevanja rojstev. Splav bi moral biti izjema, ne pravilo, kar je danes, ko imamo prav toliko splavov kot rojstev. Da ne bi bilo tako, bi morali ljudem pomagati s pravilno vzgojo. Spolno vzgojo imamo, vendar ni dovolj globoka in človeška. Prav tako bi morali tudi moškega navajati na odgovornost za rojstvo otroka, ne le materi, ki v primeru splava sama doživlja globoke psihične travme.«

nesojenim materam in vsem, ki z lahko dostopnostjo tega drastičnega sredstva izgubljajo občutek za pravo mero. Svobodno odločanje o rojstvih ni neomejena možnost, da splavljamo nerone otroke, temveč je v prvi vrsti vzgoja. Pa tu ne mislimo spolne vzgoje v njenem tehni-

Splav naj bo izjemen ukrep, pravi tudi naša zakonodaja. Utemeljen je iz medicinskih razlogov (če je ogroženo zdravje in življenje nosečnice), iz evgeničnih razlogov (če bi se rodil otrok, ki bi podedoval težko telesno ali duševno dedno bolezen), iz etičnih razlogov (če je nosečnost posledica spolnega delikta, nasilja nad mladoletnico, krvoskrustva) ali socialnih (če bi rojstvo otroka poslabšalo že tako težke družinske in materialne razmere).

čnem smislu, temveč vzgoja k takšnemu partnerstvu, ki bo z razumom in moralno odgovornostjo segala po bolj človeških sredstvih za preprečitev nosečnosti.

D. Z. Žlebir

Nov udarec enopartijskemu sistemu

Ustanovljena nova stranka

Prepričani, da ima vsak državljani Slovenije pravico živeti v svobodi in blaginji in odstavljati voditelje po vnaprej določenih demokratičnih postopkih, ustvarjati v miru in brez strahu pred samostojnimi posegi oblasti, ustanovljamo SOCIALDEMOKRATSKO ZVEZO SLOVENIJE, avtonomno politično organizacijo. Delujemo izven SZDL zato in dokler ima v njej Zveza komunistov privilegiran položaj. Delujemo po načelih sodobnih evropskih socialdemokratskih in drugih strank, so slovenski socialdemokrati zapisali v svoj program in se v četrtek, 16. februarja tudi formalno ustanovili.

Zboru SDZS so prisostvovali tudi predstavniki drugih zvez.

Prvi vtis, ki si ga dobil, če si pred časom prisostvoval tudi ustanavljanju Slovenske demokratične zveze, je slabši obisk napram veliki gneči, ki je botrovala "Ruplovi organizaciji". Ob tem velja reči, da je bilo tokrat vsaj za novinarje malo bolje poskrbljeno, čeprav naprimer velja kot zanimivost zapisati, da pred formalno ustanovitvijo ni bilo moč priti do Tomšičevega govora, ker se bojda ni točno vedelo kaj bo pravzaprav sploh povedal.

Po krajšem kulturnem programu v katerem so sodelovali APZ Tone Tomšič in dramski igralec Polde Bibič, je po izvolitvi delovnega predsedstva prišel na govorniški oder France Tomšič, osrednja osebnost Socialdemokratske zveze Slovenije (SDZS), za katerega velja, kar so se lahko pred časom v celo-

Ob poslušanju programa socialdemokratov velja prebrati tudi nove informacije v zvezi s četverico.

Iz delovnega predsedstva — Janša, Zlobec, Katja Boh in France Tomšič.

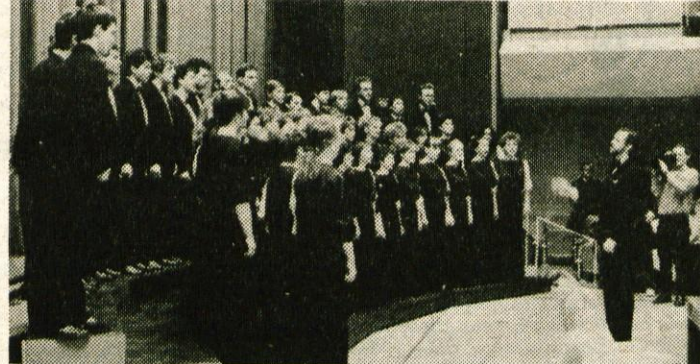
stranskem intervjuju prepričali tudi bralci Gorenjskega glasa, da ne izbira prav preveč besed in pove naravnost tisto kar misli. Tomšič je v svojem govoru med drugim opredelil mesto SDZS, na kar so se kasneje vračali tudi kasnejši govorniki in kar je bila tudi osrednja točka tiskovne konference sledeč dan. Dilema ali je SDZS znotraj SZDL ali ne in če je, pod kakšnimi pogoji, prav konkretno v bistvu še vedno ni razjasnjena. Tomšič je med drugim rekel tudi, da se imenujejo zveza, ker naša sedanja družbena ureditev novih strank enostavno ne priznava in, da bo prva naloga nove zveze delo na novi slovenski ustavi. Posebnega aplavdiranja je bil deležen, ko se je dotaknil vloge partijske organizacije in vojaških vprašanj, kjer je ocenil kot nepopravljivo napako JLA, da je ukinila Ljubljansko armadno območje in to mimo volje slovenskega naroda.

Naslov SDZS

Za vse tiste, ki se strinjate s programom socialdemokratske zveze Slovenije in bi se radi včlanili v njihove vrste ter tako število malo nad tisoč članov pomnožili, objavljamo naslov SDZS: Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, telefon: 061/318-457 in številka žiro računa: 50101-678 47303/37.

Če izpustimo organizacijsko tehnični del ustanovnega zbrora, se velja pomuditi še pri vsebini nekaterih referatov.

Andrej Magajna je tako med drugim menil, da je potrebno poudariti, da nova družbena gibanja še zdaleč niso izrinila klasičnih strank, še vedno se več-

Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan...

na ljudi poistoveča z njihovimi programi. Ni se strinjal s trditvijo, da stranke v bodoče ne bodo več potrebne. Različne oblike organiziranja namreč služijo različnim namenom. Vnaprejšnje predpisovanje oblik je zato nesmiselno, saj življeje samo najboljše pokaže kaj se obnese in kaj ne, je menil Magajna.

proizvodnjo in predvsem v njeno modernizacijo, ne bomo več priznavali negospodarsko usmerjene podpore. Podpirali bomo samo tiste projekte, ki jih bomo nadzorovali in kjer bomo od vloženega kapitala in znanja imeli tudi koristi. Razvoj na konto solidarnosti mora postati zgodovinska preteklost" je med drugim rekel Uroš Šušterič.

Jože Pučnik je v oceni sedanjega stanja znotraj uradne politike označil tezo "politični pluralizem brez strank" kot pravljico. Menil je, da ta parola Zveze komunistov nazorno razkriva, za kaj pravzaprav gre pri mističnem sestopanju z oblasti. Namen tega gesla je, po Pučnikovi besedah, v sporočilu ponižnemu ljudstvu, da sme pluralno to je različno misliti, govoriti in

celo pisati, nikakor pa ne sme svojih misli in političnih zahtev organizirano uveljavljati v političnem sistemu. Stranke so, po Pučnikovi oceni, sestavina evropske politične tehnologije in omogočajo demokratično organizirano uveljavljanje zahtev v konkretnem političnem življenju. Politični pluralizem brez strank pomeni, da lahko razmišljamo in diskutiramo do onemoglosti, ne smemo pa organizirano in demokratično uveljavljati in uresničevati zaključkov tega razmišljanja. To naj bi bilo po tem načrtu Zveze komunistov še vedno prepuščeno sivi eminenci. Tako lahko rečemo, da je to ponudba za nekakšen otroški vrtec ali debatni klub, nikakor pa ne pride v poštev za slovenski poli-

tični sistem, je menil Jože Pučnik.

Slavko Sušec je med drugim rekel, da bodo socialdemokrati delovali avtonomno, navkljub pritiskom, da mora SDZS vstopiti v SZDL. Lahko se sicer vstopi pod dežnik SZDL, vendar je po besedah Sušca to lahko le posvetovalni organ, mesto izražanja političnih pobud in sprejemanja odločitev pa je izključno parlament.

Omenimo še dr. **Rastko Močnika**, sicer prorektorja ljubljanske univerze: "Nobena izmed glavnih točk programa socialne demokracije ni uresničljiva, če ne upoštevamo jugoslovanske razsežnosti. Tudi skrajno stališče, ki bi vpeljalo "različne poti v socializem" znotraj SFRJ, bi si moralo najprej izbojevati politično podporo v jugoslovanskem prostoru. Bolj realistično pa je ta čas stališče o skupni poti v socializem, pri kateri bi razlike, ki bodo v okviru zvezene države še dolgo obstajale, morali produktivno izkoristiti."

Vine Bešter
Foto: Gorazd Šinik

V Poljanski dolini ustanovili podružnico Slovenske kmečke zveze

Dvignimo kose na ramo...

Gorenja vas, 19. februarja - Pesem "Dvigni koso na ramo...", s katero so pevci iz Poljanske doline začeli v nedeljo v osnovni šoli Ivana Tavčarja v Gorenji vasi ustanovni zbor podružnice Slovenske kmečke zveze, je pravzaprav simbolično ponazorila vlogo in namen stanovsko-političnega organiziranja kmetov - "boj" za izboljšanje razmer v kmetijstvu, za priznanje in uveljavitev družinske kmetije, za odpravo raznovrstnih monopolov, ki škodujejo kmetijstvu, za kmetijstvo kot gospodarsko panogo, za napredno agrarno reformo in kmetijsko politiko...

"Slovenska kmečka zveza ne namerava postati stranka. Nam je vzor švicarska zveza, ki deluje zunaj strank ali nad njimi, nje ni člani pa so lahko v katerikoli stranki," je dejal Ivan Oman, kmet iz Zminca pri Škofji Loki in predsednik Slovenske kmečke zveze. "Naša zveza mora biti organizacija vseh kmetov - ne glede na to, za katero "stranko" se opredeljujejo. S članstvom v kmečki zvezi je težko združljivo le članstvo v zvezi komunistov. Razlika je namreč ta, da partija podpira predvsem družbeno kmetijstvo, medtem ko se kmečka zveza zavzema za družinsko kmetijo."

Ker se (kmetijski in gozdarski) zakoni spreminjajo v skupščini, je po Omanovem mnenju pomembna naloga kmečke zveze, da zagotovi v njej svoj vpliv. Pa ne le to: delegate naj zamenjajo poslanci, volilni cirrus, v katerem odloča peščica ljudi, pa nič drugega kot - normalne volitve.

Živnorojski štrajk - od grožnje k dejanjem?

Slovenska kmečka zveza ima poleg "političnih ciljev" tudi številne naloge, ki neposredno zadevajo položaj kmetov. V zadnjem času je ponovno postala aktualna odkupna cena mleka. "Po drastični podražitvi gnojil ne moremo več pristati na ceno, ki bi bila nižja od 2500 dinarjev za liter," je dejal Ivan Oman. "Če oblast ne bo pripravljena na takšno ceno, jo bomo morali izsiliti, sicer bo v

Blaz Kujundžič, sekretar občinske konference SZDL Škofja Loka, je dejal, da sta pred kmečko zvezo predvsem dve nalogi: kako v kmetijstvu odpraviti stare grehe in kako v prihodnosti prenesti čimveč odločanja o kmetijstvu z zveze na republiško ali celo na občinsko raven.

kmetijstvu polom. V kmečki zvezi že od vsega začetka grozimo z živnorojskim štrajkom, vendar za zdaj samo grozimo. Prejšnji teden smo v Zadrugi zvezi Slovenije že opozorili, da bomo prišli v Ljubljano s traktorji, ta teden pa bomo tudi naši oblasti povedali, da tako ne gre naprej in da naj se z mačehovskim odnosom do kmetijstva že enkrat preneha." Ko je Ivan Oman vprašal kmete, ali so pripravljeni za tak korak, so mu odgovorili z burnim aplavzom, iz katerega je mogoče sklepati, da so enakega mišljenja.

Kmetje, zbrani na ustanovnem sestanku, so opozorili na številne probleme v kmetijstvu in gozdarstvu. Omenimo le nekatere!

- Zemljo, ki je bila kmetom neopravičeno zaplenjena, je treba dati nazaj.

- Zadruga niso več naše, ampak so trgovski centri.

- V osnovno šolo bi morali uvesti tudi kmetijski pouk - že zato, da bi mestni otroci vedeli, kako "nastaja" hrana.

- Ni pošteno, da dobimo denar za les šele po dveh mesecih. Gozdarje bi morali postaviti pred dejstvo - denar v dveh tednih ali pa ne dobite lesa.

- Ali ni žalostno, da kmet ne more za služiti traktorja po normalni poti, ampak mora za to "švercati" z lesom in prodajati pridelke mimo zadruga.

Drugo vprašanje, ki ga zadnje čase precej premlevajo tudi člani kmečke zveze in kmetje, je novi zakon o gozdovih. Stališče kmečke zveze je jasno: kmet, lastnik gozda, mora biti tudi njegov gospodar!

C. Zaplotnik

Tržič išče dobre gospodarje

Gre hotel Pošta v zasebne roke

Tržič, februarja - Eden od objektov, za katerega si tržiški izvršni svet že nekaj let trudi pridobiti dobrega gospodarja, je brez dvoma tudi hotel Pošta sredi mesta. Danes je tu nič kaj ugledna restavracija kranjskih Živil. Zdej se za obnovo hotela ponujata zasebnika, ki bi v enem delu uredila diskoteko, v drugem pa boljše restavracijo, turistično agencijo, trgovino in še kaj.

Ko so lani junija tržiški občinski močje v Delu in Lipovem listu pozvali, naj se javijo dobri gospodarji, ki bi bili pripravljeni prevzeti v svojo skrb njihov hotel Pošta, je bilo zanimanje za ta znani tržiški lokal dokaj veliko. Toda že takoj naslednji mesec je z novo obrestno mero za kredite ves interes upadel. Zdej pa sta se vendarle pojavila dva zasebnika, ki sta pripravljena prevzeti hotel in sicer bi prvi v pritličju uredil zabavno glasbeni klub, drugi pa bi v prostorih bivšega bifeja, tudi spodaj, odprl turistično agencijo in trgovino s spominki, v prvem nadstropju pa restavracijo s posebno ponudbo.

Diskoteka bi lahko sprejela okrog 70 do 80 obiskovalcev,

namenjena pa bi bila tudi starejši generaciji, saj bi tu vrteli tudi evergrine. Mladi se bodo lahko razvedrili s country, disco, komercialno in ostalo glasbo, najmlajšim pa bodo namenili otroške matineeje. Občasno bi tu prirejali tudi tematske večere, srečanja glasbenikov in podobno.

Restavracija v prvem nadstropju naj bi bila lokal nočne tipa z boljšo ponudbo, z izbrano hrano. Tu naj bi se odvijali tudi razni literatni večeri, vedno pa bi bila prisotna tudi nevsiljiva glasba.

Zasebna turistična agencija in trgovina s spominki v pritličju naj bi dopolnjevali ponudbo restavracije. Tu naj bi bili naprodaj unikati, umetniško oblikovani spominki Trži-

ča in vse Gorenjske, agencija pa naj bi med drugim skrbela tudi za obisk Tržiča. Ko bi uredbne prve faze dala prve dobre rezultate, bi se lotili tudi obnove hotelskih sob, dve bi preuredili celo v apartmaje.

Takšna je ponudba. Ne sliši

se slabo. Vendar pa je tu še vrsta vprašanj. Bosta oba zasebnika imela dovolj lastnih sredstev, da se bosta lotila tako velikega zalogaja, kot je hotel Pošta? Računata seveda tudi na pomoč občine, ugodnejše bančne kredite in podobno. Občina je pripravljena pomagati pri obnovi fasade, ki spada v revitalizacijo mesta in vso možno pomoč bodo nudili tudi pri pridobivanju odgovarjajočih stanovanj 13 stanovančev, ki so zdaj nastanjeni v hotelskih sobah. Pametno se bo treba dogovoriti tudi glede števila najemniških let, kajti noben zasebnik ne bo hotel v tak investicijski strošek le za nekaj let, temveč vsaj za 15, 20 let. Prav bi bilo, da bi se pametno dogovorili, saj je zadnji čas, da hotel Pošta postane nova tržiška gostinska in turistična pridobitev. Takšen, kot je zdaj, je v Tržiču bolj v sramoto, kot v ponos.

D. Dolenc

Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo

Starši in strokovnjaki z roko v roki za invalidne otroke

Kranj, 10. februarja - Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo združuje okoli 600 ljudi, prek 150 je invalidnih otrok s to diagnozo, preostali pa njihovi starši, kajti z invalidnostjo se spremeni življenje vse družine, in vrsta nepogrešljivih strokovnjakov. Društvo sicer ni nadomestilo za zdravstvene ustanove, ki skrbijo za otroke te vrste invalidnosti, toda starši enoglasno pritrdjujejo, da je enako potrebno.

Starši v druženju in medsebojnih pogovorih rešijo marsikatero težavo, ki bi bila za same nepremagljiva. Organizirani svojim nemočnim otrokom tudi laže izborijo pravice, ki jih sami na poti skozi birokratske mline najbrž ne bi mogli. Društvo pa mimo tega opravlja še vrsto nalog, ki jih poklicne ustanove ne - od športa za otroke s cerebralno paralizo, letovanja, izobraževanja staršev, organiziranja varstva, iskanje zaposlitve... Na petkovem občnem zboru društva so starši menili, da svoje organizacije ne bi mogli

pogrešati, z delom in rezultati pa to dokazujejo tudi tistim dvomljivcem, ki zabavljajo zoper številna društva in preveliko razparceliranost po dialektih. Pod streho kakega drugega društva s podobno vsebino najbrž za svoje otroke ne bi mogli storiti toliko kot so, pa tudi za svoje znanje, kako vzgajati takšnega otroka in se boriti z njegovo invalidnostjo najbrž ne. Kje drugje bi otrokom s cerebralno paralizo lahko nudili računalniški tečaj, šolo smučanja, letovanje, stalno telovadbo, šolo plavanja... Pred kratkim so v dru-

štvu ustanovili tudi posebno mladinsko skupino, v kateri so odraščajoči invalidi s cerebralno paralizo, ki predstavljajo prihodnost društva in zagotovilo, da se bodo znali samostojno potegovati za svoje pravice in da bodo sami obvladovali svojo prihodnost.

»Veliko smo naredili, vendar so želje še večje,« je dejal dosedanjí predsednik društva Jože Primožič. »Ena od teh je preureditev starejše hiše v starem delu Kranja za potrebe dnevnega varstva otrok s cerebralno paralizo. Ni pa nam uspela, vendar bi nam morala, akcija za posodobitev delavnice pod posebnimi pogoji, ne glede kakšne in kje bodo. Tudi ustanovitev podjetja za zaposlovanje oseb s cerebralno paralizo je še oddaljena. Ne ogrevamo se sicer, da bi takšne invalide združeno delo iz-

ločalo, vendar je dejstvo, da jim vse bolj odreka delo. Ponokod na tujem imajo večje zaposlitvene možnosti celo mnogo težji invalidi. Mikajo nas tudi bivalne skupnosti, izkušnja nekaterih Zahodno evropskih držav, ki smo si jih tudi že imeli priložnost ogledati.«

Društvo, v katerem so najbolj zagreti starši, saj to aktivnost pojmujejo kot del starševskih dolžnosti do prizadetega otroka, bi brez strokovnjakov težko doseglo toliko kot je. Na petkovem zboru so se zato rešili skleniti oddolžiti trem zaslužnim sodelavkam, ortopedinji dr. Tatjani Veličkovič, fizioterapevtki Mariji Bogataj in pedagoginji Miheli Zupan. Tokrat so predali tudi predsedniško dolžnost, in sicer Branetu Skubicu.

D. Z. Žlebir

MERKUR

V FEBRUARJU
IZKORISTITE MOŽNOST
UGODNEGA NAKUPA
NEKATERIH VRST BLAGA
V SKUPNI VREDNOSTI
NAD 500.000 DIN

15 % POPUST

ob gotovinskem plačilu

plačilo v

5 OBROKIH

brez obresti

PLAČILO S ČEKI

v 5-mesečnem zaporedju

V PRODAJALNAH

MERKUR KRANJ

ALPETOUR

64220 Škofja Loka

SOZD Škofja Loka razpisuje na podlagi sklepa DO ZA OBNAVLJANJE AVTOPLASČEV - PROTEKTOR ŠKOFJA LOKA prosta dela in naloge

DIREKTORJA KOMERCIALNE

Poleg pogojev, predpisanih v 487. čl. ZZD, in pogojev iz družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- VII. st. (visoka) strokovne izobrazbe ekonomske ali tehnične smeri - elektro oz. strojno področje,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- aktivno znanje tujega jezika

Za opravljanje del in nalog bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega kandidiranja.

Pisne ponudbe z opisom o dosedanjih delovnih izkušnjah in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati dostavijo v 8 dneh po objavi na naslov: SOZD Alpetour Škofja Loka, Titov trg 4 b - kadrovske sektor. Delavski svet se bo odločil v 30 dneh po končanem zbiranju prijav. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

DO ASTRA ENGINEERING KRANJ
64000 Kranj, Šuceva 23

Iščemo urejene poslovne prostore od 100 - 150 m².
Informacije tel.: 22-423

Pred letošnjimi zimskimi igrami Alpe-Jadran

Prijavljenih nad 600 iz dvanajstih dežel

Jesenice, 17. februarja — Le še malo snežnih padavin je potrebnih in letošnje zimske igre mladih Alpe-Jadran se lahko začnejo. To so bile besede predsednika IS Jesenice Tomaža Keršmanca na seji izvršnega odbora organizacijskega komiteja, ki mu predseduje predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj. Dela za te zimske igre gredo po načrtu. Doslej se je prijavilo še šeststo-šestnajst tekmovalcev iz dvanajstih dežel Alpe-Jadran. To bo nova manifestacija mladih in zbliževanje športnih in družbenopolitičnih organov ter kultur narodov v okviru Alpe-Jadrana.

Te igre bodo od 11. do 13. marca. Na Jesenicah bo hokej, na smučišču v Kranjski gori bodo tekmovali v veleslalomu in slalomu, v Planici pa tekli v tekaški smučini in skakali na srednji skakalnici. Proge v Tamarju in skakalnica v Planici so že nared. Le v Podkorenu jim sneg dela težave. Primanjkuje vode in previsoke temperature onemogočajo izdelavo umetnega snega na smučišču v Podkorenu. Če do začetka iger ne bo snežnih padavin, potem bodo slalom in veleslalom organizirali v Podkloštru na Koroškem.

Na seji so ugotovili, da ostale priprave potekajo po programu. Posamezne komisije so že izdelale podroben razpored dela. V okviru iger pa pripravljajo tudi pester programe spremljajočih prireditev v Kranjski gori.

D. Humer

Bloški smučar izziv za dve publikaciji

Ljubljana, 14. februarja — Ob 300. obletnici zapisa Janeza Vajkarta Valvazorja o bloškem smučarju se je občina Cerknica odločila, da obleži obletnico z vrsto prireditev, med njimi tudi z bloškimi teki. Kljub temu da ni snega, prireditelji še vedno upajo, da tekovanje bo. Ljubljanska filozofska fakulteta pa pripravlja novembra mednarodni simpozij na gradu Snežnik z naslovom »Tako globokih korenin ni moč uničiti.«

Prav 300. obletnica je bila vzrok izida dveh publikacij o zgodovini bloškega smučarja. Prva »1689 Bloke 1989« je knjižica Janeza Praprotnika, druga knjiga, ki jo je napisala založba Kmečki glas, pa je delo Svetozarja Gučka z naslovom »Slovenija, zibelka smučanja v srednji Evropi«. Obe knjigi sta že v prodaji. Prva stane 30.000 dinarjev in jo lahko naročite na KS Cerknica, knjiga Svetozarja Gučka pa stane 40.000 dinarjev in jo lahko naročite na Kmečkem glasu v Ljubljani.

● **Janez Praprotnik je v uvodu zapisal:** »To je pripoved o ljudeh, ki so se na večni poti za kruhom nekoč ustavili na tej negostoljubni planoti. Kdo ve, s katere smeri so prišli na to notranjsko streho, na ta slovenski Tibet, okrožen z obliimi holmi, zaradi katerih so jo prvotno poimenovali Obloke. Svoja selišča so si postavili v najbolj skrita zakotja v zavetje hribov in na pobočja vzpetin, pod gozdove, da so le-ti polomili moč vetrov, preden so mogli do hiš. Postavili so jih na svet, ki ga je manj škoda, na najbolj pusta tla, koder iz njih štrlijo skale — dobro zemljo v ravnini in gladka področja so pustili za njive, za travnike in senožitelje.«

● **Svetozar Guček »Slovenija zibelka smučanja v srednji Evropi«:** »15. aprila praznujemo tristoletno obletnico izida znamenitega dela našega rojaka, Janeza Vajkarta Valvazorja, Slava Vojvodine Kranjske.

1 V zvezi z našo raziskavo je seveda še posebno pozornosti vreden Valvazorjev zapis bloškega smučanja. Bloško smučanje, ta samonikli pojav gibanja na smučeh v visokem snegu, je pritegnil pozornost znamenitega zgodovinarja J. V. Valvazorja, da ga je opisal, in sicer kot prvi.«

D. Humer

Namizni tenis

Polona Frelih med zmagovalci

Beograd, 19. februarja — V Beogradu je bilo državno člansko namiznoteniško prvenstvo. Na njem je igralo tudi 15 igralcev iz Slovenije, ki niso imeli pretirano velikega uspeha. Edino zmago sta za Slovenijo priigrali v ženskih parih Vesna Ojstršek (Kemičar) in Polona Frelih (Kovina Olimpija), ki sta v finalu premagali Fazličevo in Šikoranjevo. Po prvenstvu so bili izbrani igralci za nastop na svetovnem prvenstvu v Dortmundu. Zaradi finančnih težav potujejo le štirje igralci in tri igralke. Med izbranci ni Kranjčanke Polone Frelih, kar je za njeno napredovanje kot ene najbolj avtentičnih jugoslovanskih igralč škoda.

Tržiški smučarski klub

Gradbeni zagon

Tržič, 14. februarja — Na rednem občnem zboru so se zbrali člani Smučarskega kluba Tržič in ocenili delo v preteklem dveletnem obdobju. Predsednik SK Tržič Dušan Koren je v uvodnem razmišljanju poudaril, da je bilo zadnje dveletno obdobje namenjeno kadrovske krepitvi kluba in da so v tem povsem uspeli. Zaposlili so tri nove trenerje, dva za alpsko smučanje in enega za smučarske skoke, ter pridobili klubi ob dobrih in obetavnih domačih tekmovalcih še dve vrhunski mladi tekmovalki Majo Škerjanec in Mojco Suhadolc. Vse to jim je uspelo speljati skupaj s pridobivanjem pokroviteljev, kjer najbolj izstopa Peko, s katerim so lani podpisali štiriletno pogodbo in s tem storili velik korak v povezavi z gospodarstvom v tržiški občini.

Ob tem velja omeniti še veliko investicijsko aktivnost kluba. H koncu gre gradnja skakalnice poligona v Sebenjah, kjer bosta zrasli dve novi skakalnici in bodo skupaj štiri, od 15 do 55 metrske, kar bo omogočalo, ker bodo prekriti s plastično snovjo, celoletno vadbo vseh skakalcev. Druga pomembna investicija se je že začela v Grahovšah, kjer naj bi zrasel nov poligon za alpsko smučanje. Zdaj so izdelani izvedbeni načrti.

Vse omenjeno je seveda tudi plod zavzetega dela staršev posameznih tekmovalcev in prijateljev kluba ter pomoči v denarju posameznikov in organizacij. Veliko so člani kluba zaslužili sami s prevozi, akcijami, prireditvami in podobnim.

V zadnjem obdobju se je ob dobri organizaciji dela v klubu, ustrezni strokovnosti in dokaj ugodnih denarnih razmerah v občini tudi povečalo zanimanje za alpsko smučanje in smučarske skoke, kar kaže porast števila mladih tekmovalcev v klubu.

V klubu imajo izreden rod mladih smučarjev skakalcev ter kopico alpskih smučarjev, ki so že uvrščeni v posamezne perspektivne selekcije ali celo reprezentančne vrste. Takih tekmovalcev si v klubu še želijo in storili bodo vse, da bi jim omogočili kar najboljše pogoje za treniranje in napredovanje. Ob tem pa v Smučarskem klubu želijo postaviti na noge tudi sekcijo za smučarski tek, tako da bi bila dejavnost tega vzornega kolektiva popolna.

Na volitvah so z aplavzom podprli dosedanjega predsednika Dušana Korena, ki bo tako to funkcijo opravljal tudi prihodnji dve leti.

J. Kikel

ureja JOŽE KOŠNJEK

Bodo rokometiške Dupelj oziroma Kranja, presenečenje II. zvezne rokometne lige, izstopile iz tekmovanja

Nemoč in obup igralcev in klubskega vodstva

Kranj, 17. februarja — Že potovanje na zadnjo tekmo v Koprivnico je viselo v zraku, ker je že nakaj časa vsaka tekma, vsako gostovanje, dodatni minus v blagajni Rokometnega kluba Kranj, za katerega sedaj tudi ciganka ne ve, kdo ga bo pokrila. Kranjčanke so v Koprivnico vseeno odpotovale, opravile potovanje v razmajanem kombiju v čim krajšem času, za prehrano vzele s seboj sendviče. Nenadna odpoved ne bi bila športna, vrgla bi slabo luč na klub, Kranj in tako opevani kranjski šport.

Zato je že skoraj neverjetno, da trener in igralke še vztrajajo, želijo igrati in se dokazati. Trener opravlja svoje delo ob skromnem honorarju in je zanesljivo najslabše plačani trener v drugi zvezni rokometni ligi, pred njim pa je zanesljivo še kdo iz nižjih republiških lig. Polovico plače si mora zaslužiti na osnovni šoli Franceta Prešerna v Kranju, polovico mu daje Zveza telesnokulturnih organizacij kranjske občine, vendar mora zato skrbeti za vse mlajše ženske selekcije v okviru Rokometnega kluba Kranj, ki je osrednji kranjski klub (!) za področje ženskega rokometna in ne dupljanski, čeprav je večina članov uprave iz Dupelj. Verjetno komu to celo ustreza, kot izgovor seveda, čeprav gre za panogo, ki je v občini med tistimi v najvišjem rangi tekmovalnega športa, in občinskega, ne pa lokalnega pomena. Igralke trenirajo in igrajo, čeprav se zavedajo neenakega položaja s tekmečji v ligi in v enako kakovostnih panogah v občini. Na čim več gostovanj odhajajo s kombijem, prenočevanja so redka, malice jemljejo s seboj, pogosto morajo za tekme med tednom koristiti svoje dopuste, o kakršnemkoli denarnem nadomestilu pa se jim še sanja ne. Ob vsej tej bedi pa so bile prav te igralke s tem trenerjem dvakrat zapored republiške rometne prvakine, v II. zvezni ligi pa delijo 3. do 4. mesto z realnimi možnostmi za končno drugo mesto, kar ob kakršnikoli napovedani reorganizaciji tekmovalnega zagotavlja sodelovanje v drugi ali morebitni medrepubliški ligi, ali razširjeni prvi zvezni ligi. Kranjčanke so najprijet-

nejše presenečenje lige in je njihovo igranje v drugi ligi največji uspeh gorenjskega (in kranjskega) ženskega rokometna nasploh. Predvračanke so se pred leti, v najboljših časih, pretolke do medrepubliške lige.

Ob odmevnih rezultatih pa v klubu vlada beda, igralke in klubski delavci pa se ne morejo znebiti vtisa, da jih kranjska telesnokulturna politika ne jemlje njihovi kakovosti primerno. Na zadnji športno zabavni prireditvi na Laborah so na primer predstavniki Rokometnega kluba Kranj zaman čakali, da bi bil njihov klub vsaj omenjen, da bi vsaj par od številnih priznanj prišlo v roke prizadevnih in uspešnih rokometiške. Rokometni klub Kranj je bil v glasovanju za najboljšo gorenjsko ekipo v letu 1988 uvrščen na šesto mesto in pred njimi so bili iz kranjske občine samo skakalci Iskre Delte Triglava, Gradišarjeva in Zontarjeva pa sta bila omenjeni tudi v anketi za izbor najboljših gorenjskih športnikov. Ni dvoma, da kdo od dobitnikov priznanja ni zaslužil, je pa dvom, če so ocene tekmovalnih dosežkov vedno realne in objektivno izvedene.

Prihodnji teden bomo o našem položaju obvestili vse telesnokulturne in družbene dejavnike v kranjski občini, je v petek povedal predsednik Rokometnega kluba Kranj Peter Gradišar. Ta članek je napisan na osnovi razgovora z njim. Želimo kolikor toliko trajno finančno rešitev za naš klub ali pa bomo nazadovali. To bi bila škoda za kranjski in gorenjski rokomet, kjer obetajo mlajše selekcije. Če klub nima moštva v višjem rangi tekmovanja, pri mlajših ni

motivacije. Boljše igralke bi odšle in leta trdega dela bi bila potrebna za ponoven vzpon. V klubu jim je jasno, da noben klub ne more z družbenimi sredstvi pokrivati vse dejavnosti in mora dodatna sredstva zbrati sam, vendar se v razmerah, ko dobi klub za vso dejavnost od ZTKO Kranj le 30 odstotkov potrebnih sredstev, tudi čarovnik ne bi znašel. Organizacija veselih in prosjačenj ne moreta zapolniti vrzeli. Velenjčanke, ki prav tako igrajo v drugi ligi, so lani na primer imele osemkrat več denarja, pa so razmišljale o izstopu iz lige zaradi financ. RK Kranj dobi mesečno 1.110.000 dinarjev, kar pokrije 60 odstotkov stroškov uporabe dvorane na Planini in honorarja za trenerja. Mogoče bo kdo vprašal, zakaj rokometiške nimajo sponzorja kot večina kranjskih klubov. Tri, štiri leta nazaj, ko so se v Kranju o tem dogovarjali, so bila dekleta v drugi ligi in nihče ni videl v drugorazrednem tekmovanju reklamnega učinka. Danes so sponzorji v bistvu razprodani. RK Kranj se dogovarja s Slovenijalesom, vendar gredo takšna

dogovarjanja počasi. V klubu tudi javno povedo, da so pri iskanju pokrovitelja preveč osamljeni, brez učinkovite podpore telesnokulturnega vrha občine. Trajna rešitev je ustrezno vrednotenje uspehov ženskega rokometna v kranjski telesnokulturni zgradbi in sponzorstvo, oboje v vsoti, nujni za osnovno dejavnost, kar pa ne izključuje še dodatnih aktivnosti klubske uprave. Teh so v RK Kranj že dodobra vajeni.

Kako bomo rešili potapljačo barko, ne napovedujemo. Upajmo, da jo bomo. Ob tem pa se mi ponovno vsiljuje vprašanje, ki ga pogosto slišim tudi od predstavnikov nekaterih, v glavnem uspešnih klubov. Mar nimamo v občini preveč športnih panog, ki jih tekmovalno negujemo in plačujemo, to pa privede do tega, da nihče ne dobi dovolj. Mar ne bi kazalo razmisliti in oceniti, katerim športom dati prednost, kateri imajo celovite možnosti in pogoje za razvoj, tako glede zanimanja, uspehov, objektov, strokovnih kadrov.

J. Košnjek

V Naklem šahovski klub

Naklo, 20. februarja — Na Gorenjskem deluje 12 šahovskih organizacij, od tega so v kranjski občini štiri. Peti klub bo v Naklem, katerega ustanovni občni zbor bo jutri (sreda), 22. februarja ob 19. uri v Domu Kokrškega bataljona v Naklem. Nanj so vabljeni vsi ljubitelji šaha iz Nakala, pa tudi iz sosednjih vasi in krajevnih skupnosti Duplje, Podbrezje, Kokrica itd.

D. P.

Košarka

Kranjčanke zmagale doma

Kranj, 19. februarja — V I. B zvezni košarkarski ligi so košarkarice Kranja doma igrale s Krajino. V dvorani na Planini so zmagale z 72 : 66. Igra Kranjčank je bila borbena in posledica je bila dragocena zmaga nad izkušenejšimi in starejšimi gostji. Koše za Kranj so dosegle Šošarič 23 (bila je najuspešnejša strelka), Merlak 12, Podrekar 8, Rakovec 6, Gartner 6, Čufer 7, Horvat 6 in Hodžaj 4. V ligi vodi Jugoplastika s 36 točkami, Kranjčanke pa so predzadnje z 21 točkami.

Nadaljevalo se je tekmovanje v republiških košarkarskih ligah. V moški ligi je bila tekma med Ilirijo in Triglavom prelozena. V ženski ligi pa je bilo prav tako preloženo srečanje med Odejo in Iskro Delta Ježico. Tekma bo v četrtek. Jeseničanke in Žirovke pa so zmagale.

Jeseničanke so v gosteh premagale Induplati Mengeš z 80 : 77. Koše za Jeseničanke so dosegle Rozman 8, Zrnič 22, Šmitran 11, Stražisar 7, Krznarič 18, Ulčar 10 in Hallagič 4.

Kladivar pa je doma premagal Comet z 90 : 63. Koše za Kladivar so dosegle Bogataj 14, J. Jereb 9, J. Žakelj 5, V. Jereb 10, Govekar 16, Poljanšek 14 in V. Žakelj 2.

Hokej na ledu

Je za Jesenice konec upanja

Jesenice, 17. februarja — Nadaljevalo se je tekmovanje v končni državne prvenstva v hokeju na ledu. Na Jesenicah je bila druga finalna tekma med Jesenicami in Medveščak Gortanom. Večina je po obetavnih igri državnih prvakov v Zagrebu pričakovala njihovo zmago doma na Jesenicah, kar bi pomenilo izenačitev rezultata. Jeseničani pa očitno niso bili kos bremenu in Medveščak je vknjižil dve zmagi in vodi z 2 : 0. Do državnega naslova mu manjka še ena zmaga. Jutri bo v Zagrebu tretja tekma in Zagrebčani napovedujejo zmago ter prvič v zgodovini kluba osvojitev državnega naslova. V petkovi tekmi je Medveščak Gortan premagal Jesenice s 5 : 3. Zadetke za Jesenice so dosegli Smolej, Horvat in Tišler. Jeseničani obljubljajo, da ne bodo poceni prodali svoje kože in da tudi v Zagrebu danes ne nameravajo vreči puške v koruzo.

V boju za tretje mesto pa je Partizan premagal Kompas Olimpijo s 7 : 6, kar kaže, da bo boj za 3. mesto napet.

V medrepubliški ligi je Slavija premagala Triglav z 11 : 5, tekma med Bledom in Jesenicami II pa bo jutri. Triglav je s 5 : 0 izgubil po odločitvi HZJ tekmo z Ino. V ligi vodijo Jesenice II, Bled je 4., Triglav pa predzadnji.

In še razveseljiva vest. Mladinci Jesenic so državni prvaki, v finalu so premagali Olimpijo z 9 : 4.

Rokomet

Poraz Kranjčank

Kranj, 19. februarja — V II. zvezni rokometni ligi za ženske so rokometiške Kranja gostovale pri Podravki v Koprivnici in zgubile z 26 : 21. Kranjčanke so pete z 19 točkami.

J. Košnjek

Gorenjsko strelsko tekmovanje

Najboljši na republiško tekmovanje

Kranj, 12. februarja — V Kranju je bilo gorenjsko regijsko tekmovanje v streljanju s serijsko zračno puško, na katerem je sodelovalo 116 strelcev iz vseh gorenjskih strelskih družin. Le ti so dobili pravico nastopa na regijskem tekmovanju na predhodnih občinskih tekmah. Najboljša moštva in posamezniki pa bodo tekmovali na republiškem tekmovanju. Članice in člani bodo tekmovali v Izoli, mladinke, mladinci, pionirke in pionirji pa v Kranju. Z Gorenjske bo na republiških tekmovanjih sodelovalo 14 ekip in 55 posameznikov, kar zagotavlja dobro in kakovostno udeležbo.

REZULTATI: člani ekipno: 1. SD Kranj 1099, 2. Škofja Loka 1089, 3. Predoselj 1079; posamezno: 1. Jure Frelih (Kranj) 372, 2. Janez Dolenc (Škofja Loka) 372, 3. Andrej Kne (Kranj) 369 itd.; članice ekipno: 1. Bratstvo Edinstvo Kranj 1076, 2. SD Kranj 1056, 3. Brata Kavčič Škofja Loka 1035; posamezno: 1. Darinka Smrtnik (BE Kranj) 364, 2. Lidija Vodopivec (BE Kranj) 359, 3. Jelka Bauman (SD Kranj) 356 itd.; mladinci ekipno: 1. SD Kranj 1068, 2. Triglav Javornik 955; posamezno: 1. Boštjan Jalen (Kranj) 362, 2. Uroš Korošec (Mošnje) 355, 3. Matej Malovrh (Kranj) 354; mladinke ekipno: 1. Stane Žagar Podnart, 2. SD Kranj, 3. Triglav Javornik; posamezno: 1. Romana Bešter 356, 2. Darja Bešter 350 (obe Podnart), 3. Monika Gašperič (Kranj) itd.; pionirji ekipno: 1. SD Kranj 509, 2. Janez Mrak Mojstrana 507, 3. Franc Mrak Predoselj 482; posamezno: 1. Matjaž Mrak (Mojstrana) 178, 2. Jože Pišek 176, 3. Urban Vitez (oba Kranj) 169; pionirke ekipno: 1. Partizan Julek Radovljica 499, 2. Stane Žagar Podnart 475, 3. SD Kranj 473; posamezno: 1. Nataša Šolar (Radovljica) 171, 2. Alenka Kovar (Radovljica) 169, 3. Darinka Žarn (Kranj) 167.

J. Sitar

Judo

Smola Triglava

Kranj, 19. februarja — V slovenski judo ligi so odigrali že štiri kola. Do konca bo še eno, ki ga bodo odigrali v soboto, 25. februarja. Zmagovalec lige, to bo zanesljivo Železničar iz Maribora, ki ima kolo pred koncem že štiri točke prednosti, bo novi član zvezne lige. V realni igri za prvaka so bili tudi judoisti kranjskega Triglava, ki so bili lani v republiški ligi drugi in se jim je že nasmihala možnost, da bi zaigrali v prvi ligi. Ker lani ta možnost ni bila mogoča, so to resno načrtovali letos, vendar so v zadnjih kolih ostali brez dveh standardnih judoistov (obveznosti, bolezni) in tako je šla tokrat priložnost po zlu, kar pa seveda Kranjčanom ne sme vzeti volje pri uresničevanju obetavnih načrtov. Triglav je sedaj osmi. V ligi bo ostal in zato boja zni pred izpadom ni.

V 3. kolu je Triglav gostoval na turnirju v Ljubljani skupaj s Šiško in Gorišnico iz Ptuja. Kranjčani so Šiško premagali z 8 : 6, Gorišnica pa jih je porazila z 11 : 3. V 4. kolu so Kranjčani gostovali v Mariboru in se srečali ali z vodilnim Železničarjem in drugo ekipo Impola iz Slovenske Bistrice. Oba dvoboja so zgubili: Železničarjem tesno 8 : 6, z Impolom II pa z 9 : 5.

J. K.

Loc pred Škrjancem

Tržič, 3. februarja — Tržiški Šahovski klub je organiziral februarski klubski hitropotezni turnir. Sodelovalo je 18 tržiških šahistov. S 16 točkami je zmagal Andrej Loc, Franc Škrjanc na drugem mestu pa je zbral 13 točk. Sledijo Matej Keršič 12, Pavel Loc 11,5, Rabič 11, Jože Loc 10,5, itd.

Kdo v družini nosi hlače

»Jaz pa hlače bom nosila, gospodar bom čez mošnjo...« je že v sredini prejšnjega stoletja napovedala košata Kranjica v Prešernovi železni cesti. Čeravno so ljudi prejšnje čase vzgajali k takšnim odnosom, v katerih je bil moški glava družine, so mnoge ženske vedele,

kako je treba doseči oblast v družini. Dandanašnji smo formalno enakopravni, ženske lahko nosijo hlače dobesedno in v prenesenem pomenu. Kakšno je »razmerje sil« v družinah, smo povprašali tudi naše sobesednike.

Martina Gabrič: »Sama imam v tem pogledu še premalo izkušenj, da bi lahko sodila, a občutek imam, da sta pri nas spola kar enakopravna. Tudi moja starša sta si to uredila v enakopravnem duhu. Povsod pa najbrž ni tako. Ko bom sklepala zakon, si bom tudi jaz prizadevala, da bom s partnerjem ena-

Ladislav Sotelšek: »Kdo nosi hlače v družini? Odgovor je na dlani: številka 1. To pa je ona. Saj nas ženske že tako ali tako v vsem vodite. Naj je moškemu prav ali ne, temu se je treba prilagoditi. Ali mislim resno? No, saj sami pravite, da je to šaljiva anketa.«

Jože Lužar: »Kaj pa vem, kdo nosi hlače... Ponavadi jih moški. Včasih so nas vzgajali, da je mož glava družine. Rekli pa so tudi, da ženska podpira tri hišne vogale. Ta dva izreka se malce tepeta med seboj, resnica je najbrž nekje vmes. V praksi je tako, da so bremena sorazmerno enako porazdeljena na oba. To velja tudi za naju z ženo.«

Tahir Tahiri: »Mislim, da so ženske v družbi enakopravne, kako je s tem v družini, pa nimam še nobenih lastnih izkušenj. Nisem poročen. Ko pa bom, mislim, da bom jaz odločal o stvarih.«

Milica Djerić: »Mislim, da večje breme v življenju sloni na ženski. O tem, kdo naj bo glava v družini, pa težko sodim. Živim namreč sama. Imam pa dve hčerki, ki sta poročeni, in pri njima vidim, da pravzaprav ni nobena velika prednost, če ima ženska moža.«

Liljana Milosavljevič: »O tem, kdo nosi hlače, še nisem resno premišljevala. Ženska, zlasti če je mati, nosi večje breme kot moški. Midva z možem sva si življenje uredila tako, da si tudi vzgojo in hišne dolžnosti razdeliva. Tako je po sili razmer, ker je mož v službi popoldne, jaz pa v dveh izmenah, pa morava hočes - nočeš oba poprijeti.«

ČVEK

Darilo za jublanta

Najstarejši prebivalec Švice, ki je pred nekaj dnevi dopolnil 105 let, je dobil od države, znane po varčnosti, pozornosti vredno darilo: oprostitev davka za vse prihodnje leto.

Gottfried Spichiger je bivši mizar, upokojil se je pri 81 letih, rojstni dan pa je slavil v družbi svojih sedmih otrok (starih med 62 in 77 let) ter mnogoštevilnih vnukov in pravnukov.

Civilizacija papirja

Živimo v prepričanju, da smo ob koncu 20. stoletja postali elektronska civilizacija. A naj-novejše raziskave so pokazale, da smo še daleč od tega, da bi se odpovedali papirju in se posvetili izključno le računalnikom. V tisoč največjih ameriških firmah so ugotovili, da papir dominira celo v 79 odstotkih vseh poslov, 15 odstotkov poslovanja se opravlja s telefonom ali z direktnim pogovorom - in samo šest odstotkov poslovnih transakcij gre preko sodobnih elektronskih medijev.

Prestolonaslednica nima pravice do štrajka

Po švedski ustavi člani kraljeve družine nimajo pravice do aktivne udeležbe v politiki. Tako je prestolonaslednica, prva hči švedskega kralja Karla Gustava, princesa Viktorija, morala odkloniti udeležbo v stavki, ki so jo organizirali njeni šolski tovariši. Ob kleščanju državnega proračuna se je namreč na tarči znašlo tudi šolstvo: odločili so, da je treba ukiniti brezplačne učbenike in brezplačen obrok v šoli. To je razjezilo učence, ki so zapustili pouk in demonstrirali proti taki vladni odločitvi. Princesa Viktorija je morala ostati v šoli, a v znak solidarnosti je zapustila učilnico in predsedala demonstracij v šolski kantini.

Pet milijonov za Reaganove spomine

Znana izdajateljska hiša Simon in Schuster je menda plačala pet milijonov dolarjev Ronaldu Reaganu za objavo njegovih spominov in govorov. Prva knjiga, v kateri bi bili zbrani govori bivšega ameriškega predsednika, naj bi bila tiskana leta 1990, spomini pa leto dni kasneje. Urednik knjig bo glavni in odgovorni urednik hiše Michael Korda. Reagan je izjavil, da bo spomine pisal sam in da ne bo angažiral tako imenovanega »duha« profesionalca, čigar ime ostane neznan, da bi to opravil v njegovem imenu.

Zanimiv je podatek, da je Korda tudi urednik knjige, neavtorizirane biografije bivše prve dame Nancy, ki jo je napisala Kitty Kelley, čeprav je prva dama nasprotovala.

ZABAVNA GLASBA

Skupina TEN vam zaigra..

Na radiu vrtijo že osem skladb skupine Ten iz Kranja, od tega so bile štiri uspešne v Pop delavnicah: **Ani** leta 1985, naslednje leto **Hvala ti**, predlani **Šminka**, lani pa **Resnica v vinu**. V studiu Metro v Ljubljani so v petih letih posneli še melodije **Brez mene** (Išči nove dni), **Zbogom mala, Filomena**, **Povej mi ti**. Njihova posebna melodija s prizvokom angloameriškega ritma ob pomoči synthesizerjev je prinesla svežino v zabavno glasbo. Melodijo komponira in aranžira vodja skupine Marjan Pangos. Priznava, da so mladi podvrženi vplivom zahodnjaške glasbe, zato se je glasbenikom treba ravnati po teh merilih, da zadovoljijo občinstvo.

Tudi letos bodo na Pop delavnico poslali svoj »štikle«. V oddaji so nastale spremembe in ne bo več glasovanja s kuponci, kar včasih ni bil pravi odraz kvalitete. Tenovci so se lani v oddajo uvrstili že po t.i. letošnjih merilih, saj jih je ocenjevala strokovna komisija, ki je ocenjevala kvaliteto. Eden od načrtov je tudi posneti nekaj skladb in pri ugodnem založniku izdati glasbeno kaseto. Imidž skupine se je s spremenjeno zasedbo še izboljšal, na sliki pa vam predstavljamo člane Tena: basist Marko Jagodic, pevka Marjana Čemažar, kitarist Vinko Benedik, bobnar Sandi Čemažar in klaviaturist in vodja skupine Marjan Pangos.

Januarja je skupina igrala v hotelu Jelovica na Bledu, poleti se predstavljala na veselicah. Igra za vse okuse, od popularne glasbe, do evergreenov in narodnozabavnih viž.

Drago Papler

Kaj je pisal Gorenjec leta 1900

Planinci so zborovali

V Lescah se je vršil občni zbor podružnice Slovenskega planinskega društva za radovljški okraj pri nič kaj mnogobrojni udeležbi. Žal, da se nekaterih občnih zborov tako zelo boje. Ker je bil neumorno delujoči predsednik, gospod Hugon Roblek, zadržan udeležiti se zborovanja, predsedoval je podpredsednik za hribolazstvo velezaslužni gospod župnik Jakob Aljaž. Iz tajnikovskega in blagajnikovega poročila je razvidno, da podružnica jako lepo napreduje. Do sedaj ima že štiri planinske kočice, izmed katerih se bodeta dve šele prihodnje leto izročili njihovemu namenu. Občni zbor se je posvetoval, kje naj se postavi zopet nova koča in katera pota naj se popravijo, oziroma zaznamujejo. Gospodu predsedniku in blagajniku je občni zbor izrekel svoje priznanje z ozirom na jako ugodno društveno gmotno stanje.

Miloš Likar

JEŽ

Francoščina ni kar tako

Kaj bi Tržičani dali za to, da bi dobili nazaj vlak! Pa ne zaradi vlaka samega, ampak zato, da bi nazaj dobili dobro staro Kolodvorsko ulico. Ko so ukinili vlak in se pobratili s francoskim mestom Ste Marie aux Mines, so glavno ulico mimo Peka in skozi Tržič poimenovali po pobratenem mestu. In zdaj si vsa ta leta že lomijo jezike. V posebej nerodnem položaju so na primer Pekovi komercialisti, ki morajo včasih po telefonu svojim strankam pripovedovati svoj naslov. Tastari Tržičani so problem tržiške glavne ulice po svoje rešili in zapleteno francosko ime izgovarjajo kar po svoje, »Sveta Marija u men«. Tamladi se pa trudijo naprej. Saj nimajo čisto nič proti Francozom, radi jih imajo, silno veselo je vedno, ko pridejo skupaj, ampak francoščina je pa vrag. Na zadnji seji občinske skupščine, ko so glasovali za poimenovanje ulic po Pristavi, so hitro primaknili še lonček za spremembo Ste Marie aux Mines. Toda, težko bo kaj narediti. Verjetno bo marsikatera mlada Tržičanka prej v meni, preden se bodo rešili svoje zapletene Marije.

PRIJAZEN NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

SILVA FRLIČ

Dve leti se že prijazno nasmiha iz Delovega kioska pri Vodovodnem stolpu v Kranju. Prodaja časopise, revije, cigarete in druge drobne predmete od vžigalnikov do otroških avtomobilčkov. Da ima svoje delo in ljudi rada, se vidi že od daleč. Vodovodni stolp je že starejše nasele, domačini se poznajo med seboj skoraj tako kot na vasi. Eni in isti prihajajo zjutraj h kiosku po Delo, po zavojček cigaret, nekateri tudi samo poklepetajo za minuto ali dve in gredo vedrejši naprej.

»Že po naravi sem bolj nasmejana,« se smeji Silva, ko jo vprašam, od kod njena prikrita prijaznost. »Potem je pa še tako; če že delaš z ljudmi, jim ne smeš kazati kislega obraza.«

Dela je ravno prav, ne preveč in ne premalo. Pozna pa se, da imajo ljudje vse bolj prazne žepce. Še bolj kot pri časopisih pa da prodaja pri revijah. In kaj kupci najraje berejo? Delo, Jano, Stop.

Strastnim kadilcem, ki imajo smolo, da kadijo cigarete, ki jih pogostejše manjka, denimo Lord, Silva rada ustreže. Ko cigarete pridejo, jim jih prihrani. Vsi dobri trgovci pač gledajo na stalne stranke. Silva Frlič je dobra trgovka.

H. Jelovčan

Cesar Akihito ni dobil povišice

Po uradni informaciji japonskega ministrstva za finance bo plača novega japonskega cesarja Akihita dva milijona dolarjev. Na ta prihodek cesarju ne bo treba plačati davka. Toda japonski tisk je odkril, da je novemu cesarju odmerjena enaka plača kot njegovemu očetu, nedavno preminulemu Hirohitsu. Očitno vlada sodi, da novi cesar ne »za-sluzi« večje plače.

L V Evropi je vedno več droge

Kokain je preplaval Evropo, zadržujejo vsi po vrsti. Ko pa je vest potrdil sam generalni sekretar Interpol, je postala stvar res verjetna. Samo lani so evropski cariniki zaplenili več kot pet ton kokaina, trikrat več kot lani, ob tem pa so napovedali za naslednje leto še bolj mračne. Ameriško tržišče je očitno postalo prezasičeno s heroinom in je tako mafija vrgla oči na Evropo, kjer lahko dobijo tudi do 60 milijonov dolarjev za kilogram droge, petkrat več kot v Združenih državah Amerike.

Male gorenjske vasi

Jazbine

Piše: D. Dolenc

Tik pred koncem je zagorelo

Prav te dni je minilo že 44 let odkar so gorele Jazbine. 10. februarja 1945 je prišla Pavla domov iz bolnišnice Franje. Tam so ji operirali slepič. Niso zdravili le ran, tudi take operacije so opravljali v tej naši edinstveni partizanski bolnišnici v skriti soteski Pasice v neposredni bližini Cerkna. Pavla je bila aktivistka, skojevka. Partizani so bili tu doma. Tone Demšar - Rovišarjev, ki je prvi iz Škofje Loke odšel v partizane, je bil doma tamle spodaj. On je mobiliziral vse te fante in može tod okrog za Poljansko vstajo. Pri Primožu, pri Pavli doma, so imeli zadnjo večerjo. Tu so bili prvi partizanski mitingi v tem koncu Poljanske doline. Pavla je bila v ilegali, a ko se je tisti dan vračala iz bolnice, da bi še doma malce okrevala, jo je nad Žetino videl nekdo, ki je javil belim v gorenjo vas. Naslednje jutro, 11.

februarja, navsezgodaj so pridrli beli in Nemci iz Gorenje vasi. Hoteli so Pavlo. Ker mama ni hotela nič vedeti in je trdila, da je Pavla padla, so ji vrgli v

Pred Primoževo hišo

obraz, naj ne laže, da je Pavlo še včeraj popoldne nekdo videl v Žetini... K sreči so napadali že od daleč, že od Kovnika sem, da je ušla. Tudi oče se je umaknil, doma pa je ostala mama s 4 otroki. Že vsa leta je hiša imela črno piko, zdaj so se znesli za vse. Zažgali so domačijo, veter pa je ogenj prenesel še na sosednji hiši, na Klemenovo in Omejevo. Po vojni so hiše pozidali, a nikdar se niso toliko opomogli, da bi polno zaživeli. Še danes nobena od hiš nima do konca urejene fasade in v steni Primoževa hleva lahko opaziš, da so za gradnjo uporabili prav vse, kar je bilo pri roki. Tudi pečnice stare peči so prišle prav za zid.

Ljudska pesnica Pavla

Ne vem, če je kakšna žena v Poljanski dolini tako poznana, kot prav Primoževa Pavla. Pavla Benedik je namreč tista ljudska pesnica, ki je napisala ono poznano pesem o padlem partizanu z naslovom »Ko v ranem jutru...« in ki so jo peli partizani po Gorenjski, Primorski, Dolenjski in po Beli krajini in kdo ve kje vse še. Ni minil miting, da bi ne bila na sporedu.

Julija 1943 je bil v Dolnji vasi

Pavla Benedik - Primoževa iz Jazbin, prva leta po vojni.

ranjen Zorko Kopač - Živko, komandir Poljanske čete, doma iz Žirov. Z zadnjimi močmi se je privlekel do mlina v Karlovcu, na Dolenji ravni. Slučaj je hotel, da so Nemci prišli mobilizirati domačega fanta. Živko je bil prepričan, da so prišli ponj, da je izdan, pa je skočil s hleva in

se pogal v breg. Tam so ga pokosili strelji, za njim pa so poglali še psa. Bil je zelo resen fant in izredno dober pevec, se spominja Pavla. Primoževa dekleta so mu šivala, prala, velikokrat se je oglašil. Pavli je bilo silno hudo zanj in ko jo je Vitko, sekretar Skoja zaprosil, naj o Živku kaj napiše, je spesnila pesem. Ko sta z očetom sušila seno spodaj pri Košancu, so ji kar vrel verzi na dan. Pesmi je naredela še melodijo, tisto, katero je Živko tako pogosto pel: Nate mislim, ko se dela zora...

Ko v ranem jutru

Ko v ranem jutru ptički sozapele, naznanjali so lep poletni dan, v mehkem senu nekdo rane celi, v borbi ranjen mladi partizan.

On mirno spi in sanja o svobodi, pred njim sto lepih, srečnih nad stoji, krog njega pa fašistov osem hodi, življenje mlado vzeti mu želi.

V smrtni sili partizan še uteče, grmeči strelji pa za njim gredo, in ob potoku, ki po strugi teče, on padel je za našo svobodo.

Ko sva midva se zadnjič poslovila, v slovo desnico svojo si mi dal, »Fašizmu smrt! tovarišica draga, nasvidenje nad zvezdami!« dejal.

»Tovariš Živko, narodu svobodo!« iz mojih ust iztrgal se je plaz, »Ko greš v borbo v daljino, tiho goro, ostani zdrav in ne pozabi nas.« A danes tebe črna zemlja krije, v grobu veneš ti slovenski cvet, sovražniku pa zadnja ura bije, tovariš tvoj bo osvobodil svet!

Pesem je bila prvič zapeta 14. avgusta 1943. Pavla in njene tri sestre so jo zapele. Ko so jo potem natisnili v eni od partizanskih tiskarn, je pisalo, da jo je napisalo »dekletje z Grička«. Griček se je namreč imenoval aktiv mladink z Malenskega vrha.

Pesem je živa še danes. Dolgo so jo peli kot ponarodelo pesem, šele ko se je nekoč Pavla le oglašila dirigentu Gobcu, da je ona avtorica, ob njej navajajo njeno ime. Njena pesem je bila tudi prva, ki jo je bilo s televizijskega ekrana slišati ob Titovi smrti.

ureja DARINKA SEDEJ

GRADIS
TOZD LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT
64220 ŠKOFJA LOKA

GIP GRADIS LJUBLJANA TOZD Lesno ind. obrat Škofja Loka razpisuje po sklepu delavskega sveta in v skladu z določili statuta TOZD dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA TOZD za štiriletni mandat

Kandidati za razpisana dela in naloge morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, samoupravnimi in družbenimi dogovori, izpolnjevati še naslednje:

- visoka izobrazba gradbene, lesarske ali ekonomske smeri
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah
- znanje enega svetovnega jezika.

Kandidate vabimo, da pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: GRADIS TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva c. 56 z oznako »za razpis«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem postopku.

TOVARNA OBUTVE
PEKO TRŽIČ
Ste Marie aux Mines 5
64290 TRŽIČ

Delovna skupnost skupnih služb Tovarne obutve Peko Tržič razpisuje na osnovi sklepa delavskega sveta DSSS dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODENJE RAZISKOVALNE ENOTE

Pogoji za sprejem:

- diplomant visoke šole - specialist kemije, usnjarsko predelovalne tehnologije, strojništva, elektrotehnike in 3 leta delovnega znanja na opravljanju razvojno raziskovalnega dela
- aktivno znanje dveh svetovnih jezikov
- izpit iz projektiranja.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Tovarna obutve Peko Tržič, Ste Marie aux Mines 5.

O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po zaključku prijavnega roka. Izbrani kandidat bo združil delo za štiriletni mandat.

TOVARNA KLOBUKOV ŠEŠIR p.o.
64220 ŠKOFJA LOKA

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1. STROJNEGA ALI ELEKTRO INŽENIRJA	1 delavec
2. KLJUČAVNIČARJA	1 delavec
3. ELEKTRIČARJA	1 delavec
4. PRIPRAVLJALCA DLAKE ZA POLST	2 delavca
5. IZDELOVALCA POLSTI	2 delavca
6. VODJA KUHINJE	1 delavka

POGOJI:

Pod 1.: VI. stopnja strokovne izobrazbe strojne ali elektro smeri, po možnosti s prakso na podobnih delih in nalogah

Pod 2.: IV. stopnja ustrezne strokovne izobrazbe, po možnosti s prakso na podobnih delih in nalogah

Pod 3.: IV. ali V. stopnja ustrezne strokovne izobrazbe, po možnosti s prakso na podobnih delih in nalogah

Pod 4.: dokončana osnovna šola

Pod 5.: dokončana osnovna šola

Pod 6.: Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje: srednja ali poklicna gostinska šola ter 2 oziroma 5 let delovnih izkušenj.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Tovarna klobukov ŠEŠIR p.o., Škofja Loka, Kidričeva 57, v 8 dneh po objavi.

SERVIS ZA PROTOKOLARNE STORITVE BRDO PRI KRANJU

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke Servisa za protokolarne storitve Brdo pri Kranju objavlja dela in naloge:

1. POMOČNIKA VODJE ZA TEKOČE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

2. DVEH VZDRŽEVALCEV CENTRALNO-OGREVALNIH NAPRAV - KURJAČEV

Pogoji:

Pod 1.: višja izobrazba gradbene smeri, dve leti delovnih izkušenj, poskusno delo tri mesece

Pod 2.: program štiriletnega srednjega izobraževanja - monter ogrevalnih naprav specialist, preizkus znanja iz varstva pri delu, izpit za kurjača nizkotlačnega kotla, poskusno delo dva meseca, dve leti delovnih izkušenj.

Z izbranimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Servis za protokolarne storitve Brdo pri Kranju, Predoslje št. 39, 64000 Kranj.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

KOVINSKO PODJETJE KRANJ
Šuceva ulica 27
64000 KRANJ

Komisija za delovna razmerja DO KOP Kranj na podlagi predhodnega sklepa objavlja prosta dela in naloge za določen čas

1. PRIPRAVNIK - za delo v finančno računovodskem sektorju

Pogoji: končana VII ali VI stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri. Delo združujemo za določen čas - za čas pripravništva to je 12 ali 9 mesecev, odvisno od stopnje izobrazbe. Po pripravniški dobi ima delavec možnost združiti delo za NEDOLOČEN ČAS.

OBRAČUN OD, BLAGAJNA - delo v FRS

Pogoji: končana srednja šola ekonomske smeri ali druge sorodne smeri. Delovno razmerje sklenemo za določen čas - 1 leto - nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratak življenjepis naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov: KOVINSKO PODJETJE KRANJ, Šuceva ulica 27, 64000 Kranj. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

64226 ŽIRI

Po sklepu komisije za delovna razmerja pri DO »POLIKS« TOZD KOVINARSTVO Žiri ponovno objavlja naslednja prosta dela in naloge

1. RAZVOJNIKA KONSTRUKTORJA — 1 delavec

Pogoji:

- VII. stopnja zahtevnosti — dipl. ing. strojništva
- 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika

Temeljna organizacija nudi stanovanje.

2. STRUGARJA - 2 delavca

Pogoji:

- IV. stopnja zahtevnosti — strugar
- 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati za objavljena dela in naloge naj pošljejo svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave na naslov DO »POLIKS« splošni sektor, Strojarska ul. 12., Žiri. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

NOVI PROSTORI JUGOBANKE NA JESENICAH

JUGOBANKA — VEDNO BLIŽJE GORENJSKIM VARČEVALCEM

Jugobanka, temeljna banka Ljubljana, se z novimi in novimi poslovnimi enotami na Gorenjskem vedno bolj približuje gorenjskim varčevalcem. Decembra je odprla lepe poslovne prostore v Tržiču, minuli petek pa nove prostore v Centru 2 na Jesenicah (poleg jeseniške knjižarne).

Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je bila kot predhodnica današnje Jugobanke ustanovljena že pred dvaintridesetimi leti. Bila je prva specializirana banka Jugoslavije za področje zunanje trgovine. S krediti in z vsemi drugimi bančnimi storitvami naj bi pomagala gospodarskim organizacijam, da so navezovale ekonomske odnose s tujimi partnerji. Še danes so pomoč in posojila za nakup opreme kot tudi kreditiranje izvoza ena glavnih obveznosti Jugobanke.

Temeljna banka Ljubljana posluje v sistemu Jugobanke vse od ustanovitve 21. decembra leta 1955. Že prvo leto je zaupalo svoje denarne posle ljubljanski Ju-

gobanki 22 delovnih organizacij, danes pa ima vsa Jugobanka 264 ustanoviteljic.

In kakšna je dejavnost Jugobanke?

Združuje predvsem sredstva gospodarstva in negospodarstva, kreditira gospodarstvo in negospodarstvo, opravlja ves plačilni promet s tujino, kreditira prebivalstvo, zbira sredstva svojih varčevalcev in posreduje poslovne informacije.

Od devetih filial in podružnic v republiških in pomembnejših gospodarskih centrih v državi se je mreža Jugobanke iz leta v leto širila. Danes ima že 25 temeljnih bank z več kot 400 poslovnimi

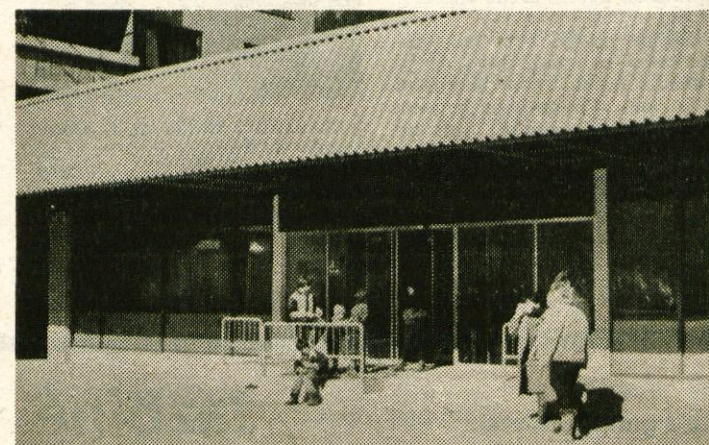
mi enotami, pri njej pa je združenih okoli pet tisoč ustanoviteljic. Uspešnost povezovanj naših delovnih organizacij s tujimi partnerji omogoča Jugobanka s svojo široko razpredeno korespondentno mrežo v svetu.

Jugobanka ima danes zelo veliko varčevalcev. Prebivalci imajo v Jugobanki okoli 200 tisoč a vista hranilnih knjižic in okoli 6 tisoč vezanih hranilnih knjižic. Stalno se povečuje tudi devizno varčevanje, saj je odprtih okoli 100.000 a vista hranilnih knjižic in okoli 5 tisoč deviznih vezanih hranilnih knjižic. Preko vse Jugobanke, temeljne banke Ljubljana dobiva osebni dohodek okoli 70 tisoč delavcev, žiro račune pa ima pri njej približno 10 tisoč občanov.

Peter Rosler, vodja jeseniške enote Jugobanke.

Jugobanka, temeljna banka Ljubljana, ki ima sedež v Ljubljani, na Titovi 32, ima po Sloveniji več organizacijskih poslovnih enot in najnovejšo so minuli petek odprli tudi v Centru 2 na Jesenicah.

V Centru 2 od ponedeljka posluje nova Jugobanka, medtem ko bodo stare prostore dva meseca preurejali in bodo zaprti. S 1. majem pa bo tudi v nekdanjih prostorih izplačilno mesto Jugobanke.

»Pred letom dni smo se odločili, da odpremo nove poslovne prostore Jugobanke v Centru 2 na Jesenicah, saj smo se zavedali, da so stari prostori nad SDK postali pretesni in že neprimeri za obseg našega poslovanja,« pravi vodja poslovne enote ljubljanske Jugobanke na Jesenicah Peter Rösler. »Gradnja novih poslovnih prostorov smo zaupali enoti Gradbinca z Jesenic in točno po letu dni so bili prostori tudi zgrajeni in opremljeni. Od ponedeljka naprej bo banka poslovala od 7.30 ure zjutraj do 18. ure zvečer, ob sobotah pa od 7.30 do 12. ure, s tem, da bomo v stari enoti približno dva meseca urejali prostore in bo zaprta, od 1. maja dalje pa bo v obnovljenih starih prostorih izplačilno delovno mesto; v njej bosta zaposlena dva delavca v deljenem delovnem času od 9. do 17. ure.

Jugobanka ima na Jesenicah že kar dolgo tradicijo, saj smo prvo enoto odprli že avgusta 1971. Danes je pri Jugobanki na Jesenicah 18 delovnih organizacij, katerih delavci preko naše poslovne enote prejemajo osebni dohodek. Dve delovni organizaciji sta ustanoviteljici banke, Tehnični biro in enota Vatrostalne na Jesenicah. Približno 400 do 500 upokojencev preko naše ekspoziture prejema pokojnino, obrtnikov pa je okoli 50 do 70.

V Jugobanki bodo opravljali vse vrste bančnih poslov tako v zvezi s tekočimi računi, plačili stalnih mesečnih obveznosti, prejetanju pokojnin, različnimi načini dinarskega in deviznega varčevanja, menjave tujih plačilnih sredstev, VISA kartic. Pričakujejo pa vas tudi v primerih, če potrebujete strokovni bančni nasvet ali želite poenostaviti denarno poslovanje.

Novi, lepi in prostorni poslovni prostori Jugobanke na Jesenicah.

Požarni inšpektor Ciril Tomše

Tudi sredi zime moramo paziti, kam vržemo cigaretni ogorek

Radovljica, 17. februarja - Čeprav smo sredi koledarske zime, v času, ko si ponavadi nismo belili las zaradi gozdnih in travniških požarov, moramo biti letos tudi zdaj, sredi februarja, pozorni na to, kam odvržemo cigaretni ogorek, kje zakurimo ogenj, kako pozgigamo suhljad... V razmerah, ko ne prosijo za (snežne) padavine le šolarji, temveč tudi elektrogospodarstveniki, kmetijci, žičničarji, gostinski delavci in še marsikdo drug, se vsako nepremišljeno dejanje lahko mašuje. Na Gorenjskem je bilo januarja in februarja že več gozdnih in travniških požarov, med katerimi je bil največji tisti minul teden na Jesenicah, kjer je gorelo na petdesetih hektarih površine in je požar terjal tudi eno človeško življenje.

"Ljudje bi se morali zavedati, da že nekaj mesecev ni bilo padavin in da so suhljad, trava in podrast močno presušeni. Samo odvrgeni cigaretni ogorek ali iskra, ki 'uide' z vlaka, je že dovolj, da se ogenj razširi. Možnosti so vsaj v gozdovih zdaj še precej večje, kot

so bile nekaj, ko so kmetje še grabili listje za nastilj, želi praprot in tudi sicer bolj čisti gozdove," je dejal radovljiški požarni inšpektor Ciril Tomše. Po zakonu o gozdovih je v občinski oceni požarne varnosti sicer opredeljeno, kateri gozdovi so požarno najbolj ogroženi, vendar ta ocena zdaj ne velja: ker že nekaj mesecev ni bilo obilnejših padavin, so ogroženi vsi gozdovi (in travniki). V naravi je pravo izredno stanje, ki bi terjalo pri vseh "igrah z ognjem" tudi izjemno pazljivost. Zakon o gozdovih je tudi v tem oziru dober, kot so dobri vsi naši zakoni in predpisi, le praksa žal ubira svojo pot. Kdor denimo v nasprotju z zakonom "uporablja odprti ogenj ali ravna z vnetljivimi snovmi v nasprotju z veljavnimi predpisi in s takim početjem ogrozi varnost ali povzroči požar v gozdu", je kaznovan s 3.000 do 30.000 dinarji. Če smo iskreni, potem je zanesljivo, da je kazen smešno nizka in da je v najostrejši obliki enaka vrednosti poldruga litra kmečkega žganja. "Sicer pa kazni še niso nikogar spametovala in ga odvrgle od požarno nevarnega dejanja," pravi Ciril Tomše in poudarja: "Požarna kultura je še na zelo nizki ravni." Kako nizka je, je mogoče ponazoriti z nekaj primeri. Čeprav veliko zaposlenih v industriji, kjer je stalna nevarnost za požar, ne zna uporabljati ročnega gasilnega aparata, za tovrstno usposabljanje ni zanimanja. Radovljiški gasilci so se ponudili, da brezplačno organizirajo tečaje po delovnih organizacijah, vendar se je odzvala le ena - radovljiška Almira. Ali drugi

primer: ko je eden od obrtnikov odpiral delavnico, si je za tehnični prevzem, pri katerem sodeluje tudi požarni inšpektor, ročni gasilni aparat raje sposodil, kot da bi ga kupil. In še tretji primer: ko so v eni od delovnih organizacij na Gorenjskem predlagali za delavca, ki je kadil v skladišču z nevarnimi snovmi, disciplinski ukrep, se je zanj pognil sindikat in vsi njegovi sodelavci. "To je lažna solidarnost," pravi Ciril Tomše - in velja mu le pritrditi.

V tovarnah po mnenju požarnega inšpektorja dokaj dobro skrbijo za varnost vnetljivih in drugih nevarnih snovi, nikakor pa se ne morejo dogovoriti, kje delavci lahko kadijo in kje ne, kje smejo kuhati kavo in kje ne... Če so takšna mesta že določena v internem pravilniku, pa zagotovo ni pravega reda v praksi. Kuhalniki so pogosto na skrivnih mestih, v priročnih skladiščih, v bližini lesa, papirja in drugih snovi, ki se hitro vžgejo. V pisarnah so predvsem problem peči za dodatno ogrevanje, povsod pa so težave s kadilnimi mesti. Tudi za kajenje v

Lani je bilo v Sloveniji 1768 požarov (110 manj kot predlani), ki so povzročili za skoraj 13 milijard dinarjev škode. Družbeni sektor je bil oškodovan za približno 5,5 milijarde, zasebni pa za nekaj več kot 7 milijard. Število požarov v zasebnem sektorju se v zadnjih letih skokovito povečuje, kar kaže tudi to, da je bil pred tremi leti delež požarne škode pri zasebnikih le četrtinski, lani pa je bil že več kot polovični.

prostorih, kjer to ni dovoljeno, so predvidene kazni, vendar so tako smešne, da samo kažejo na neživljenskost naših zakonov in na veliko inflacijo. Novi zakon o varstvu pred požari, ki ga pripravljajo, bo vnesel nekatere spremembe in tudi višje kazni.

Kako pomembna je požarna varnost, so predlani najbolje občutili v hotelu Park na Bledu. Požar, ki je zajel eno od nadstropij, je bil zelo slaba reklama za blejski turizem, v tujini so se že spraševali, kaj to pomeni - je bila to nesreča, sabotaža, kaj drugega... Če so turistični delavci nekaj še "skrivali" hidrante in ročne gasilne aparate pred pogledi tujih gostov, je zdaj zagotavljanje varnosti, ki obsega tudi dobro označene zasilne izhode in zadostno število gasilnih aparatov v hotelu, pomembno za sklepanje pogodb in za počutje turistov.

C. Zaplotnik

Rdeči petelin neusmiljeno pustoši

Ne le velikanski požar na hribu Jelen kamen nad Jesenicami, ki se dva dni in dve noči ni poлегel, domala vsak dan nas kak požar opomni k previdnosti. Med suhim listjem in travo se ogenj hitro širi in pustoši, zlasti če mu pomaga še veter. Da je vse še huje, pomanjkanje vode otežuje boj z rdečim petelinom.

Izletnikom, ki so 5. februarja na Potoški gori zakurili pred vikend hišico, vse to še ni bilo jasno. Postal jim je šele tedaj, ko so ognjeni zublji začeli požirati suho travo in grmičevje. Tedaj se je skupina jadrno lotila gašenja, pri tem pa se je ena od izletnic opekla. Od prejšnjega tedna pa domala ne mine dan, da ne bi kje zagorelo. 12. februarja je kar dvakrat: ob Šobčevem bajerju se je vnela trava, ker je eden od nedeljskih sprehajalcev odvrnil cigaretni ogorek. Ob železniški progi pri Radovljici pa je suho travo zanetila iskra, ki se je ukresala pri zaviranju vlaka. Naslednji dan se je ogenj pojavil tudi ob progi na Jesenicah, le da tokrat ni bil kriv vlak, temveč spet malomaren kadilec. 14. februarja se je vnela trava nad Kolaričovo hišo v Bistrici pri Trzinu, istega dne je zagorelo še na desnem bregu Save Dolinke blizu Bleda.

D. Ž.

z Jame, drugič s Planine in tretjič iz Čirč. Ženske so nagnale halo, še preden so se jih njihovi možki v resnici dotaknili. Kaj pa bi drugega, saj šibki spol skorajda nima možnosti, da bi se učinkovito branil pred moško grobstvo.

Roka naj se mu posuši

Fant iz Stražišča je oni dan v prepirju pretepel svojo mater. Ta je osupla klicala na milico, da so jo rešili nevhvaležnega nasilnika in ga prijavili sodniku za prekrške. Sicer pa takšnim privoščimo, da se jim roka posuši.

Za oba ni bilo mesta

Na poljski poti tam okoli Virmaš sta se srečala domačin in

prišlek iz ljubljanskega konca. Ker za oba ni bilo prostora, se nista mogla zediniti, kdo pojde po lokalni cesti. Ker je prišlek (kasneje se je izkazalo, da je iz Domžal) sodil, da ima prednost, je skušal domačinu to z železno palico vbiti v glavo. Po dejanju je ušel, a so ga kmalu izsledili.

Sopotniku grozil s hladnim orožjem

Potnikom na relaciji Škofja Loka - Kranj zadnjič ni bilo dano, da bi mirno odpotovali v gorenjsko prestolnico. To sta jim preprečila dva potnika, Aleš in neki neznanec. Prvi je drugemu grozil z ročajem vodovodnega ventila. Da ne bi zaropotalo in da bi avtobus lahko startal, so se vmešali plavi angeli.

Številke potrjujejo, da je ravnanje v prometu porazno

Napačna stran in smer vožnje, brezglava hitrost, izsiljevanje prednosti, nepravilno prehitjevanje, v povezavi z vsemi pa tudi alkohol, so na Gorenjskem najpogostejši vzroki za prometne nesreče. Teh je zadnje čase veliko preveč, zlasti v Kranju je bila prometna bilanca prvih dveh mesecev leta prehudo krvava. Domala vsaka prometna nesreča se je končala s smrtjo, izzvala pa so jih zavestne kršitve cestno prometnih predpisov. To so motiva, zaradi katerih se je milica odločila v nenehnih prometnih akcijah nadzirati ravnanje prometnih udeležencev, od hitrosti, tehnične (ne)oporečnosti vozil, ravnanja v križiščih do merjenja alkohola v krvi.

Naj navedemo le nekaj števil iz minulih akcij, ki le potrjujejo teorijo o poravnem obnašanju voznikov na cestah. V prvi akciji so denimo ustavili 420 vozil in pri voznikih zaznali 116 prekrškov. V drugi akciji so z radarjem merili hitrost: med 480 vozniki so našli do bro tretjino onih, ki so se pregrešili zoper omejitve hitrosti. Najbrž bi jih bilo še več, če bi prometne patrulje zmogle vse delo, ki ga jim je »naložil« radar. Prometni miličniki trdijo, da je tistih, ki preveč navdušeno pritiskajo na plin, dosti več kot kažejo akcije, okoli 60 odstotkov. Naj ob tem znova poudarimo, da se je kar četrtina lanskih nesreč na Gorenjskem primerila zaradi prehitre vožnje. 153 ljudi je bilo zaradi tega ranjenih, 16 jih je to stalo življenje. Tretja akcija, za katero imamo podatke, je med 375 ustavljenimi vozniki odkrila 151 kršiteljev, 9 jih je h kršenju prometnih pravil podžgal alkohol. To zlo je navzoče kar pri četrtini vseh voznikov, ki povzročajo prometne nesreče, zato zoper vinjene voznike milica še posebej neizprosno ukrepa.

Številke iz minulih pol ducata prometnih akcij so potrdile, da četrtina do tretjina ljudi krši prometne zakone. Kršitelje so ob tej priložnosti sicer kaznovali. Ali pa bo imela represiva tudi svoj preventivni učinek, je odvisno zlasti od hitrosti kaznovanja (pri sodnikih za prekrške so v tem pogledu žal kasni) in od tega, kako boleče bo dotičnega ta izkušnja udarila po žepu.

D. Ž.

Ceste krive le za devetnajst nesreč!

V republiškem sekretariatu za notranje zadeve, v pokrajinskih upravah in na postajah (prometne) milice so že izdelali poročila o prometni (ne)varnosti v minulem letu. Skupna slovenska "bilanca" je sicer nekoliko ugodnejša od predlanske (osem mrtvih in okrog dvesto hudo telesno poškodovanih manj), prav tako gorenjska, vendar razlogov za kakršnokoli zadovoljstvo ni in jih tudi ne more biti, saj rezultat ni posledica boljše prometne kulture, temveč predvsem pogostejšega miličniškega ukrepanja in višjih kazni. Dovolj povedo že podatki, da je bilo lani na območju Slovenije izterjanih na kraju prekrška za dve petini več denarnih kazni kot leto prej, odvzetih 409 voznških dovoljenj več, iz prometa izločenih skoraj 1100 vozil več...

V republiškem poročilu, ki je polno števil in primerjav z letom 1987, je tudi tabela, ki nazorno kaže, kateri so bili lani glavni razlogi za 6085 prometnih nesreč, v katerih so bili mrtvi in poškodovani. Vrtni red ne preseneča in je v glavnem takšen, kot že vrsto let: na prvem mestu je neprimerna hitrost, na drugem izsiljevanje prednosti, na tretjem pa dokaj enakovredno nepravilno prehitjevanje in neprimerno psihično stanje voznikov (vinjenost). Povsem na koncu tabele sta med vzroki za nesreče navedena "ceste" in "slabo stanje vozišča", ob njiju pa številke, ki vzbujajo nekatere dvome in pomisleke. Podatek, da so bile lani ceste na območju naše republike "krive" le za eno prometno nesrečo, vozišče pa še za nadaljnjih osemnajst (od skupno 6085), se zdi precej privlečen za lase in mu je težko verjeti, še posebej zato, ker vsi, ki se kolikčak vozijo po Sloveniji, vedo, kakšne so številne naše ceste - slabe, luknjičaste, s krpo pri krpi, z valovitim voziščem, z neurtujenimi bankinami, s "črnimi točkami", s tehničnimi napakami...

Stara praksa se razen v redkih izjemah nadaljuje: krivdo za nesrečo je najlaže, in tudi pod pretvezo, češ "ni prilagodil vožnje razmeram na cesti", zvaliti na pleča voznikov tudi tedaj, ko bi jo bilo treba naprtiti državnim podjetjem - graditeljem in vzdrževalcem cest. Kdo je, denimo, kriv za vse nesreče na odseku od avtomobilske ceste do Bistrice pri Naklem? Ali res samo vozniki, ki tod vozijo hitreje in prehitvajo drugače, kot je dovoljeno, ali ne tudi tisti, ki so dovolili, da se zgradi nevarni cestni spak brez ločenih pasov?

C. Zaplotnik

NESREČE

Umrla v bolnišnici

Jesenice, 15. februarja - Na regionalni cesti v Zgornjih Gorjah je 7. februarja voznik osebnega avtomobila Marjan Bunderla z Jesenic povozil 87-letno Marijo Pogačar iz Grabč. Peša-kinja, ki je prečkala cesto pred gostilno Zadruha, je bila v nesreči hudo ranjena in je osem dni zatem umrla v jeseniški bolnišnici.

Padel z mopedom

Bled, 18. februarja - 26-letni Pavel Cergolj z Bleda se je ponoči z mopedom peljal po Prešernovi cesti. Nenadoma je zapeljal v levo, izgubil oblast nad vozišlom, padel in nezavesten obležal na cesti. Ranjenega mopedista, ki je vozil brez potrdila o znanju cestno prometnih predpisov, z oporečnimi zavorami na mopedu in brez čelade, so odpeljali v jeseniško bolnišnico.

Šolarka padla iz prenatrpanega avtomobila

Stiška vas, 17. februarja - Okoli 13. ure je 37-letna Štefka Slatnar z Ambroža pod Kravcem, ki vozi otroke iz hribovskih vasi v cerkljansko šolo, z lada nivo peljala skupino otrok proti Cerkljam. Po pogodbi z Alpetourrom bi morala dvajseterico otrok iz vasi pod Kravcem voziti s kombijem, vendar je to vozilo menda v okvari, zato jih je lep čas vozi z osebnim avtomobilom lada niva, registriranim za 5 oseb. Čeprav so voznice že opozorili, da tako ne gre več, ni nič pomagalo. To popoldne je v šolo peljala 18 otrok, starih med 7 in 14 leti. Ker je bil avto do kraja natlačen, so bila zadnja prtljajna vrata odprta in štirje otroci so iz avtomobila molili noge. Med njimi je bila tudi 14-letna Irena Grile, ki je na cesti med Apnom in Stiško vasjo nenadoma padla iz vozila.

Po nesreči je Slatnarjeva deklico odpeljala domov, čeprav pri hiši ni bilo nikogar in je ranjenka tožila o bolečinah. O nesreči je milico obvestila zdravnišnica v kranjskem zdravstvenem domu, kamor so starši pripeljali ranjeno šolarko. Voznico so ovadili kranjskemu tožilstvu, o spornem prevozu otrok pa se bodo temeljito pomenili s šolo in Alpetourrom.

Otroci zanetili požar

Radovljica, 18. februarja - Na travnatem pobočju ceste proti Jezercem pri Radovljici je izbruhnil požar. Nastal je poleg

skalne votline, v kateri se večkrat igrajo otroci. Tokrat so se štirje otroci igrali z ognjem in eden od njih je z vžigalnikom zanetil suho travo. Ko požaru niso bili kos, so se razbežali, pogasili pa so ga radovljiški gasilci.

Pri igri se je ranila

Jesenice, 18. februarja - 9-letna Tatjana K. z Jesenic se je hujše ranila, ko se je z vrstniki igrala skrivalnice. Skrila se je na travniški strmini, kjer ji je spodrsnilo, da je padla na streho hleva, od tam pa na tla in z glavo udarila ob kamen. Ranjenko so iz jeseniške bolnišnice poslali v Klinični center.

Našli bombe

Kranj, Škofja Loka, 18. februarja - Ko je grabil suho listje za samskim domom v Škofji Loki, je tamkajšnji hišnik Franc Vakar z železnimi grabljami izpod

prsti privlekel staro ročno bombo, verjetno iz druge svetovne vojne. O nevarni najdbi je obvestil milico, ki je po eksplozivni predmet poslala pirotehniko.

Naslednjega dne pa je bombo našel tudi Kranjčan Darko Bogataj, ko je v materini hiši pospravljal drvarnico. Bombo »sifonarico« angleške izdelave so izročili pirotehniku.

V hiši eksplodirala bomba

Spodnje Bitnje, 11. februarja - Mladoletna Helena U. iz Spodnjih Bitenj se zdravi v Kliničnem centru za posledicami eksplozije, do katere je tega dne prišlo v domači hiši. Njen 11-letni brat je namreč prinesel domov ofenzivno ročno bombo italijanske izdelave, ki je bila dotlej skrita v drvarnici, dan pred nesrečo pa jo je shranil v žep svoje bunde, ki je visela na obešalniku na hodniku. Ko se je Helena oblačila, je bratova bunda z bombo padla na tla in hip na to je eksplozija stresla vso hišo. Zaradi močne detonacije je razneslo okenska stekla in odrgalo kuhinjska vrata, dekle pa hudo ranila.

Bombo, italijansko »paradajzarico« je otrok kupil od svojega prijatelja, ta pa jo je bil pred kakim letom našel na smetišču nedaleč od hiše. To pa ni bila edina bomba, ki so jo odkrili otroci. Našli so še eno in se z njo igrali. Ko so jo pirotehniki odkrili, je bila še neaktivirana.

D. Ž.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Utrgal se mu je film

Stara nesoglasja so obnovila družinski prepri v Škofji Loki. Oče je udaril odraslega sina, ta pa mu kajpada ni bil pripravljen nastaviti še drugega lica. Šesto se je lotil roditelja, ga z glavo tolkel ob podboj in vlačil po tleh. Pri tem početju ga je takko ranil, da je moral staremu pomagati zdravnik, mlademu pa milica.

Nešportno sprejel poraz

Kvartopirska sreča ni bila

naklonjena Miroslavu v samskem domu v Stražišču. Peter mu je pri pokru pobral ves denar. Poraženec ni znal izgubiti športno: s tovarišem se je sprl, stebel in prevrnil mizo z denarjem, nato pa si s cvenkom natlačil žepa. To mu ni bilo dovolj, prisvojil si je tudi poldrugi milijon iz tovariševskega žepa.

Kako naj ženska drži moškega v strahu

Kar trikrat se je ta mesec primerilo, da je ženska klicala milico, češ da jo mož tepe, vendar to ni držalo. Enkart je klic prišel

NA SONČNI STRANI ALP Največji onesnaževalci

Kranj, 17. februarja - Republiški izvršni svet je na pobudo skupine delegatov iz ene od ljubljanskih občin opredelil ekološko občutljive dejavnosti in ekološko ogrožena območja v Sloveniji.

Med območji, na katerih je zrak onesnažen nad kritično mejo (četrt območje), je po podatkih iz leta 1987 na Gorenjskem edino Trata; v tretjem območju, kjer je onesnažen zrak nad dovoljeno mejo, vendar še pod kritično, pa so Kranj, Jesenice, Škofja Loka, Trzin in Žiri. Kar zadeva onesnaženost rek in potokov, je na Gorenjskem na najslabšem del Sore od Suhe do Medvoda (tretji do četrti kakovostni razred); z odpadki pa so najbolj ogrožene Jesenice in Kranj.

Zanimiv je tudi pregled največjih onesnaževalcev. Po podatkih republiške službe za varstvo zraka pri Hidrometeorološkem zavodu Slovenije na Gorenjskem najbolj "svinjajo" zrak jeseniška Železarna, kranjski Tekstilindus, Sukno Zapuže, Elan Begunje, Termika Škofja Loka, Rudnik urana Žirovski vrh in trziška Lepenka. Med največjimi onesnaževalci povodja Save pa so Železarna Jesenice, Exoterm Kranj, Veriga Lesce, Tekstilna industrija Zvezda Kranj, Sava, del Iskre, Termika in LTH Škofja Loka, Alples Železniki in Rudnik urana Žirovski vrh.

Republiški izvršni svet zagovarja načelo (vsaj tako piše v odgovoru skupini delegatov), naj bi tisti, ki povzročajo onesnaževanje in druge posledice v naravi, tudi poravnal škodo, ki pri tem nastaja.

C. Z.

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodaja nov barvni TV in VIDEORECORDER SHARP. Tel.: 631-784

Prodaja ohranjenega motornega ŽAGO 045. Predvor 10 2344

Prodaja GUMI VOZ za traktor. Andrej Habjanič, C. na Belo 6, Kranj - Kokrica 2357

Prodaja PEČ feroterm s kombiniranim bojlerjem. Tina Snedec, Sr. Bela 25, Predvor, ☎ 45-630 2359

POMIVALNO KORITO, nerjaveče, z omarico in ŠTEDILNIK 4 plin, 2 elektrika, prodaja. ☎ 22-309 2369

Prodaja ŠTEDILNIK gorenje s steklokeramično ploščo, popolnoma nov, 10 odstotkov cene. Čadež, Virlog 22, Škofja Loka 2376

Prodaja črno-bel TV jasna. Slavko Šink, Stara loka 145, Škofja Loka 2386

Poceni prodaja broder PLETILNI STROJ, dvoredni in nov PRALNI STROJ gorenje, 20 odstotkov cene. ☎ 27-826 2392

TV črno-bel prodaja za 20 SM. Zg. Bitnje 211, ☎ 26-361 2393

Prodaja 4 leta star PRALNI STROJ za 1 mio. Medvešek, Mencingerjeva 3, Kranj 2410

Prodaja barvni TV grunding. ☎ 51-344 2414

VIDEOREKORDER in ŠIVALNI STROJ rupa step, prodaja. ☎ 73-876 2417

Prodaja barvni TV toshiba in zamrzovalno OMARO gorenje, še v garanciji. ☎ 35-364 2418

Zelo ugodno prodaja GLASBENI CENTER gorenje GC 201. Naslov v oglašnem oddelku. 2434

GRADBENI MATERIAL

Prodaja 30 kvad. m. TERVOLA, debeline 5 cm, 20 odstotkov cene. ☎ 42-571 2361

Prodaja nova garažna VRATA. Kelih, Begunje 60 2363

Prodaja rabljeno OPEKO folc 1.300 kosov in špičak 1.000 kosov, po ugodni ceni. Lado Eržen, Zg. Bitnje 195 2396

KUPIM

Kupim zazidljivo PARCELO na relaciji Kranjska gora - Kranj. ŠIFRA: Zdomec

Kupim 100 kg težkega TELETA simentalca. ☎ 70-028 2404

Kupim MOTOR za ford escord, letnik 1969. ☎ 35-373 2407

VOZILA

Nujno ugodno prodaja Z 750, letnik 1980. Tel.: 622-026

R 12, letnik 1974, dobro ohranjen, poceni prodaja. Meden, Golnik 7/a 2030

JUGO 1.1 GX, letnik 8/1987, 13.500 km, prodaja. Tel.: 37-051 2042

Prodaja dobro ohranjen GOLF, letnik 1979, 62.000 km. ☎ 22-989 2353

Prodaja odlično ohranjen MOTOR suzuki GSX 1100, letnik 1981, prva registracija 1983. ☎ 51-018 2356

Prodaja Z 101, letnik 1977, obnovljena, registrirana do oktobra 1989. ☎ 74-956 2364

JUGO 55, letnik 1988, prodaja. ☎ 37-410 2375

Prodaja MERCEDES 200 D. Svetelj, Reševa 9, Kranj 2377

Ugodno prodaja AVTOPRIKOLICO, nosilnosti cca 800 kg, rabljeno eno sezono. Cena po dogovoru. Pašič, C. revolucije 2/a, Jesenice 2382

Prodaja AVTOPRIKOLICO. ☎ 26-976, Kranj 2385

Prodaja ZAPOROŽCA, voznege. ☎ 37-660 2387

126 P, obnovljen, letnik 1977, ugodno prodaja. ☎ 064/633-864 2391

Z 101 GTL 55, letnik 1983, prodaja. ☎ 35-763 2401

Prodaja AVTOMOBILSKI MOTOR za ford cortina de luxe. ☎ 35-373 2406

Prodaja brako PRIKOLICO. ☎ 50-300, popoldne 2409

Poceni prodaja R 4, letnik 1976. Boris Horn, H. Verdika 41/a, Jesenice 2411

Prodaja Z 750, letnik 1973, po registraciji. ☎ 80-870 2412

Prodaja MOPED avtomatik, letnik 1986. Potočnik, Jelovška 10, Bled, ☎ 78-335 2416

Prodaja JUGO 55 AGV, letnik 1987. ☎ 79-904, od 7. do 14. ure 2420

FIAT 126 PGL, letnik maj 1987, prodaja. ☎ 51-828 2422

Prodaja Z 101, karambolirano, celo ali po delih. Drago Banovič, Pristava 11, Tržič 2423

Prodaja Z 101 GTL 55, letnik december 1985. Delavska c. 23, Kranj - Stražišče 2424

Prodaja starejši, lepo ohranjen R 4. Jereb, Gradnikova 77, Radovljica 2426

Prodaja Z 128, staro 4 mesece. Pavkovič, Rudija Papeža 3, Kranj 2429

Prodaja MOTOR tori kros, star 1 leto, samo 2 x vožen in ČELADO. Sonja Sebec, Trstenik 39, ☎ 46-248, od 18. do 20. ure 2431

Ugodno prodaja JUGO 1.1 GX, letnik julij 1987. ☎ 37-430, popoldne 2432

ZAPOSLITVE

Zaposlimo POTNIKA za prodajo najnovejših enciklopedij in priročnikov DRŽAVNE ZALOŽBE. ☎ 35-060 2146

Okrepčevalnica v Škofji Loki ZAPOSLI dekleta za določen čas - nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom. ☎ 064/621-539, od 17. do 19. ure 2355

V delovno razmerje sprejemamo žensko, ki ima ROČNE SPRETNOSTI. Ponudbe pošljite na naslov: Elektromehanika Markun, C. JLA 50, Kranj 2358

Za zanimiv artikel potrebujemo AKVI-ZITERJE. Šifra: NISO KNJIGE 2367

Iščem več PRODAJALCEV za lastnim prevozom. Redno izplačilo. ☎ 51-839, popoldne 2413

Morda ste že kdaj poizkusili s akvizitertvom, morda pa tudi ne. Zakaj ne bi ob strokovnem usposabljanju, organizaciji in spodobni družbi vaše sposobnosti prišle do izraza? Poleg tega pa še zelo dobro plačilo. Pokličite in pogovorili se bomo. ☎ 57-221, po 20. uri 2421

ŽIVALI

Prodaja mlado KRAVO, brejo 8 mesecev. Poženik 9, Cerklje 2343

Prodaja BIKCA simentalca, starega 10 tednov. Leše 16, Tržič 2362

Prodaja 350 kg težko TELICO. ☎ 74-841 2366

Prodaja 8 let staro KOBILLO norik, brejo 10 mesecev. Justin, Doslovec 18, Žirovnica, ☎ 80-565 2370

Prodaja PRAŠIČA za zakol. Žabnica 41, ☎ 44-508 2380

Prodaja PSA veliki šnavcer, star 8 mesecev. Cena po dogovoru. Cvetka Radola, Preska 21, Tržič 2402

Prodaja KONJA, starega 10 let. Jože Pipan, Dornice 10, Vodice 2403

Prodaja plemenske ZAJKLE lišček. Klemenčič, Zg. Besnica 114 2419

Prodaja manjše in večje PRAŠIČKE ter teden dni starega TELIČKA. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 2428

Prodaja PRAŠIČA za zakol. Visoko 92, Senčur 2433

Prodaja v 9. mesecu brejo TELICO simentalca. Lahovčev 26 2435

POSESTI

V okolici Cerklj vzamem v najem OBDELOVALNO ZEMLJO. Šifra: NJIVA 2368

Prodaja kletno GARAŽO v Kranju. Vrečkova 4, ☎ 33-676 2381

Prodaja zazidljivo PARCELO v Visočah nad Tržičem. Šifra: PARCELA - GOTOVINA 2384

Zamenjam 1-sobno STANOVANJE s centralno za večje. Zl. polje 3/d, stan. 13 2388

Medtem, ko ste v službi, vzamem v VARSTVO vašega otroka. ☎ 28-542 2378

Ugodno in kvalitetno IZDELAM novo ali obnovim obstoječo ELEKTROINSTALACIJO. Jože Benedičič, Elektroinstalacije, Prezrenje 22, Podnart, ☎ 70-482 2395

Prodaja večjo količino SENA. Ožbolt 7, Škofja Loka, ☎ 064/622-874 2210

Temno modro fantovsko OBLEKO št. 35 (primerno za birmo) in deklški PLASČ, št. 38, skoraj novo, ugodno prodaja. ☎ 21-267 2345

Prodaja otroško POSTELJO z jogijem. ☎ 35-461, popoldne 2351

Otroški VOZIČEK tribuna, INVALIDSKI VOZIČEK in chicco STOLČEK, prodaja. ☎ 69-138 2373

Prodaja 4.500 kg SENA in OTAVE v Poljanski dolini. ☎ 65-147 2390

Prodaja hlevski GNOJ. ☎ 28-331 2394

Prodaja belo otroško POSTELJICO z jogijem za 40 SM. ☎ 26-207, po 16. uri 2398

Prodaja globok otroški VOZIČEK in belo dolgo OBLEKO za osem let. Pod Plevno 98, Škofja Loka 2427

Prodaja PLASČ, velur, usnje, štev. 36, za 30 SM. ☎ 064/620-279, po 16. uri 2430

Prodaja JEGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

Zamenjam 1-sobno STANOVANJE s centralno za večje. Zl. polje 3/d, stan. 13 2388

OBVESTILA

Gostilna v Kranju išče »ONE MAN BAND« za sobotne večere in druge priložnosti. Ponudbe na tel.: 21-387, dopoldan

VODOVODNO INSTALACIJO na novi ali stari hiši (tudi razna popravila) vam naredim solidno in hitro. ☎ 28-427 2034

Medtem, ko ste v službi, vzamem v VARSTVO vašega otroka. ☎ 28-542 2378

Ugodno in kvalitetno IZDELAM novo ali obnovim obstoječo ELEKTROINSTALACIJO. Jože Benedičič, Elektroinstalacije, Prezrenje 22, Podnart, ☎ 70-482 2395

Prodaja večjo količino SENA. Ožbolt 7, Škofja Loka, ☎ 064/622-874 2210

Temno modro fantovsko OBLEKO št. 35 (primerno za birmo) in deklški PLASČ, št. 38, skoraj novo, ugodno prodaja. ☎ 21-267 2345

Prodaja otroško POSTELJO z jogijem. ☎ 35-461, popoldne 2351

Otroški VOZIČEK tribuna, INVALIDSKI VOZIČEK in chicco STOLČEK, prodaja. ☎ 69-138 2373

Prodaja 4.500 kg SENA in OTAVE v Poljanski dolini. ☎ 65-147 2390

Prodaja hlevski GNOJ. ☎ 28-331 2394

Prodaja belo otroško POSTELJICO z jogijem za 40 SM. ☎ 26-207, po 16. uri 2398

Prodaja globok otroški VOZIČEK in belo dolgo OBLEKO za osem let. Pod Plevno 98, Škofja Loka 2427

Prodaja PLASČ, velur, usnje, štev. 36, za 30 SM. ☎ 064/620-279, po 16. uri 2430

Prodaja JEGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

SEDEŽNO GARNITURO (razteljiv trosed, dvosed, fotelj in kotni element) ugodno prodaja. ☎ 38-012 2389

Prodaja POSTELJO. ☎ 51-816 2405

Prodaja JOGI 190 x 180 cm, nov. ☎ 064/621-775 2415

Prodaja skoraj nov POGRAD temne barve iz masivnega lesa po zelo ugodni ceni. Informacije na ☎ 76-469, v sredo popoldne (Darko) 2425

ZAHVALA

Ob nenadni, mnogo prerani izgubi naše ljube

MILENE ERJAVEC

se najiskreneje zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem Kontrole števec in ostalim iz Iskre Kibernetike, sodelavcem iz Tiskanine, članom Ski-kvinteta in sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se za denarno pomoč in podarjeno cvetje, profesorskemu zboru in sošolkam za poslovilne besede in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala pevcem in g. župniku za pogrebni obred in za bodrilne besede. Hvala tudi zdravniškemu osebju Kliničnega centra za vse njihove napore.

ZA NJO ŽALUJEMO: mami, oči in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega moža, očeta, dedka, brata in strica

MIRKA VODNIKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste darovali cvetje in denarno pomoč, izrazili sožalje ter ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Nevenki Perčič-Milakovič in Pnevmoškemu oddelku na Golniku za pomoč v trajanju njegove hude bolezni. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred ter pevcem iz Stražišča za zapete žalostinke. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

YSI NJEGOVI

Stražišče, 15. februarja 1989

ZAHVALA

Ob smrti ljubega moža, očeta, deda, tasta, brata in strica

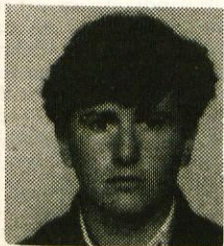
STANETA PERČIČA

iz Prebačevega 20

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti; zahvaljujemo se sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, gasilskim društvom, posebej GD Prebačevo-Hrastje, godbi iz Domžal, duhovnikom iz Hrastja in Senčurja za lepo opravljen obred, sodelavkam in sodelavcem Tekstilindusa — DE Tkalnica II. in Adjustirnica obrat I., KOGP Kranj — DE Obrt, KŽK Kranj TOZD Komercialni servis ter osebju Onkološkega inštituta iz Ljubljane. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

YSI NJEGOVI

Prebačevo, 31. januarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega dragega

DRAGA ZECA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje ali nam kakorkoli pomagali. Posebej se zahvaljujemo DO Živila Kranj za denarno pomoč in ganljive poslovilne besede. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

Kranj, 8. februarja 1989

ZAHVALA

Ob izgubi našega očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA ŠUBICA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, znancem, prijateljem in Gozdnemu gospodarstvu iz Železnikov, ki so nam izrekli sožalje, podarili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Rešku, dr. Habjanu in g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

Dolenja vas, 4. februarja 1989

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, deda, tasta, brata in strica

JAKOBA RUTARJA

p.d. Kovkarjevega Jaka

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu darovali cvetje, nam izrekli sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo za pomoč sosedom, vaščanom in prijateljem ter LTH in Živila TOZD Maloprodaja ter Servisu delavnicam iz Bitenj za podarjeno cvetje. Hvala g. župniku, kaplanu in g. Pečniku za lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem za zapete žalostinke.

YSI NJEGOVI

Škofja Loka, 8. februarja 1989

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

JOŽEFE AŽMAN

p.d. Ukove

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

YSI NJENI

Zg. Dobrava, 9. februarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

PAVLE LIKOZAR

Janove mame

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se tudi dr. Hafnarjevi, zdravniku in osebju bolnice Golnik, za ves trud in zdravljenje; g. župniku za lepo pogrebno slovesnost, pevcem iz Nakla, GD Žabnica ter delavcem Iskre Telematike in Planike. Vsem še enkrat hvala.

Mož Karel, hčerke Marta, Draga in Zdenka z družinami ter sestra Slavka

Dorfarje, 7. februarja 1989

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE REPNIK st.

p.d. Udamov ata

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem, prijateljem, ki ste v težkih trenutkih stali ob strani in našega očeta spremili na zadnji poti. Zahvala tudi DO IBI Kranj, DO Iskra Železniki in Penzionu Jagodic. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala tudi vsem za tople besede in prelepo cvetje.

YSI NJEGOVI

Poženik, 12. februarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, starega očeta in strica

STANISLAVA POKORNA st.

se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala sodelavcem Iskre Železniki, Iskre Telematike ter pevcem iz Nakla, Društvu upokojencev, g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem iskrena hvala.

ŽALUJOČI: Mici, hčerke Fanči, Olga, Metka in sin Stane z družinami

Bitnje, Šutna, Besnica, Železniki, Avstralija, 11. februarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči in težki izgubi naše dobre žene, mame, stare mame in tete

FANI MLAKAR

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: mož France, hčerka Majda z družino, sinova Darko in Jože

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, sestre, tete, svakinje in tašče

MARIJE RAVNIK

Bevčeve mame

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem, sodelavkam in kolektivu Veznine Bled za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju oddelka Otroške kirurgije bolnice Jesenice, posebej dr. Fabjanu. Iskrena hvala g. župniku za poslovilne besede in pogrebni obred ter pevcem za zapete žalostinke. Hvala tudi društvu upokojencev z Bleda.

ŽALUJOČI: Vsi njeni

Bohinjska Bela, 7. februarja 1989

V SPOMIN

Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
in večni mir mi zaželite.

21. februarja mineva šest let, kar ni več med nami našega dragega in nepozabnega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA JARCA st.

p.d. Markovega ata iz Nakla, Voglarjeva ul. 2

Odšel si tja, kjer ni trpljenja, ne gorja,
a v naših srcih ostala je praznina,
ker Tebe več med nami ni.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

ŽALUJOČI: žena Marija, hčerka Angelca in vnukinja Tatjana

Naklo, 21. februarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nepozabne žene, mame in stare mame

BOGOMILE ŠIFRER

roj. Hafner

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih dneh sočustvovali z nami, ji poklonili vence in cvetje in jo spremili na zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo dr. Bavdku za vso pomoč v času njene bolezni, sosedom, Škofjeloškemu oktetu, ZB Žabnica, sodelavcem KZ Škofja Loka, Iskra Telematika. Iskrena hvala tudi g. župniku za lepo opravljen poslednje slovo od doma in pogrebni obred.

ŽALUJOČI: mož in otroci z družinami

Žabnica, 10. februarja 1989

Zanimiva raziskovalna naloga v gorenjskih osnovnih šolah

Nadarjene učence dvigniti nad povprečje

Kranj, 15. februarja - V naslednjih dveh tednih bodo psihologi v štirinajstih gorenjskih osnovnih šolah po merilih, ki so jih sami izdelali in so torej njihove inovacije, testirali več kot tisoč učencev v drugem razredu. Otroci bodo reševali posebne naloge, ki merijo njihovo splošno razgledanost, matematično logično mišljenje in jezikovne sposobnosti, reševali bodo teste ustvarjalnosti in povedali, kateri soolci so po njihovi sodbi bistri, nadarjeni, ustvarjalni. S posebnim vprašalnikom bodo na to odgovarjali tudi razredniki.

To bo le uvod v obsežno raziskovalno nalogo, ki bo trajala tri leta in jo je predlagala skupina psihologov iz gorenjskega aktiva. Ti so začeli na-

črtno odkrivati in spremljati nadarjene učence 1983. leta. Zdaj hočejo še več: izmeriti ustreznost in učinkovitost svojega modela.

Psihologi so tokrat povabili k sodelovanju učitelje prostovoljce, saj so v minulih letih ugotavljali, da sami delu z nadarjenimi niso kos. Ko bodo torej zbrali vse meritve in iz njih dobili imena nadarjenih učencev, jih bodo v tretjem razredu spodbujali s posebnimi nalogami skozi vse šolsko leto. Psihologi in drugi svetovalni delavci bodo razvijali njihovo nadarjenost zunaj rednega pouka, medtem ko bodo učitelji prostovoljci skušali pouk prilagoditi tako, da bodo nadarjeni dobili več kot povprečni ali podpovprečni učenci.

Naslednje, tretje leto, ko bodo zdajšnji drugošolčki že četrtošolci, bodo psihologi izmerili učinke opravljenega dela: koliko so napredovale njihove sposobnosti, znanje, zainteresiranost in počutje.

Rezultati bodo v vsakem primeru zanimivi. Če se bo model potrdil, v kar skoraj ne dvomimo, ga bodo lahko posredovali vsem šolam. Za "kranjski model" so se namreč že doslej zanimali tudi drugod po Sloveniji, saj je tovrstno strokovno delo pri nas v povojih, več ali manj prepuščeno zagnanim posameznikom, njihove metode in izkušnje pa niso nikjer zapisane. S tem, ko jih bodo zapisali, bodo opravili pomembno delo za vse; kolege, zlasti učitelje, ki jim bo to svojevrsten kazipot k večji individualizaciji pouka, nadarjene učence, ki se v šoli ne bodo več tako dolgočasili in za vse nas, ki bi radi prihodnost ob boku razvitih dežel.

H. Jelovčan

Slovenske ženske za bolnišnico Franjo

Slovenske ženske, organizacije, delovni kolektivi, pridružimo se vseslovenski solidarnostni akciji za rešitev partizanske bolnišnice Franje!

Franjo je pred kratkim hudo poškodoval zemeljski plaz. Zato vas pozivamo, da sredstva, ki jih običajno namenjate za obeleževanje 8. marca - mednarodnega dneva žena, letos namenite za obnovo tega enkratnega naravnega, kulturnega in zgodovinskega spomenika, ki je z likom dr. Franje Bidovec hkrati tudi spomin na pogum in požrtvovalnost slovenskih žensk med NOB.

Sredstva nakazujte na račun št.: 52020-743-1146, Mestni muzej Idrija, z oznako "Za bolnišnico Franjo".

Svet za vprašanja žensk pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije

Ničen učinek varčevalnih ukrepov

Kranj, februarja - Kar so z novim letom participacijo za zdravstvene storitve spet pocenili, so se duhovi pacientov in medicinskega osebja malce pomirili. Ta čas se napovedujejo skupščine družbenih dejavnosti, med njimi zdravstvene skupnosti, ki mora delegatom med drugim položiti tudi račune o juljskih varčevalnih ukrepih. Zato misel na učinke doplačil spet postaja aktualna.

V Kranju so bili varčevalni ukrepi za zmanjšanje stroškov v zdravstvu, ki zajemajo tudi participacijo, obravnavani na skupščini občinske zdravstvene skupnosti konec lanskega maja, hkrati z ukrepi Zdravstvene skupnosti Slovenije. Slednja je njihove učinke močno precenila, ko je napovedala, da bodo prinesli zdravstvu 10 odstotkov prihranka. Na Gorenjskem so bili realnejši: govorili so o 4 odstotkih, zlasti na račun bistveno višjih stroškov participacije in širšega kroga tistih, ki jo plaču-

jejo. Toda to se nanaša na prihranke v občinskih zdravstvenih skupnostih, ne pa tudi v zdravstvenih organizacijah. Ko se je namreč 1. julija povečala participacija, se je spremenil tudi izračun sredstev, ki pripadajo zdravstvenim ustanovam. Namesto prejšnje participacije se je zdaj od teh sredstev odštevala nova, ocenjena participacija. Dražje doplačilo zdravstvenih storitev je torej zmanjšalo odhodke zdravstvene skupnosti, zdravstvenim organizacijam pa ni nič prihranilo; nasprotno, goto-

vinsko poslovanje v ambulantah je celo pomnožilo. Občinska zdravstvena skupnost Kranj menda zdravstvenim ustanovam na Gorenjskem predvidene učinke zdravstvenih ukrepov odšteva celo dvakrat, kar bodo ob koncu obračunskega leta morali razčistiti.

Sicer pa v zdravstvenih ustanovah ugotavljajo, da so učinki pred poletjem sprejetih varčevalnih ukrepov domala nični. Participacija je bila po podražitvi enkrat samkrat valorizirana, medtem ko je bila mesečna rast cen v drugi polovici leta vsaj 15 odstotkov mesečno. Realna vrednost participacije se je vsaj razpolovila, pa tudi druge varčevalne ukrepe je inflacija docela razvrednotila.

D. Ž.

Stavka v Vezeninah ni nikogar presenetila

Zahtevali petdeset, dobili sedemindvajset

Bled, 16. februarja - Stavka v Vezeninah se je končala s kompromisom: stavkovni odbor obeh blejskih temeljnih organizacij, Pozamenterije in Konfeksije, je najprej zahteval 50-odstotno povišanje osebnih dohodkov, nazadnje pa se je skupaj z delavci zadovoljil s pojasnilom vodstva, da lahko za februar povečajo vrednost točke v vseh tozilih največ za 27 odstotkov.

Takšna odločitev je kot dvorezni meč: po eni strani bo omogočila, da bo najnižji osebni dohodek za februar znašal okrog 800 tisoč dinarjev in povprečni približno 1,3 milijona dinarjev, po drugi strani pa bo treba takšno povišanje opravičiti tudi s preseganjem načrtovanega proizvodnega plana in s povečanjem finančne realizacije za prvo letošnje četrtletje z načrtovanih 18 na 20,5 milijarde dinarjev. Če tega ne bodo dosegli - za to pa niso odgovorni le proizvodni delavci, temveč še številni drugi, predvsem pa vodstvo in strokovne službe - potem se bodo lahko le pridružili tistim, ki že zdaj delijo več, kot ustvarijo.

Stavka v Vezeninah pravzaprav ni nikogar presenetila. Občinski sindikalni svet je že 16. januarja letos prejel pismo 22 režijskih delavcev v proizvodnji tozda Pozamenterija, s katerim so od vodstva zahtevali, da naj jim že za januar izplača osebne dohodke po novem razvidu del, v nasprotnem primeru pa naj jim poviša osnovo osebnega dohodka. Zahtevali so tudi skupni sestanek proizvodnih režijskih delavcev in vodstva delovne organizacije ter jasen odgovor na vprašanje, kdo zavira razvoj in spremembe v organiziranosti delovne organizacije. Pismo so sklenili z grožnjo, da bodo 1. februarja prekinili z delom, če v kolektivu ne bodo upoštevali njihovih zahtev oziroma ne bo sestanka z vodstvom. Čez tri dni so na občinskem sindikatu prejeli še eno (nepodpisano) pismo iz Vezenin - spisek 21 vprašanj in zahtev, med katerimi se jih največ nanaša na osebne dohodke, sicer pa tudi na organizacijo dela, na odnose med tozdom Konfeksija in tozdom Pozamenterija, na prevelike prevozne izdatke... Tudi to pismo se končuje z grožnjo o stavki 1. februarja.

Da v Vezeninah tega dni le ni bilo štrajka, je v veliki meri zaslug občinskega sindikata, ki je že po prejemu prvega pisma sklical sestanek z vodstvom delovne organizacije in še nekaterih drugih in na katerem je bilo med drugim sklenjeno, da mora vodstvo odgovoriti delavcem na zastavljena vprašanja in da mora o njih razpravljati tudi delavski svet. Ta jih je res obravnaval in ugotovil, da ni razlogov za stavko. Delavci grožnje o štrajku sicer niso uresničili 1. februarja, kot so napovedovali, zato pa jim je prekipelo prejšnji terek, na plačilni dan, ko so prejeli nižje osebne dohodke, kot so pričakovali.

C. Zaplotnik

S članarino spodbujajo spremembe

Lesce, 14. februarja - Delavci leške Verige so se že februarja lani odločili, da bodo kršili sindikalni statut in da bodo za delovanje sindikata na občinski, medobčinski, republiški in zvezni ravni namenjali le trideset odstotkov zbrane članarine in ne šestdeset, kot predvideva statut. Po njihovi odločitvi so se kasneje (kot smo lahko prebrali tudi v sobotni prilogi Dela) zgledovali še nekateri delovni kolektivi na Gorenjskem in v Sloveniji.

Jože Ptiček: "Sedemindvajset let sem v Verigi in za ves ta čas lahko rečem, da sindikat ni imel prave vloge. Mislim, da se je preveč ubadal z ozimnico in izleti, premalo pa z dejanskimi problemi delavcev. Za sindikalno organiziranost na višjih ravneh smo dajali preveč, zato se mi zdi pravilna odločitev, da 70 odstotkov članarine porabimo v delovni organizaciji. Za denar, ki smo ga namenili forumom zunaj tovarne, tudi nisem nikdar vedel, za kaj se dejansko porablja."

Zvone Prezelj, predsednik sindikata v Verigi: "Za drugačno delitev članarine se nismo odločili zaradi denarja, temveč iz političnih razlogov. Delavci smo na tak način izrazili nezadovoljstvo nad vlogo sindikata kot podaljšano roko oblasti in nad njegovo nemočjo, da zaščiti delavca, da se odločno zoperstavi (Mikuličević) vladnim ukrepom, da tudi pri volitvah odpre pot demokraciji... Vsi hočemo drugačen sindikat, nočemo pa si priznati, da je to mogoče le z drugimi ljudmi in ne s tistimi, ki se le presedajo z enega na drug funkcio-

narski stolček. Nekateri naši delavci celo pravijo: Ne ozirajmo se na druge, bomo svoj, neodvisni sindikat."

Valentin Torkar: "Sindikalne politike ne poznam dosti, vendar se mi zdi pravilno, da več članarine ostane v tovarni. Kot vem, so jo porabili za pomoč socialno najbolj ogroženim, del pa so jo dali v blagajno vzajemne moči, iz katere dobivajo delavci brezobrestna posojila. Zneski res niso veliki, pa vednarle: delavcem, ki so se znašli v stiski, pride prav vsak dinar."

Mirko Učar: "Dokler so osebni dohodki zagotavljali - primeren standard, se v sindikat ni nihče vtikal in je bilo vsem bolj ali manj vseeno, s čim se ubada. Pomembno je bilo le to, da je organiziral izlet in nakup ozimnice po nekoliko nižjih cenah. Zdaj so razmere drugačne: delavci zahtevajo, da brani njihove interese, nekateri govorijo tudi o neodvisnem sindikatu... Kaj jaz menim o njem? Vsako idejo je treba preveriti, tudi to, vendar jo kaže uveljavljati po legalnih poteh. Enako mislim tudi za članarino. Ni bilo prav, da smo kršili statut, ampak bi bilo bolje, da bi dali pobudo za njegovo spremembo."

C. Zaplotnik

Delavske univerze znova prevzemajo strokovno izobraževanje

Skozi zadnja vrata nazaj

Kranj, 15. februarja - Zakon o usmerjenem izobraževanju je v začetku osemdesetih let delavskim univerzam odvzel strokovno izobraževanje odraslih in ga naložil rednim šolam, ki imajo prostore, opremo, učitelje, njimi pa prepustil predvsem različne oblike funkcionalnega izobraževanja. Zdaj se delavske univerze že nekaj časa vračajo skozi zadnja vrata, saj se šole, ki prej niso imele tradicije izobraževati tudi odrasle, niso najbolje znašle. Na Gorenjskem kar 40 odstotkov strokovnega izobraževanja odraslih do srednje stopnje pokrivajo kranjska, škofjeloška in radovljiska delavska univerza.

Šole, ki imajo očitno dovolj preglavic z rednimi učenci oziroma nimajo nikogar, ki bi bil posebej zadalžen za izobraževanje odraslih, se zaradi "konkurence" delavskih univerz večinoma ne razburjajo. Z nekaj več žolča si delijo učence le kranjska Delavska univerza in Iskrina šola, ki je možnost izobraževanja odraslih (in dodatnega dohodka) dobila šele z novo šolo na Zlatem polju in jo seveda sklenila tudi izkoristiti. Delavska univerza je zato iskala in našla potrebno verifikacijo za svoje programe pri matičnih šolah v Ljubljani oziro-

ma Mariboru. Njena prednost je predvsem ta, da ima pri izobraževanju odraslih za elektro, strojne in kovinarske poklice tradicijo (novi kandidati se še vedno obračajo nanjo). Iskrina šola pa ne. Očiten dokaz, da zakone pišemo (tudi) zato, da jih kršimo! Sicer pa radi rečemo, da je zdrava konkurenca zaželena. Če Delavska univerza, ki je le organizatorica izobraževanja, lahko zagotovi odraslim enake pogoje kot veljajo za izobraževanje mladine, potem se res ne kaže izgubljati v slabi volji.

Usmerjeno izobraževanje je s

strogo določenimi nosilci izobraževanja odraslih povzročilo še drugačno zmedo, namreč velik osip odraslih v prvih letih. Drugo leto po uvedbi usmerjenega izobraževanja, denimo, se je na Gorenjskem izobraževalo ob delu le 650 odraslih. Kasneje je njihovo število spet začelo naraščati. Lani jih je bilo že 1580, 200 več kot le leto prej. Največ zanimanja je za kovinarske poklice (27 odstotkov), za tako imenovane pisarniške (24), elektro ter skrajšani program voznik motornih vozil. Preseneča pa tudi podatek, da je ravno pri slednjih največ samoplačnikov (kar 88 odstotkov), kar kaže na to, da prevozniške organizacije ne usmerjajo svojih delavcev v šolo za voznike. Obratno pa med odraslimi v tekstilnih programih ni samoplačnika, zelo redki so tudi v obutvenih. Tri četrtine odraslih se izobražuje na peti (tehniški) stopnji.

H. Jelovčan

Iz odgovorov delavcem:

Pravilnika o razvidu del in nalog in o analitični oceni sta bila sprejeta že lani jeseni in sta začela veljati letos. Po novem pravilniku se prav režijskim delavcem v proizvodnji precej povečajo osebni dohodki. Razmerje med najenostavnejšim in najzahtevnejšim delom je (v osnovi) približno ena proti štiri in je manjše, kot je dovoljeno po panožnem sporazumu in kakršno je v številnih delovnih organizacijah. Povprečni lanski osebni dohodek je bil v Vezeninah 493 tisoč dinarjev, v Suknu 533 tisočakov in v Almiri 503 tisočake, decembrski pa je bil v Vezeninah celo največji (900 tisoč dinarjev).

Na enega od očitkov delavcev, da je v tovarni mnogo delavcev, ki so "samo na plačilni listi", je glavni direktor Franc Sirc odgovoril, da je ocena posplošena, da pa je res mogoče v vseh delovnih okoljih poiskati delavce, katerih delovni prispevek je manjši od ostalih. Če pa delavci s tem mislijo na dva svetovalca v delovni organizaciji, potem je treba reči, da je tako (in brez očitkov) tudi v razvitejših zahodnih državah.

ALBERTO

HOTEL Transturist

Hotel TRANSTURIST Škofja Loka, ALBERTO GREGORIČ

in ansambel LIRA vas vabijo na ples in zabavo ob temperamentni latinsko ameriški glasbi v soboto, 25. februarja, ob 20. uri

Postregli vam bomo s specialitetami argentinske kuhinje.

Rezervacije sprejemamo na telefon: 621-261